

๒๓ ตุลาคม วันปิยมหาราช

ISSN 0125-0906

วารสาร
ข้าราชการ

ปีที่ 38 ฉบับที่ 5 กันยายน - ตุลาคม 2536

สารบัญ

5	บทบรรณาธิการ	64	สยบความไม่สงบกรณีปิดงานจดจำ
บุลพิพร เดชขำ
6	มองมุมกลับ
นิรนาม	68	ท้อไอเสีย
เทอร์โบ
7	การจัดส่วนราชการให้ทันสมัย
มีประสิทธิภาพ
สมาน รังสิโยภุชง์	71	ปัญหากฎหมายและระเบียบราชการ
11	มาตรการปรับระบบวิธีปฏิบัติราชการ
ให้สั้นคล่องตัวและทันสมัย
พรพิมล รัตนพิทักษ์	73	การสร้างคุณภาพชีวิต
วศิน อินทสระ
18	โครงสร้างองค์การแบบหลายมิติ
ชนิษฐา สุดก้องวาล	76	ผูกมัดจิตใจบริษัทบริวาร
พระธรรมวิมลโมลี (บุญมา)
23	การเกษียณอายุ :
ผลกระทบต่อสุขภาพและแนวทางแก้ไข
น.พ.บรรลุ ศิริพานิช	77	ที่นี้สกพ.
ชั้นสี่ 32
35	จะใช้ชีวิตอย่างไร เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ
น.พ.เสนอ อินทรสุขศรี	80	ลักษณะของผู้นำการประชุม
นิรนาม
41	แก่อ่างสง่าและมีความสุข
คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์	83	ชั่วโมงการทำงาน
ของราชการประเทศต่าง ๆ
44	ทางสายด่วน Jet Stream
บุลพิพร เดชขำ	84	หนังสือ ภูมิปัญญา
จากนักบริหารเกาหลี
47	การปรับปรุงพระราชบัญญัติ
ข้าราชการตุลาการ ปี 2536
นิวัฒน์ วัชรวารการ	87	ธรรมะคืออะไร
พ.อ.ปิ่น มุกทุกันต์
50	อาหารก่อนทำผิด
เอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์	89	คุณธรรมใดควรมี
อยู่ในใจข้าราชการ
ดำรงค์ ชลสุข
56	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย
ปรีชา วิชัยดิษฐ์		

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 38 ฉบับที่ 5 กันยายน - ตุลาคม 2536

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่วิชาการและความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารงานบุคคล
2. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ

ที่ปรึกษา

นายวิลาศ สิงห์วิสัย นายอุดม บุญประกอบ
เรือเอกผจง ตันติเฉลิม นางทิพาวดี เมฆสุวรรณ
นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์

บรรณาธิการ

นายเฉลิม ศรีผดุง

กองบรรณาธิการ

นายบุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ นายปรีชา วิชัยดิษฐ์ นาย
วราเทพ สวัสดิ์ นายเกียรติสม กลิ่นสุวรรณ นางสุชาดา
รังสิมันท์ นายมานิต ศุภธสกุล นางจันทน์ โพธิ์วิจิตร น.ส.
พูนทรัพย์ จรรยาสุภาพ น.ส.นิษฐา สุดกังวาล นายมนทิก
กาญจนจิตรรา นายสมพงษ์ ธนาลาภพัฒน์ น.ส.นันทิพย์
สมเกียรติกุล นางนภาพร กิตติธรร น.ส.อมรรัตน์ แกมทอง
น.ส.วรรณพร เทพหัสติน ณ อยุธยา น.ส.ศิวาพร นวลดา
นายบุญแสง ชีระภากร นายสมศักดิ์ นีรวาสี น.ส.นิสากร
อรรถจรรยา นายสุวัฒน์ สายสวาท น.ส.สมนึก เหลืองทรงชัย
นายสุพจน์ บุญวิเศษ

ประชาสัมพันธ์

นายประจักษ์ จันทนะเสวี

ฝ่ายจัดการ

นายอนุพงษ์ สุขเกษม

เจ้าของ

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.โทร.281-9454,
281-3333 ต่อ 134

ผู้จัดการสวัสดิการ

นายเฉลิม จันทรเทพางกูร

พิมพ์ที่

ทจก.หนึ่งจัดการพิมพ์ 200/26-27 ถนนนเรศ กทม.โทร.
233-6871, 233-5062

สมัครเป็นสมาชิก

วารสารข้าราชการ ค่าสมาชิกปีละ 120 บาท (6 เล่ม)
รวมค่าจัดส่ง บอกรับและส่งเงินในนามผู้จัดการ สวัสดิการ
สำนักงาน ก.พ.ถนนพิษณุโลก ดุสิต กทม. 10300 ธนาคาร
สั่งจ่าย ปท.สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ต้องการให้ขอ
เสนอแนะตามปัญหาระเบียบข้าราชการ หรือส่งบทความ
แสดงความเห็น โปรดส่งไปที่บรรณาธิการวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ.ถนนพิษณุโลก ดุสิต กทม.10300

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับท่านผู้อ่าน

วารสารข้าราชการฉบับนี้เป็นฉบับอำลาอาลัยผู้เกษียณอายุราชการ และต้อนรับปีงบประมาณใหม่ ในวงราชการมีเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นไปท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ อย่างที่มากับเดือนกันยายนของทุกปี ก็คือ เป็นวันเกษียณอายุการทำงานของข้าราชการบางท่าน อันเป็นจุดหักเหของหนึ่งชีวิต วารสารฯ ขอแสดงความคารวะและความอาทรต่อท่านสมาชิกที่เกษียณอายุราชการ เพราะท่านได้ทุ่มเทชีวิตให้กับราชการและประชาชน วารสารข้าราชการต้องขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างมากในความวิริยะและความมุ่งมั่นต่องานของรัฐ สิ่งที่วารสารข้าราชการจะตอบแทนท่านได้ก็คือ บทความเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการดูแลสุขภาพกายและใจจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ท่านควรจะได้ประโยชน์จากการอ่านบทความดังกล่าวแล้วยึดเป็นแนวในการปฏิบัติตน

เมื่อเริ่มปีงบประมาณใหม่ เราควรจะได้พัฒนาปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานรับแผนงานใหม่ ตลอดจนงานให้มีประสิทธิภาพด้วย วารสารฯ จึงเสนอบทความ “การจัดส่วนราชการให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพ” “มาตรการปรับระบบวิธีปฏิบัติราชการให้สิ้นคล่องตัวและทันสมัย” และ “โครงสร้างองค์การแบบหลายมิติ” เพื่อให้ท่านลองปรับใช้กับตัวท่านและหน่วยงาน

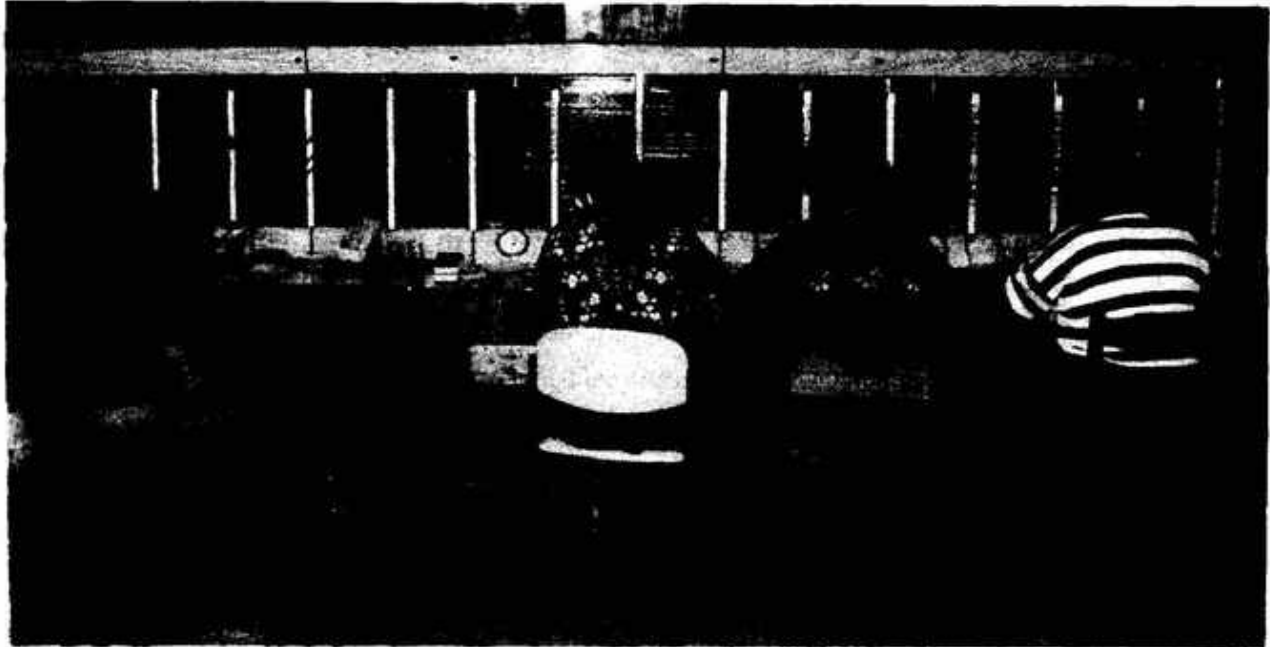
และขอเรียนให้แฟนคอลัมน์ “อุทาหรณ์ก่อนทำผิด” ซึ่งมีอันต้องยุติไปตามวาระที่เจ้าของคอลัมน์ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานผู้ดูแลนักเรียนในสหรัฐอเมริกา ทราบว่า บัดนี้ คุณเอกศักดิ์ ตรีภรณาสวัสดิ์ (เจ้าเก่า) ได้กลับมาปฏิบัติงานที่สำนักงาน ก.พ. ตามเดิมแล้ว และจะเปิดคอลัมน์นี้เป็นการประจำตามคำเรียกร้อง โดยเริ่มตั้งแต่ฉบับนี้เป็นต้นไป

ส่วนเจ้าของคอลัมน์ “ตอบปัญหากฎหมายและระเบียบราชการ” ขอฝากบอกมาว่าพร้อมที่จะตอบปัญหาข้อข้องใจของแฟน ๆ ทุกเมื่อ สมาชิกหรือเพื่อนข้าราชการท่านใดมีปัญหาเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ หรือข้อค้นข้องใจจะถามเพื่อต้องการคำตอบ หรือจะแสดงความคิดเห็นใด ๆ โปรดเขียนมาถึง บ.ก. ได้เลย พวกเราพร้อมที่จะรับใช้ท่านครับ

1/12/25 0/12/25

ม อ ง มุ ม ก ลั บ

นิรนาม

พฤติกรรมของคนในสังคมนั้นมีหลากหลาย แต่ในทีนี้ใครจะแบ่งเป็นฝ่ายใหญ่ ๆ สัก 2 ฝ่าย คือฝ่ายผู้ทำ และฝ่ายผู้ถูกทำ ในคน ๆ เดียวบางครั้งอาจเป็นผู้ทำ และบางครั้งอาจเป็นผู้ถูกทำ

เป็นเรื่องประหลาดอย่างหนึ่งที่เวลาตัวเองเป็นผู้ทำ มักจะไม่คิดถึงความรู้สึกของผู้ถูกทำ มีหน้าซ้ำบางที่ยังออกจะกระหยิ่มภาคภูมิใจว่าตัวเองเก่งกว่า เหนือกว่า ฉลาดกว่าผู้ถูกทำเสียอีกด้วย ลักษณะอย่างนี้จะพบเห็นได้ทั่วไป

เห็นคนลืมนกระเป๋าสตางค์ไว้บนรถเมล์ หรือในรถแท็กซี่ แทนที่จะส่งคืนเจ้าของหรือแจ้งตำรวจ กลับฉวยเอาเป็นของตัวเองเสีย นึกดีใจว่าเรามีโชคดีจริง ๆ อยู่ดี ๆ ก็ได้ลาภลอยแต่ลืมนึกไปว่า ถ้าตัวเองลืมหหรือทำหายอย่างนั้นบ้างจะเป็นอย่างไร

ชั่วภพชนคนได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต แล้วหนีลอยนวลไปได้ก็กระหยิ่มใจว่าเรานี่เอาตัวรอดได้ เก่งจริง ๆ แต่ลืมนึกไปว่า ถ้าตัวเองหรือญาติพี่น้องถูกรถชนแล้วหนีอย่างนั้นบ้างจะรู้สึกอย่างไร?

เวลาเป็นผู้ทำ ถ้าลองหันมองในมุมกลับ สมมติว่าตัวเองเป็นผู้ถูกทำบ้าง ก็จะเห็นชัดถึงความรู้สึกของผู้ถูกทำ

นั่นแหละจะเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจไม่ให้ทำผิดง่ายเกินไป พระท่านว่า “ถ้ารู้จักเอาตัวเข้าไปเปรียบดูบ้างแล้ว คนเราก็คงจะฆ่ากันไม่ลง เบียดเบียนกันไม่ได้ และเอาเปรียบกันไม่เป็น”

แต่ที่สังคมไม่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะเรามักจะลืมนมองในมุมกลับนั่นเอง

การจัดส่วนราชการ ให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ

นายสมาน ริงลิโยกฤษณ์

ในรอบระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลทุกรัฐบาล มีนโยบายที่จะชะลอการขยายของส่วนราชการและการเพิ่มจำนวนข้าราชการมาโดยตลอด แต่ยังไม่มีการกำหนดมาตรการในเรื่องนี้อย่างชัดและเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไปจนกระทั่งเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2535 รัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรี เรื่องมาตรการปรับปรุงระบบราชการและระบบข้าราชการซึ่งกำหนดไว้ว่า

“1. มาตรการควบคุมโครงสร้างส่วนราชการและจำนวนข้าราชการ

1.1 ให้มีการปรับปรุงการจัดส่วนราชการให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพ โดยไม่เพิ่มจำนวนส่วนราชการระดับกองตลอดช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (ปีงบประมาณ พ.ศ.2535-2539) ยกเว้นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

1.2 ให้ ก.พ. จัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางการพัฒนาส่วนราชการ เพื่อใช้เป็นหลักในการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด รวมทั้งให้ ก.พ. และสำนักงานงบประมาณทำหน้าที่กลั่นกรองและเสนอแนะคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัดและกอง”

จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2535 ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ก.พ. มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางในการพัฒนาส่วนราชการ เพื่อใช้ในการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด และ ก.พ. กับสำนักงานงบประมาณ มีอำนาจหน้าที่กลั่นกรองและเสนอแนะคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัดและกอง ทั้งนี้ก็เพื่อให้การจัดและพัฒนาส่วนราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ทันสมัย มีประสิทธิภาพ

ส่วนราชการที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพมีลักษณะอย่างไร

ส่วนราชการที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพนั้น ควรจะมีลักษณะโดยทั่วไป ดังนี้

(1) มีขนาดกะทัดรัด และมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ จำนวนจำกัด แต่มีคุณภาพสูง กล่าวคือ ส่วนราชการที่มีขนาดพอดี กะทัดรัด และมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน งานจำนวนจำกัด จะมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานสูง งานจะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ไม่ล่าช้า อู้ยอ้าย และอยู่ในวิสัยที่หัวหน้าส่วนราชการจะสามารถควบคุมหรือกำกับดูแลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีเอกภาพ

(2) มีอำนาจหน้าที่แน่นอน ชัดเจน แต่มีความคล่องตัวสามารถปรับเปลี่ยนได้ กล่าวคือ หน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับ มีอำนาจหน้าที่แน่นอน ชัดเจน ไม่มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนหรือเหลื่อมล้ำกัน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้อย่างเป็นทางการ แต่เปิดช่องให้สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรับภารกิจของรัฐ ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคตได้โดยสะดวก

(3) มีระบบงานและขั้นตอนการปฏิบัติงานไม่ยุ่งยาก และสั้น กล่าวคือมีระบบงานและทางเดินของงานไม่ยุ่งยาก สลับซับซ้อน วกไปวนมา และมีขั้นตอนการตรวจสอบก่อนการตัดสินใจ การอนุมัติ การอนุญาตสั้น และมีการมอบอำนาจไปให้เจ้าหน้าที่ระดับล่าง ในกรณีเป็นงานให้บริการแก่ประชาชน มีลักษณะเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว หรือที่เรียกว่า one stop service เป็นส่วนใหญ่

(4) มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย กล่าวคือ มีการนำระบบสำนักงานอัตโนมัติ และระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เช่น เครื่องโทรสาร ไมโครคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร มาใช้ ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

จะมีวิธีการปรับปรุงการจัดส่วนราชการให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพได้อย่างไร

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า ส่วนราชการที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ควรจะมีลักษณะโดยทั่วไปอย่างไร จึงมีปัญหาว่าจะปรับปรุงการจัดส่วนราชการที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือที่จะจัดตั้งขึ้นมาใหม่ให้เป็นส่วนราชการที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพได้อย่างไร

วิธีการปรับปรุงการจัดส่วนราชการให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ควรจะพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. การปรับปรุงส่วนราชการให้มีขนาดกะทัดรัด และมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่จำนวนจำกัด แต่มีคุณภาพสูง โดยการทบทวนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการทั้งที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่หรือขยายงานว่ารัฐมีความ

จำเป็นจะต้องดำเนินการในภารกิจด้านนั้น ๆ หรือไม่ เช่น งานด้านการออกแบบและก่อสร้างต่าง ๆ งานด้านการให้บริการบางอย่าง เป็นต้น หากเห็นว่ารัฐควรจะเป็นผู้ดำเนินการ ควรจะดำเนินการในบทบาทใด เช่น เป็นผู้ควบคุมกำกับ ดูแล หรือเป็นผู้ปฏิบัติการเองแบบเบ็ดเสร็จ หรือดำเนินการในรูปรัฐวิสาหกิจหรือสถาบันอิสระ หรือเป็นผู้ลงทุนร่วมกับภาคเอกชน เป็นต้น และหากเห็นว่ารัฐไม่ควรจะเป็นผู้ดำเนินการในภารกิจดังกล่าวก็ควรจะให้ภาคเอกชนรับไปดำเนินการ โดยรัฐเพียงแต่วางกรอบกติกาและทำหน้าที่เป็นกรรมการ ตลอดจนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้ ทั้งนี้โดยยึดปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตยและระบบเศรษฐกิจเสรีว่า "รัฐบาลที่ดีที่สุดคือ รัฐบาลที่ปกครองน้อยที่สุด" หรือรัฐจะดำเนินการเฉพาะภารกิจที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้นที่เรียกว่า Small Government

ในการทบทวนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าวข้างต้น จะมีผลทำให้ต้องปรับปรุงอำนาจหน้าที่และปรับบทบาทของส่วนราชการเสียใหม่ให้เหมาะสม เช่น

- (1) จากการเป็นผู้ปฏิบัติการเองเป็นผู้ควบคุม
- (2) จากการเป็นผู้ปฏิบัติการเองเป็นผู้กำกับดูแล
- (3) จากการเป็นผู้ปฏิบัติการเองเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน
- (4) จากการควบคุมเป็นการกำกับดูแล

ไม่ว่าจะเป็นการปรับบทบาทตาม (1), (2) หรือ (3) จะมีผลทำให้งานในแง่ของปริมาณลดลง หรือเป็นส่วนราชการที่มีขนาดกะทัดรัดขึ้นในแง่ของคุณภาพ จึงจำเป็นต้องปฏิบัติโดยผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์สูง แต่มีจำนวนไม่มาก หรือที่เรียกว่า "จิวแต่แจ้ว"

การจัดส่วนราชการโดยคำนึงถึงความชำนาญเฉพาะด้าน ก็จะเป็นการลดความหลากหลาย และขนาดของส่วนราชการลงวิธีหนึ่ง

การที่ส่วนราชการมีขนาดพอดี กะทัดรัด จะทำให้การปฏิบัติงานคล่องตัว รวดเร็ว และอยู่ในวิสัยที่หัวหน้าส่วนราชการจะสามารถควบคุมหรือกำกับดูแล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีเอกภาพ

2. การปรับปรุงส่วนราชการให้มีอำนาจหน้าที่แน่นอน ชัดเจน แต่มีความคล่องตัวสูง สามารถปรับเปลี่ยนได้ โดยการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในพระราชกฤษฎีกาของแต่ละส่วนราชการ ทั้งในระดับกรมและระดับกอง ทั้งส่วนราชการที่มีอยู่เดิมและส่วนราชการที่จะจัดตั้งขึ้น

ใหม่ให้แน่นอน ชัดเจน และเพื่อให้การกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการเป็นมาตรการหนึ่ง ในการแก้ปัญหาทางงานซ้ำซ้อนหรือเหลื่อมล้ำกัน ก็ควรจะได้พิจารณากำหนดเป็นรายละเอียดหรือเป็นรายกลุ่มงาน เพราะจะสามารถพิจารณาในภาพรวม กล่าวคือ จะสามารถพิจารณากำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันให้แน่นอน ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการให้แน่นอน ชัดเจน นั้น จะต้องให้มีความคล่องตัว สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับภารกิจของรัฐที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการดังกล่าวทุกครั้งไป

8. การปรับปรุงระบบงานและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ง่ายและสั้น โดย

(1) ปรับปรุงระบบงานและทางเดินของงานให้ง่าย ไม่สลับซับซ้อน วกไปวนมา

(2) มอบอำนาจการตัดสินใจ การอนุมัติ การอนุญาตไปสู่เจ้าหน้าที่ระดับล่างให้มากยิ่งขึ้น

(3) ลดขั้นตอนการตรวจสอบให้เหลือเพียง 2 ระดับ ก่อนผู้มีอำนาจตัดสินใจ

(4) ปรับขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นที่สุด โดยตัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกไป ให้เหลือเฉพาะขั้นตอนที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

นอกจากนั้น การจัดระบบงานให้มีลักษณะเบ็ดเสร็จ จุดเดียวควรจะนำมาใช้ให้มากที่สุด เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และสะดวกแก่ผู้รับบริการ

4. การนำเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยมาใช้ โดยเปิดโอกาสให้ทุกส่วนราชการนำระบบสำนักงานอัตโนมัติและระบบการสื่อสารที่ทันสมัยมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานของแต่ละส่วนราชการ โดยอาจกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำว่าส่วนราชการที่มีลักษณะงานอย่างไร ระดับใด ควรจะมีเครื่องมือเครื่องใช้อะไรบ้าง เช่น เครื่องโทรสาร ไมโครคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น

เรื่องเครื่องมือเครื่องใช้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะว่าแม้จะมีการจัดระบบงานที่ดี มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีกำลังใจเต็มเปี่ยมที่จะมุ่งมั่นทำงาน และมีแรงกายที่พร้อมที่จะอุทิศให้แก่งาน หากมีแต่เครื่องมือเครื่องใช้ที่ล้าสมัย การที่จะหวังให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานดังกล่าวเป็นไปโดยถูกต้องและรวดเร็วก็คงเป็นไปได้ยาก

ส่วนราชการที่รับผิดชอบ ในการดำเนินการ

ส่วนราชการจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินการปรับปรุงการจัดส่วนราชการให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพตามแนวทางดังกล่าวนี้ นอกจากนี้ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 แล้วยังมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2535 เรื่อง มาตรการปรับปรุงระบบราชการและกำหนดส่วนราชการที่จะต้องรับผิดชอบในการปรับปรุงในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ด้วย ดังนี้

1. การปรับปรุงส่วนราชการให้มีขนาดกะทัดรัด และมีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่จำนวนจำกัด แต่มีคุณภาพสูง ๆ

(1) ก.พ. จัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางการพัฒนาส่วนราชการเพื่อใช้เป็นหลักในการปรับปรุง กระทรวง กรม จังหวัดและกอง

(2) สำนักงาน ก.พ. และสำนักงบประมาณ ทำหน้าที่กลั่นกรองและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการจัดส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัดและกอง

(3) ก.พ. ทำหน้าที่กลั่นกรองและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการยกเว้นมาตรการจำกัดจำนวนข้าราชการและลูกจ้างในราชการ

(4) สำนักงาน ก.พ. เป็นเจ้าของเรื่องร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ กำหนดรูปแบบและภาระงานที่ทางราชการจะปรับเปลี่ยนเพื่อให้เอกชนมีส่วนรับงานนั้นไปดำเนินการหรือร่วมกับเอกชนดำเนินการ เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติและถือปฏิบัติต่อไป

2. การกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้แน่นอน ชัดเจน แต่มีความคล่องตัวสูง สามารถปรับเปลี่ยนได้

(1) สำนักงาน ก.พ. และสำนักงบประมาณ เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีไปพร้อมกับการแบ่งส่วนราชการภายในกรมในกรณีการจัดตั้งส่วนราชการใหม่หรือปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในใหม่

(2) กระทรวง เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการโดยระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกา โดยหารือ สำนักงาน ก.พ.

เพื่อให้การระบุอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการต่างๆ ไว้ในพระราชกฤษฎีกาอยู่ในแนวเดียวกัน สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำ "คู่มือการระบุอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการไว้ในส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกา" ส่งให้ส่วนราชการต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในพระราชกฤษฎีกา ต่อไป

3. การปรับปรุงระบบงานและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้ง่ายและสั้น

(1) สำนักงาน ก.พ. เป็นเจ้าของเรื่องวางระบบการติดตามตรวจสอบให้ทุกส่วนราชการมีการมอบอำนาจตามลำดับชั้น เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับมีอำนาจและสามารถตัดสินใจในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ภายในขอบเขตความรับผิดชอบได้เองอย่างเหมาะสมกับระดับหน้าที่ความรับผิดชอบ

(2) ส่วนราชการ ให้ส่วนราชการต่างๆ ลดขั้นตอนการตรวจสอบให้เหลือเพียง 2 ระดับ ก่อนผู้มีอำนาจตัดสินใจหรืออนุมัติ อนุญาต โดยให้ส่วนราชการปรับระบบวิธีการทำงานใหม่ให้สั้นและต้องแบ่งชั้นของงานออกตามระดับความยากง่ายเพื่อแบ่งชั้นความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมแทนการส่งงานลงสู่ระดับล่างทุกเรื่อง และให้ทุกส่วนราชการปรับระดับและขั้นตอนการทำงานให้สั้นที่สุด

(3) สำนักงาน ก.พ. และกรมบัญชีกลาง วางมาตรการให้รางวัลแก่ส่วนราชการที่ปรับระบบการทำงานทำให้เกิดผลดี

4. การนำเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยมาใช้ ส่งเสริมให้มีการนำระบบสำนักงานอัตโนมัติมาใช้ ในราชการโดยให้ตั้งโครงการเพื่อวางแผนและดำเนินการให้ทุกส่วนราชการ ได้มีการนำวัสดุเครื่องใช้ทันสมัยมาใช้ โดยให้คณะทำงานกลาง ประกอบด้วยสำนักงาน ก.พ. กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ ร่วมเป็นเจ้าของเรื่องเพื่อวางขั้นตอนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

ด้วยความมุ่งมั่นและเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่จะปรับปรุงระบบราชการโดยการปรับปรุงการจัดส่วนราชการให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนได้กำหนดส่วนราชการที่รับผิดชอบในการดำเนินการหรือผลักดันให้เจตนารมณ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จึงพอจะหวังได้ว่าในอนาคตอันใกล้นี้ ประชาชนจะได้ชื่นใจในบริการของรัฐ...

มาตรการ ปรับระบบวิธี ปฏิบัติราชการ

ให้สิ้น คล่องตัว และทันสมัย

พรพิมล รัตนพิทักษ์

สำนักงาน ก.พ. ได้เสนอมาตรการปรับปรุงระบบราชการและระบบข้าราชการต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2535 ให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามมาตรการที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ ซึ่งมาตรการที่สำคัญมาตรการหนึ่งได้แก่ มาตรการปรับระบบวิธีปฏิบัติราชการให้สิ้น คล่องตัวและทันสมัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรการ ข้อ 1 ให้สำนักงาน ก.พ.เป็นเจ้าของเรื่องวางระบบเพื่อติดตามตรวจสอบให้ทุกส่วนราชการมีการมอบอำนาจตามลำดับชั้น เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับมีอำนาจ และสามารถตัดสินใจดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ภายในขอบเขตความรับผิดชอบได้เองอย่างเหมาะสมกับระดับหน้าที่ความรับผิดชอบ

มาตรการ ข้อ 2 ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ลดชั้น การตรวจสอบงานให้เหลือเพียง 2 ระดับก่อนผู้มีอำนาจตัดสินใจหรืออนุมัติ อนุญาต โดยให้ส่วนราชการ ปรับระบบวิธีการทำงานใหม่ให้สิ้น และต้องแบ่งชั้นของงานออกตามระดับความยากง่าย เพื่อแบ่งชั้นความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมแทนการสั่งงานลงสู่ระดับล่างทุกเรื่อง

มาตรการ ข้อ 3 ให้ใช้กลไกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2532 เป็นเครื่องมือในการให้ทุกส่วนราชการปรับระบบและขั้นตอนการทำงานให้สั้นที่สุดและวางมาตรการให้รางวัลแก่ส่วนราชการที่ปรับระบบการทำงานจนทำให้เกิดผลดี โดยสำนักงาน ก.พ.เป็นเจ้าของเรื่องร่วมกับกรมบัญชีกลาง

มาตรการ ข้อ 4 ส่งเสริมให้นำระบบสำนักงานอัตโนมัติมาใช้ในราชการ โดยให้ตั้งโครงการเพื่อวางแผนและดำเนินการให้ทุกส่วนราชการได้มีการนำวัสดุเครื่องใช้ในสำนักงานที่ทันสมัยมาใช้ โดยให้คณะทำงานกลางประกอบด้วย สำนักงาน ก.พ. กระทรวงการคลัง และสำนักงานประมาณ ร่วมเป็นเจ้าของเรื่อง เพื่อวางขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

การดำเนินการตามมาตรการ ข้อ 1

มาตรการข้อนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมอบอำนาจซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้บัญญัติเกี่ยวกับ เรื่องการมอบอำนาจไว้ดังนี้

— มาตรา 38 บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ

คำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้"

— มาตรา 38 (7) บัญญัติว่า "อธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการ ตามมาตรา 31 วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้ว่าราชการจังหวัด"

— มาตรา 38 (8) บัญญัติว่า "ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการ ตามมาตรา 31 วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการในกอง หรือส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองหรือส่วนราชการตามมาตรา 31 วรรคสอง ได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด"

— มาตรา 39 บัญญัติว่า "เมื่อมีการมอบอำนาจตามมาตรา 38 โดยชอบแล้วผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น และจะมอบอำนาจนั้นให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นต่อไปไม่ได้ เว้นแต่กรณีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา 38 (2) (3) (4) (5) (6) หรือ (7) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบอำนาจนั้นต่อไปตามมาตรา 38 (9) ก็ได้"

— มาตรา 40 บัญญัติว่า "ในการมอบอำนาจตามมาตรา 38 (4) ถึง (11) ให้ผู้มอบอำนาจพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ การกระจายความรับผิดชอบตามสภาพของตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจตามวัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจดังกล่าว"

เมื่อได้มอบอำนาจแล้ว ผู้มอบอำนาจมีหน้าที่ กำกับติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจและให้มีอำนาจแนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้

การดำเนินการตามมาตรการข้อ 1 นี้ อาจดำเนินการโดยให้ส่วนราชการสำรวจประเภทงานแล้วแบ่งเป็นประเภทงานตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับมีอำนาจ และสามารถตัดสินใจดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ภายในขอบเขตความรับผิดชอบได้เองอย่างเหมาะสมกับระดับหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งนี้ การจัดอันดับความ

สำคัญของงานนั้น จะต้องพิจารณาลักษณะงานที่ส่วนราชการนั้นรับผิดชอบเป็นสำคัญโดยอาจพิจารณาตามแนวทางดังต่อไปนี้

1) อันดับที่มีความสำคัญที่สุด (เช่นเรื่องนโยบาย เรื่องที่จะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เรื่องที่จะต้องมีผลกระทบต่อส่วนรวม มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับชาติ หรือเรื่องอื่นที่มีความสำคัญ และยุ่งยากในระดับเดียวกัน ให้อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบ ของ หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือกระทรวงโดยตรง

2) อันดับที่มีความสำคัญมาก เช่นเรื่องที่ปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้แล้ว แต่ต้องอาศัยการวินิจฉัยสั่งการที่ยุ่งยาก หรือมีความสำคัญมาก หรือเรื่องอื่นที่มีความสำคัญ และยุ่งยากในระดับเดียวกัน ให้อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบ ของ รองหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมหรือกระทรวง

3) อันดับที่มีความสำคัญปกติ เช่นเรื่องที่มีระเบียบแบบแผน หรือเป็นเรื่องที่ปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้แล้ว มีความยุ่งยากหรือสำคัญในระดับปกติ หรือเป็นเรื่องที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการผู้มีอำนาจวินิจฉัยแล้ว หรือเรื่องอื่นที่มีความสำคัญและยุ่งยากในระดับเดียวกัน ให้อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของ ผู้ช่วยหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หรือกระทรวง

4) อันดับที่เป็นเรื่องปฏิบัติตามแนวทางระเบียบหรือคู่มือที่วางไว้เป็นบรรทัดฐานไม่ยุ่งยากในการวินิจฉัยหรือตีความ หรือเรื่องอื่นที่มีความสำคัญและยุ่งยากในระดับเดียวกัน ให้อยู่ในความรับผิดชอบของ ผู้อำนวยการกอง หรือ หัวหน้ากอง

5) อันดับที่เป็นเรื่องปฏิบัติตามแนวทางระเบียบหรือคู่มือที่วางไว้เป็นบรรทัดฐานอย่างแน่ชัด เช่นเรื่องอนุญาต อนุมัติในเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่มีปัญหาเช่น การลาประเภทต่าง ๆ การรับรองการเบิกเงิน ซึ่งขณะนี้ กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการกอง หรือหัวหน้ากอง หรือเรื่องอื่นที่มีความสำคัญและยุ่งยากในระดับเดียวกัน ให้อยู่ในความรับผิดชอบของข้าราชการในกอง ซึ่งจะต้องทำเป็นหนังสือหรือออกระเบียบที่อธิบดีกำหนด ตามความในมาตรา 38 (8) ดังกล่าวแล้วแต่กรณี

ทั้งนี้หลักในการมอบอำนาจก็คือ อำนาจที่มอบให้ นั้น ควรจะต้องสมดุลกับหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ได้รับมอบ ไม่มากไป หรือน้อยไป และเมื่อมีการมอบอำนาจไปแล้วก็ต้องสร้างระบบตรวจสอบด้วยว่า จะมีระบบการ

ตรวจสอบงานที่มอบอำนาจไปให้ดำเนินการนั้นอย่างไร
ต้องมีการรายงานผล ณ จุดไหน

การดำเนินการตามมาตรการข้อ 2

ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการลดขั้นตอนการตรวจสอบงานให้เหลือเพียง 2 ระดับ ก่อนผู้มีอำนาจตัดสินใจ หรืออนุมัติ อนุญาต โดยให้ส่วนราชการปรับระบบวิธีการทำงานใหม่ ให้สั้น เพื่อแบ่งชั้นความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามมาตรการนี้ ส่วนราชการต่างๆ จะต้องดำเนินการพิจารณาทบทวนบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภายในของตน รวมทั้งขั้นตอนการทำงานและระบบงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหากพบว่างานใดมีขั้นตอนทางเดินของงานยาวมาก หรือสลับซับซ้อน วกไปวนมา ระบบงานมีความยุ่งยาก การปฏิบัติงานล่าช้า ก็ควรจะต้องได้รับการปรับปรุงระบบงานเพื่อให้เหลือที่สั้นที่สุด ดังนั้น การดำเนินการตามมาตรการนี้ จึงต้องนำเทคนิคการจัดระบบงานเข้ามาใช้ โดยส่วนราชการทุกส่วนราชการควรให้ความสนใจอย่างจริงจังด้วย

ความหมายของคำว่า การจัดระบบงาน คำว่าระบบงาน หมายถึงการจัดระเบียบส่วนประกอบขององค์การ กระบวนการทำงาน และวิธีการในการปฏิบัติงานขององค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ฉะนั้นการจัดระบบงานให้ได้ผลดีจำเป็นที่จะต้องเข้าใจลักษณะและบทบาทของการจัดการ การจัดระบบงานจึงต้องศึกษาทั้งการจัดองค์การ (Organization) การจัดการ (Management) ตลอดจนวิธีการ (Methods) ทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่าระบบงานเป็นส่วนย่อยของระบบราชการ เมื่อปรับปรุงระบบงานในแต่ละงานให้มีประสิทธิภาพแล้ว ระบบราชการในส่วนรวมก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเกี่ยวกับข้อเสนอแนวนโยบายแก้ไขปัญหาการสูญเสียกำลังคนระดับสมองในระบบราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบงานในระบบราชการคือ เร่งปรับปรุงการจัดรูปองค์กรในระบบราชการให้มีลักษณะ กระจาย การปฏิบัติงาน เป็นรูปองค์กรที่มีหน้าที่ กำกับดูแล มากกว่าเป็นองค์กรที่มีลักษณะปฏิบัติการเอง ให้กระจายอำนาจการบริหารงาน ไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มากขึ้น เร่งปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานของระบบราชการให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมภาคเอกชน โดยกระตุ้นส่วนราชการต่างๆ ให้เกิดแนวความคิดในการจัดระบบงาน ระบบราชการ และการปรับปรุงงาน

การปฏิบัติราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ในปัจจุบัน บางส่วน อาจยังไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากไม่ได้พิจารณาบทบาทบทบาทหน้าที่ในภาพรวมว่างานบางอย่างยังมีความจำเป็นต้องทำต่อไปหรือไม่ ถ้าหากควรจะทำต่อไป จะมีวิธีดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้อย่างไร สำหรับแนวทางการดำเนินงานนั้นควรยึดหลักการศึกษาวเคราะห์และทบทวนบทบาทหน้าที่ของกรม กระทรวง ตามหลัก เหตุ และ ผล อย่างแท้จริง แล้วตามด้วยการปรับปรุงงานหรือทำงานให้ง่าย (Work Simplification) ซึ่งอาจจะมีข้อเสนอแนะในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไปด้วยก็ได้ เช่น การให้เอกชนเข้ามารับงานบางส่วนไปทำ (Contract Out) หรือใช้เครื่องมือเครื่องใช้สมัยใหม่ (Office Automation) ซึ่งจะทำได้สามารถลดงานที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นออกไป เหลือเฉพาะงานที่ควรจะต้องทำจริง ๆ เท่านั้น จากนั้นก็จะสามารถวิเคราะห์ว่าควรจัดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือระบบงานอย่างไรจึงจะเหมาะสม คือมีขั้นตอนน้อยเท่าที่จำเป็น (การดำเนินการเรื่องนี้ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถในการปรับปรุง และพัฒนาระบบงานอย่างแท้จริง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและต้องสร้างความเข้าใจระหว่างข้าราชการ เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการปรับปรุงงานเพื่อจะได้ให้ความร่วมมือ ไม่ต่อต้าน)

แนวความคิดเกี่ยวกับภาพของระบบราชการในอนาคต ควรมีลักษณะดังนี้

1) ต้องเป็นระบบที่มีความอ่อนตัวสูง สามารถปรับเปลี่ยนได้รวดเร็วตอบสนองความต้องการของประชาชนที่รับบริการได้หลากหลาย อย่างรวดเร็วถูกต้อง และอาจจัดบริการในลักษณะ One-Stop Service

2) สามารถปรับใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ทางด้านการสื่อสารโทรคมนาคมและ Office Automation เพื่อประโยชน์ในการบริหาร บริการและประสานงานระหว่างส่วนราชการได้อย่างแพร่หลายทั่วถึง

3) เน้นการกระจายอำนาจ

กระบวนการจัดระบบงาน กิจกรรมที่สำคัญของการจัดระบบงานก็คือ การปรับปรุงงาน การปรับปรุงงานคือการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาประกอบการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะทำให้งานง่ายดีกว่า และหลีกเลี่ยงการสูญเสียเปล่าของทรัพยากรทุกชนิด การปรับปรุงงานเป็นการวิเคราะห์อย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อตัดเวลา กำลังคน

และวัสดุที่ไม่จำเป็นออกโดยจัดงานที่ไม่จำเป็นหรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานออกไป หรือจัดลำดับขั้นตอนการทำงานใหม่ หรือแบ่งงานใหม่ หรือพยายามทำงานโดยใช้เวลาและแรงงานให้น้อยลง ในขณะที่เดียวกันให้ได้ผลงานที่เพิ่มขึ้น ดีขึ้น ช่างขึ้น และผู้ปฏิบัติงานได้รับความปลอดภัยพอใจและเต็มใจปฏิบัติงาน

หลักการปรับปรุงงาน: หลักทั่วไปในการปรับปรุงงาน ได้แก่

1) การตัดทอนหรือยุบงานส่วนที่ไม่จำเป็นออก (Elimination)

2) การรวมส่วนที่เหลือหรือส่วนที่จำเป็นเข้าด้วยกัน (Combination)

3) การเปลี่ยนคน เปลี่ยนสถานที่ หรือลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานใหม่ (Rearrangement)

4) การทำงานให้ง่ายหรือปรับปรุงส่วนที่จำเป็นให้ดีขึ้น (Simplification)

ขั้นตอนการปรับปรุงงาน มีขั้นตอนดังนี้

1) เลือกงานที่จะทำการปรับปรุง โดยปกติงานทุกงานสามารถนำมาปรับปรุงได้ แต่เนื่องจากความจำกัดในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเลือกงานที่เหมาะสมมาปรับปรุงก่อน ลักษณะของงานที่ควรเลือกมาปรับปรุง เช่น

- งานที่มีการค้างค้ำงมาก
- งานที่มีการทำล่วงเวลาเป็นประจำ
- งานที่ต้องอาศัยความชำนาญมาก
- งานที่มีผลงานคงที่
- งานที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
- งานที่มีการเคลื่อนไหวมาก
- งานที่มีจุดหยุดชะงัก
- งานที่มีผลผลิตคุณภาพต่ำ
- งานที่ไม่สำเร็จตามความคาดคะเน
- งานที่ต้องใช้กำลังกายมากและทำให้เกิดความเมื่อยล้า

เมื่อยล้า

- งานที่มีค่าใช้จ่ายสูงและสิ้นเปลืองมาก
- งานที่มีเสียงบ่นไม่พอใจจากผู้ปฏิบัติงาน
- งานที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน
- งานที่ใช้แบบฟอร์มมาก

ฯลฯ

2) รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงานที่จะปรับปรุงแล้วบันทึกไว้

- วิเคราะห์ข้อเท็จจริง อาจหาได้จากการสังเกต การออกแบบสอบถาม การคิดทำแบบฟอร์ม การสัมภาษณ์ หรือการออกไปปฏิบัติงานด้วยกัน

- วิธีบันทึกงาน อาจบันทึกเป็นข้อความ ตัวเลขทางสถิตินอกจากนั้นยังอาจบันทึกลงในแผนภูมิ เช่น บันทึกลงใน Process Chart, Flow Process Chart เป็นต้น

3) วิเคราะห์รายละเอียดของข้อเท็จจริงแล้วบันทึกสู่ทางการปรับปรุง นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาวิเคราะห์หาวิธีการที่อาจทำได้ดีกว่าเดิม วิเคราะห์ทำได้โดยตั้งคำถาม อันได้แก่

- What? เป็นคำถามเพื่อหาจุดประสงค์ของการทำงาน ทำอะไร? ทำไมต้องทำ? ทำอย่างอื่นได้อีกหรือไม่?

- Where? เป็นคำถามเพื่อหาสถานที่ทำงานที่เหมาะสม ทำที่ไหน? ทำไมต้องทำที่นั่น? ทำที่อื่นได้หรือไม่?

- When? เป็นคำถามเพื่อหาขั้นตอนการทำงานที่เหมาะสม ทำเมื่อใด? ทำไมต้องทำตอนนั้น? ทำตอนอื่นอีกได้หรือไม่?

- Who? เป็นคำถามเพื่อหาบุคคลที่เหมาะสมสำหรับงานนั้น ใครเป็นคนทำ? ทำไมต้องเป็นคนนั้นทำ? คนอื่นทำได้หรือไม่?

- How? เป็นคำถามเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับงานนั้น ทำอย่างไร? ทำไมจึงต้องทำอย่างนั้น? ทำวิธีอื่นได้อีกหรือไม่?

- Why? เป็นคำถามในทุกคำถามข้างต้นในช่วงที่สอง เพื่อหาเหตุผลในการทำงาน

4) การเลือกวิธีการทำงานที่ดีกว่า แล้วทดสอบเลือกหาวิธีที่ดีที่สุดโดยวิธีตัดทอนรวมเข้าด้วยกัน จัดทำใหม่ ทำให้ง่ายขึ้นและปลอดภัย การปรับปรุงงานในขั้นนี้ต้องอาศัยความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และการตัดสินใจจากนักปรับปรุงงานด้วยซึ่งอาจจะต้องกระทบกระเทือนสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น วัสดุสิ่งของ ลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีการปฏิบัติงาน แบบฟอร์ม เป็นต้น

5) การนำไปใช้จริงและติดตามผลเพื่อการปรับปรุงต่อไป จากหลักการที่ว่า การทำงานทุกอย่างจะต้องมีวิธีที่ดีกว่าเสมอ สิ่งที่จะต้องปฏิบัติในขั้นนี้จึงควรครอบคลุมถึงการติดตามผล เพื่อการปรับปรุงต่อไปอีก โดยต้องระลึกเสมอว่าการปรับปรุงงานนั้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

เครื่องมือที่ใช้ในการปรับปรุงงาน เครื่องมือที่ใช้

ในการปรับปรุงงานมีหลายกลุ่มหลายชนิด แต่ที่นิยมใช้
ในกลุ่มของ Work Simplification Technique มีหลายเทคนิค
ย่อย เช่น

- 1) ผังการแบ่งงาน (Work Distribution Chart)
- 2) ผังการไหลของงาน (Flow Process Chart)
- 3) การจัดงาน (Work Count)
- 4) การประหยัดแรงงาน (Motion Economy)
- 5) การวางผังสำนักงานและการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน (Office Layout and Good Working

Condition)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการปรับปรุงงาน

1) งานทุกงานสามารถปรับปรุงได้ ไม่มีวิธีที่ดีที่สุด
ในการปรับปรุงงาน มีแต่วิธีที่ดีกว่าเท่านั้น

2) ทรพยากรที่มีใช้ในองค์การ (รวมทั้งคนด้วย)
ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ให้ได้ประโยชน์เต็มที่ ยังสามารถศึกษา
ค้นคว้าหาทางใช้ให้เกิดประโยชน์ และมีคุณค่าเพิ่มขึ้นได้อีก
เสมอ

3) การปรับปรุงงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ฝ่ายจัดการควร
ให้ความสนใจ เพราะการปรับปรุงงานเป็นเครื่องมือในการ
เพิ่มผลผลิตให้กับงาน

4) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงงาน จะต้องยอมสละ
ค่านิยมเก่า ๆ ที่ฝังอยู่ เช่น การยอมต่อผู้มีอาวุโส โดย
ปราศจากเหตุผล เป็นต้น

5) ก่อนจะทำกาปรับปรุงงานควรตั้งเป้าหมายให้
แน่นอน

6) ก่อนจะปรับปรุงงานควรมั่นใจว่างานที่จะทำการ
ปรับปรุงมีความจำเป็นต่อเป้าหมายหลักหรือเป็นตัวแปรที่
สำคัญในระบบงานขององค์การ

7) ก่อนที่จะลงมือดำเนินการปรับปรุงงาน ควรศึกษา
สถานการณ์ภายนอกองค์การเพื่อป้องกันตัวแปรบางอย่าง
อันจะมีผลมาสู่การปรับปรุงงาน

8) การปรับปรุงงานเป็นกระบวนการต่อเนื่อง จำเป็น
ที่จะต้องอาศัยวิจารณ์ญาณ ความร่วมมือ ร่วมใจ ความ
อดทน ตลอดจนประสานงานกับวิธีการเพิ่มผลผลิตวิธีอื่น

9) ควรจัดตารางกำหนดงานที่จะต้องทำตามลำดับ
ขั้นตอนของการปรับปรุงงาน

จะเห็นได้ว่าการปรับปรุงงานเป็นสิ่งจำเป็นของทุก
องค์การ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาลหรือเอกชน ถ้าองค์การ
ใดไม่พยายามพัฒนางานให้ก้าวหน้าแล้ว ถึงแม้้องค์การนั้น

จะอยู่กับที่ ก็จะเป็นองค์การที่ล้าหลังองค์การอื่นไป
สำหรับผู้ปรับปรุงงานนั้นจะต้องระลึกเสมอว่า การปรับปรุง
งาน ไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นกระบวนการต่อเนื่องด้วย
การพยายามหาทางที่เหมาะสมในการทำงานอยู่เสมอ
รวมทั้งเตรียมการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถรับสภาพ
แวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดยั้งด้วย

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการตามมาตรการข้อ
2 นี้ ส่วนราชการต่าง ๆ จึงต้องมีการทบทวนหน้าที่ระบบ
งาน เพื่อหาวิธีทำงานให้เหลือขั้นตอนที่สิ้น ชัดเจน รวดเร็ว
และมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนราชการจำเป็นต้องนำเทคนิค
การปรับปรุงงานตามที่กล่าวมาในข้างต้น มาใช้เป็นแนวจัด
ระบบงานของตน เพื่อให้สามารถพิจารณาตัดสินใจได้ว่า
งานจุดใดควรลดขั้นตอนลง งานจุดใดควรจะมีการมอบ
อำนาจไปให้ระดับล่าง งานจุดใดจึงจำเป็นต้องเสนอผู้
บริหารระดับสูง

การดำเนินการตามมาตรการข้อ 3

ที่มาของมาตรการนี้คือ การที่สำนักนายกรัฐมนตรี
ได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการ
เพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2532 ซึ่งประ-
กาศใช้เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2532 ตามระเบียบดังกล่าว
มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1) เพื่อต้องการให้การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับประ-
ชาชนมีกำหนดเวลาและขั้นตอนการทำงานที่แน่ชัด เป็นที่
ทราบทั่ว ไปทั้งผู้ทำและผู้รับบริการ

2) เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว
และแน่นอน

3) เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ สามี
สามารถนำรายได้บางส่วนจากค่าธรรมเนียมไปปรับปรุงการ
บริการประชาชนในความรับผิดชอบของตนได้เพิ่มเติม
จากงบประมาณแผ่นดิน

4) เพื่อเปิดโอกาสให้ทั้งรัฐและเอกชนมีส่วนร่วมใน
การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมร่วมกันอย่างแท้จริง

"การปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน" หมายถึง การ
ดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้ง
ในเรื่องขออนุญาต อนุมัติ ให้ความเห็นชอบรับรอง รับจด
ทะเบียน รับแจ้ง ยกเว้น ผ่อนผัน ขยายระยะเวลา ทำเอก-
สารที่ประชาชนต้องมี ให้สัมปทานตรวจสอบควบคุม

วิเคราะห์ ตรวจสอบงานหรือสิ่งของข้างนี้ ให้คำวินิจฉัย และอื่น ๆ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือสัญญา ที่หน่วยงานของรัฐทำกับประชาชน ทั้งนี้ตามระเบียบดังกล่าวยังได้กำหนดเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนเอาไว้ว่า “ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณา และดำเนินการตามคำขอของประชาชนให้เสร็จ และแจ้งให้ประชาชนผู้ยื่นคำขอทราบภายในหนึ่งวันทำการนับแต่เวลาที่ได้รับคำขอ” อย่างไรก็ตาม สำหรับคำขอในเรื่องใด ๆ ถ้าโดยสภาพแห่งเรื่องไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน กำหนดเวลาดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐออกระเบียบเพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนสำหรับคำขอในเรื่องนั้น

จะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของการออกระเบียบฯ นี้ ก็เพื่อให้มั่นใจว่าประชาชนจะได้รับบริการที่สะดวกและรวดเร็ว ดังนั้นสำหรับส่วนราชการที่มีหน้าที่ให้บริการต่อประชาชนโดยตรงจะต้องแสดงขั้นตอนการทำงานให้ชัดเจน เพื่อที่ประชาชนจะได้รับรู้ว่างานแต่ละเรื่องมีขั้นตอนในการปฏิบัติตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ปฏิบัติงานนั้นเป็นอย่างไร สำหรับส่วนราชการที่มีผลกระทบมากได้แก่ บรรดาส่วนราชการที่มีหน้าที่หลักในการปฏิบัติงานให้บริการประชาชนโดยตรง ดังนั้นส่วนราชการเหล่านั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาปรับขั้นตอนงานของตนให้เหลือสั้นที่สุด เพื่อให้การปฏิบัติงานกระทำได้รวดเร็วตามที่ระเบียบฯ กำหนด

ในการดำเนินการตามมาตรการนี้ จำเป็นที่จะต้องนำเอาเทคนิคการปรับปรุงงานที่กล่าวไว้แล้วในมาตรการข้อ 2 มาใช้ดำเนินการเช่นกัน อย่างไรก็ตาม สำหรับส่วนราชการที่มีได้มีหน้าที่ให้บริการโดยตรงต่อประชาชนก็ไม่อยู่ภายใต้ข้อบังคับของระเบียบฯ นี้

การดำเนินการตามมาตรการข้อ 4

สืบเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดส่วนราชการให้มีประสิทธิภาพ จึงได้มีมาตรการที่จะส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพขององค์การ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบกับ มาตรการส่งเสริมให้มีการนำระบบสำนักงานอัตโนมัติ

(Office Automation) มาใช้ในราชการตามที่สำนักงาน ก.พ.เสนอ ทั้งนี้ในการดำเนินงานให้สำนักงาน ก.พ. กระทรวงการคลัง และสำนักงานประมาณ ร่วมกันเป็นเจ้าของเรื่องวางขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

นอกจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว สำนักนายกรัฐมนตรีได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ.2535 ออกมาใช้บังคับแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เว้นแต่ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งในระเบียบดังกล่าวมีสาระสำคัญคือ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ “ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ในการเสนอแนะ แผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างบรรยากาศให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม ปรับปรุงกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจสมัยใหม่ โดยซื้ออิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การบริการ การวิจัยและพัฒนาให้มีเทคโนโลยีด้านสารสนเทศขึ้นในประเทศไทย ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตการบริการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศ ตลอดจนเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากมติคณะรัฐมนตรีและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินงานไปบ้างแล้วดังนี้

ในส่วนของสำนักงาน ก.พ.ได้จัดตั้งคณะทำงานด้านระบบราชการเพื่อพิจารณาจัดระบบและวิธีปฏิบัติราชการที่จะให้มีการนำเอาเครื่องมือทันสมัยเข้ามาใช้ในส่วนราชการ (ขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างศึกษารายละเอียด) ส่วนการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยี

โลยีสารสนเทศแห่งชาติ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐ ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเสนอแนวทางและมาตรการที่จะส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานราชการให้มากขึ้น ตลอดจนเสนอแนวทางและมาตรการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบราชการ คณะกรรมการชุดนี้ ส่วนหนึ่งจะประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ (ผู้แทนสำนักงานก.พ. ได้รับเชิญเป็นครั้งคราว) ซึ่งขณะนี้ คณะกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานขั้นต่ำของการใช้อุปกรณ์ทางสารสนเทศ เพื่อใช้ในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งอุปกรณ์ที่เห็นว่าควรมีในส่วนราชการทั่วไป ได้แก่ เครื่อง Computer, เครื่องโทรศัพท์, เครื่องโทรสาร, Copy Machine, Modem เป็นต้น แต่มาตรฐานขั้นต่ำจะเป็นอย่างไรนั้น ขณะนี้ยังไม่มียุติ

อย่างไรก็ดี การจะนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ดำเนินงานนั้น ส่วนราชการต่างๆ จะต้องมีการเตรียมพร้อมทั้งในแง่ การจัดระบบงานที่ชัดเจน การเตรียมพัฒนาบุคลากร

ลากรที่จะเป็นผู้ใช้อุปกรณ์นั้น ๆ ซึ่งในหลักการ การเลือกใช้เทคโนโลยีจะต้องเหมาะสมกับสภาพของสำนักงาน การจัดการที่สอดคล้องหรือเอื้ออำนวยต่อการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เลือกแล้ว ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงระบบและวิธีการทำงานไปพร้อมกันด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภารกิจสำคัญที่ทุกส่วนราชการจะต้องกระทำคือ การจัดระบบงานในหน่วยงานของตนให้ชัดเจน ทุกส่วนราชการจึงจำเป็นต้องทบทวนบทบาทหน้าที่ และจัดเตรียมบุคลากรเพื่อรองรับการปฏิบัติการกิจดังกล่าวให้พร้อม ฝ่ายบริหารของส่วนราชการจึงต้องให้ความสนใจกับการจัดระบบงานอย่างจริงจัง การดำเนินการตามมาตรการทั้ง 4 จึงจะบรรลุผลได้

การประกันภัยเป็นการสร้าง หลักประกันที่มั่นคง สำหรับเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นได้... ในอนาคต

รับประกันวินาศภัย	— อุบัติเหตุส่วนบุคคล
— อัคคีภัย	— อุบัติเหตุเดินทาง
— รถยนต์	— ผู้เล่นกอล์ฟ
— ทางทะเลและขนส่ง	— ความรับผิดชอบบุคคลภายนอก
— สินค้าระหว่างขนส่ง	— ฯลฯ

หากท่านประสงค์จะทราบรายละเอียด โปรดติดต่อบริษัทฯ หรือสำนักงานติดต่อ หรือตัวแทนบริษัทฯ ทั่วประเทศ

บริษัท นำสินประกันภัย จำกัด (มหาชน)

司公限有份股險保成南

NAM SENG INSURANCE PUBLIC COMPANY LIMITED

438/16, 30 ถ.ราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 2450134, 2460225 โทรสาร 2465741, 2465743

โครงสร้างองค์กร แบบหลายมิติ

ชนิษฐา สุดกังวาล**

การจัดโครงสร้างองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรนั้น และบทความนี้เรียกได้ว่าเป็นเรื่องสืบเนื่องจากบทความเรื่อง “วิเคราะห์องค์การและบริหารสองแบบ (Mechanistic: Organic) ของ ดร.บุญเลิศ ไพรินทร์ ที่ตีพิมพ์ในวารสารข้าราชการ ปีที่ 37 ฉบับเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2535 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหารแบบ Organic บทความเรื่องนี้แสดงการนำการจัดองค์การและการบริหารแบบ Organic มาใช้ ซึ่งได้รับการพัฒนาจนเป็นแบบหลายมิติและได้ผลดี จึงนำมาเผยแพร่เฉพาะส่วนการจัดโครงสร้างองค์กร เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเพิ่มขึ้น และหากผู้อ่านมีโอกาสนำไปปรับใช้ได้ผลเป็นประการใด จะได้นำมาเล่าสู่กันฟังบ้าง

ข้อความที่ถอดออกมานี้เป็นเพียงส่วนแรกที่กล่าวถึงการจัดองค์การ ยังมีได้เลยไปถึงส่วนที่กล่าวถึงรูปแบบการบริหาร หากมีผู้สนใจอาจนำมาเสนอในโอกาสอันควรต่อไป

บทสรุป

Dow Corning Corporation เป็นกิจการร่วมทุนระหว่าง Dow Chemical Company และ Corning Glass Works ได้ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรในปี 1967 ให้เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานและสภาพการแข่งขันของธุรกิจ โดยเปลี่ยนจากแบบ Line-Staff ที่ใช้อยู่เดิม เป็นแบบ Matrix 2 มิติ (two dimensional) ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีตรงตามเป้าหมาย จึงได้พัฒนาต่อไปให้เป็นโครงสร้างและเครือข่ายการบริหารที่ครอบคลุมกิจการสาขาที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก โดยที่สาขาเหล่านั้นยังคงมีอิสระในการบริหารอย่างเต็มที่ บริษัทเรียกรูปแบบนี้ว่า Multidimensional Structure เมื่อประเมินผลจากปัจจัยหลายประการ เช่น ปฏิภานของลูกจ้างที่มีต่อรูปแบบใหม่ตลอดจนผลที่เพิ่มขึ้นทั้งยอดขาย กำไร ผลผลิต และยอดการส่งออกแล้ว สรุปได้ว่าได้ผลดีเกินคาด ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมให้การปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานเป็นผลสำเร็จกลไกที่สำคัญการ

ถอดความจาก “How the multidimensional structure works at Dow Corning”

โดย William C. Coggin Harvard Business Review (January-February 1974)

** เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล 8 สำนักงาน ก.พ.

ดำเนินงานของผู้บริหารตามระบบใหม่ ตลอดจนข้อดีและข้อเสียต่าง ๆ

ข้อมูลพื้นฐาน

Dow Coming แม้เป็นบริษัทที่ดูเหมือนว่ามีผลประกอบการอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ฝ่ายบริหารระดับสูงเห็นว่าเริ่มมีปัญหาเกิดขึ้น สรุปได้ดังนี้

- ผู้บริหารขาดข้อมูลทางด้านการเงินและไม่มีอำนาจควบคุมการปฏิบัติงานเพียงพอ
- ช่องทางติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มงานหลักมีมากเกินไป โดยเฉพาะหน่วยผลิตและหน่วยการตลาด
- ในสภาวะการณ์ของโลกธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง บริษัทยังมีสภาพ "เก็บตัว" ในแง่ของความคิด และโครงสร้างองค์การ
- ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ทำให้ขาดการทำงานเป็นทีม สร้างความสูญเสียให้กับทรัพยากร

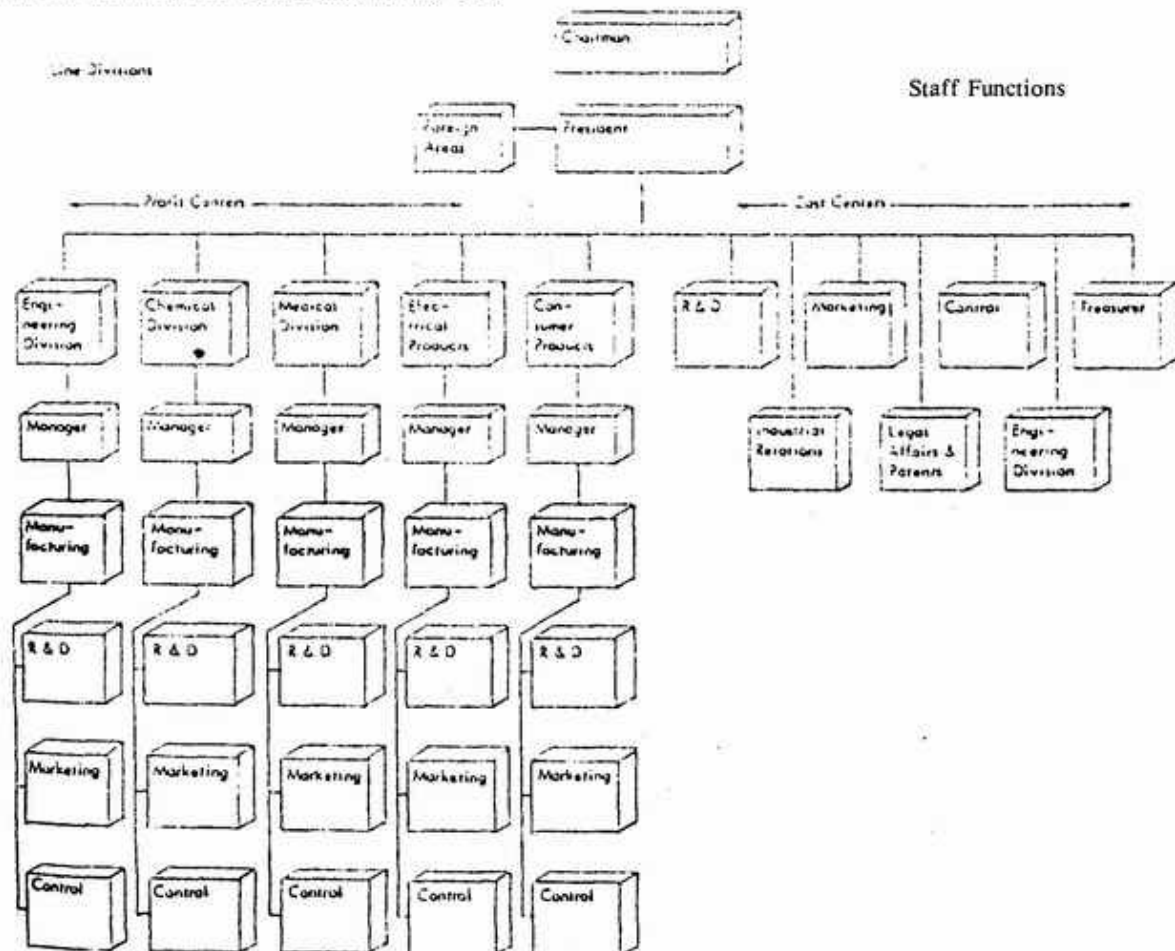
ที่มีค่ายิ่ง คือ คน

- ไม่มีการวางแผนรวม (corporate plan) ในระยะยาวอย่างจริงจัง เป็นเหตุให้มีคนล้นงาน ทำงานซ้ำซ้อนและหย่อนประสิทธิภาพ

ดังนั้น ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องหาทางป้องกันมิให้ปัญหาลุกลามด้วยการตัดสินใจให้ปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้ใช้แนวการจัดโครงสร้างแบบ matrix ซึ่งต่อมาภายหลังเรียกว่า "องค์การหลายมิติ" (multidimensional organization) ในขั้นแรกยังไม่แน่ใจว่ารูปแบบที่เลือกนี้เหมาะสม เนื่องจากเห็นว่าในอดีตที่ผ่านมา การจัดโครงสร้างแบบ matrix ใ้รับงานประจำที่ต่อเนื่องไม่เคยประสบความสำเร็จ (matrix เป็นโครงสร้างที่ถูกพัฒนาขึ้นมาโดยอุตสาหกรรมด้านอวกาศ (aerospace industry) ในช่วงปลายทศวรรษ 1950 ต่อกับทศวรรษ 1960 เพื่อทำงานโครงการ) นอกจากนั้นรูปแบบโครงสร้างใหม่นี้ต่างกับรูปแบบเดิม (ดูรูป 1A) โดยสิ้นเชิง และหมายถึงการทุ่มเทเพื่อ "ยกเครื่องใหม่หมด" มิใช่เพียงการปรับปรุง

Exhibit 1
EVOLUTION OF A NEW ORGANIZATION CONCEPT

A. The divisionalized organization of early 1967

ก่อนดำเนินการ ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับในบริษัทให้ยอมรับวัตถุประสงค์ตลอดจนลักษณะของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นซึ่งเป็นเรื่องยากมากจนถึงขั้นที่เรียกว่าเกือบเป็นไปไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารมีความเชื่อมั่นว่าโครงสร้างใหม่จะเสริมสร้างนวัตกรรม และมุ่งเน้นให้หาทางสร้างกำไรมากกว่าถูกรุมล้อมด้วยปัญหา และมีความแน่วแน่ที่จะทำให้อำนาจสำเร็จ

ระบบสัมพันธ์

แนวคิดระยะแรกนั้นโครงสร้างแบบ matrix มี 2 มิติ (ดูรูป 1B) ซึ่งแสดงกิจการต่าง ๆ ของ Dow Corning ดังนี้

1. Profit centers ได้แก่กิจการต่าง ๆ ของบริษัทจำแนกตามสายการผลิต (Product line) ซึ่งแต่ละสายการผลิตจะ

ให้บริการแก่กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มตลาด หรือกลุ่มลูกค้าที่ใกล้เคียงกัน

2. Cost centers ได้แก่กิจกรรมหลักต่าง ๆ เช่น การตลาด การผลิต technical service and development และกิจกรรมสนับสนุนต่าง ๆ เช่น การติดต่อประสานงานภายในบริษัท งานกฎหมายและช่วยอำนวยความสะดวก economic evaluation, the controller's office, the treasurers' office และ industrial relations

มิติที่ 3 ที่เพิ่มตามมา คือ

3. Geographical areas มิตินี้เกิดขึ้นเพราะในแต่ละภูมิภาคมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากิจการในรูปแบบที่เหมาะสมกับความจำเป็นของท้องถิ่น ไม่อาจใช้รูปแบบที่ตายตัวได้ (ดูรูป 1C) โปรดสังเกตว่าในมิติของ geographical area นั้น แต่ละภูมิภาคเป็นทั้ง profit center และ cost center

Exhibit 1 (continued)

B. Two-dimensional concept—profit and cost centers

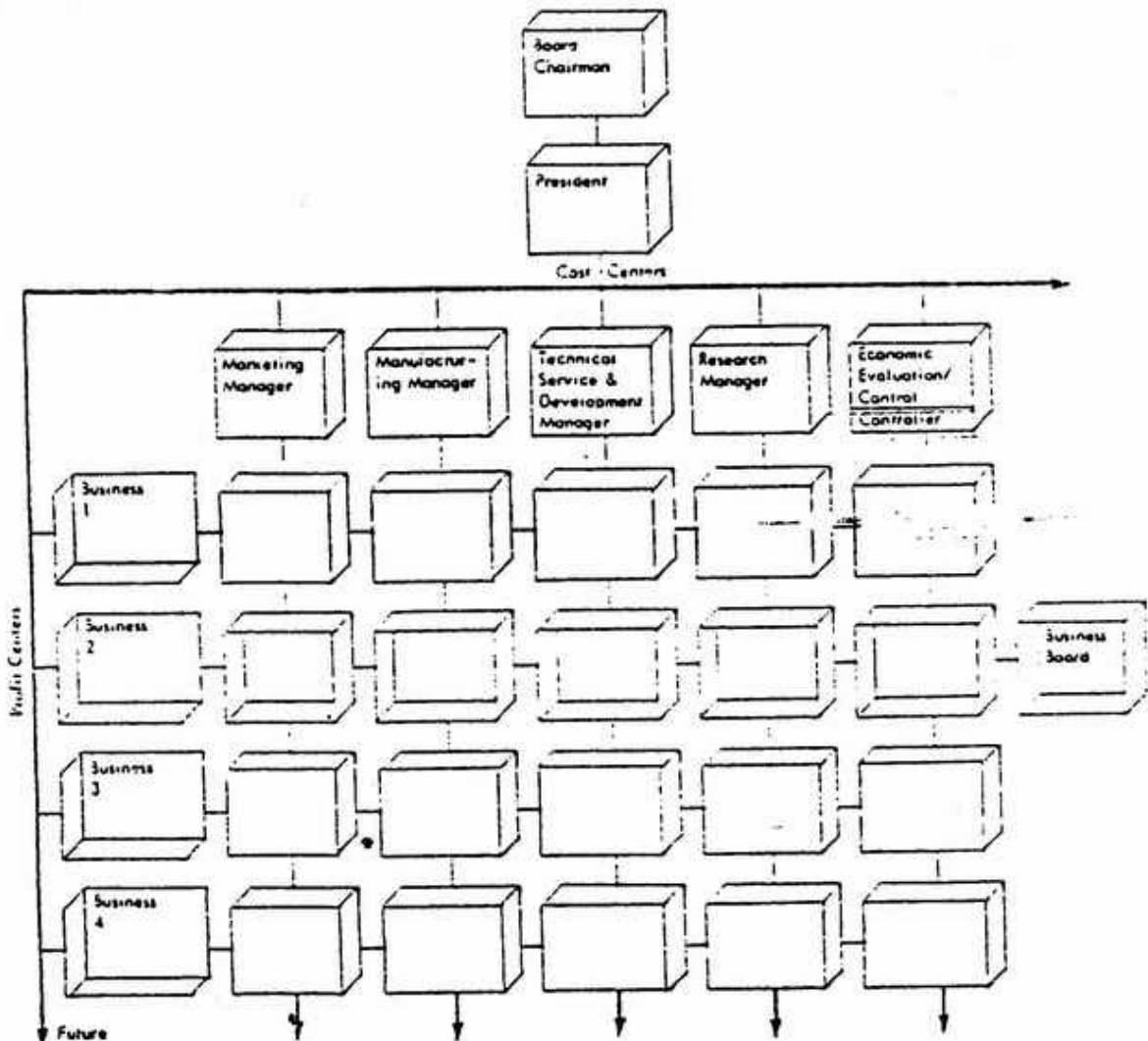
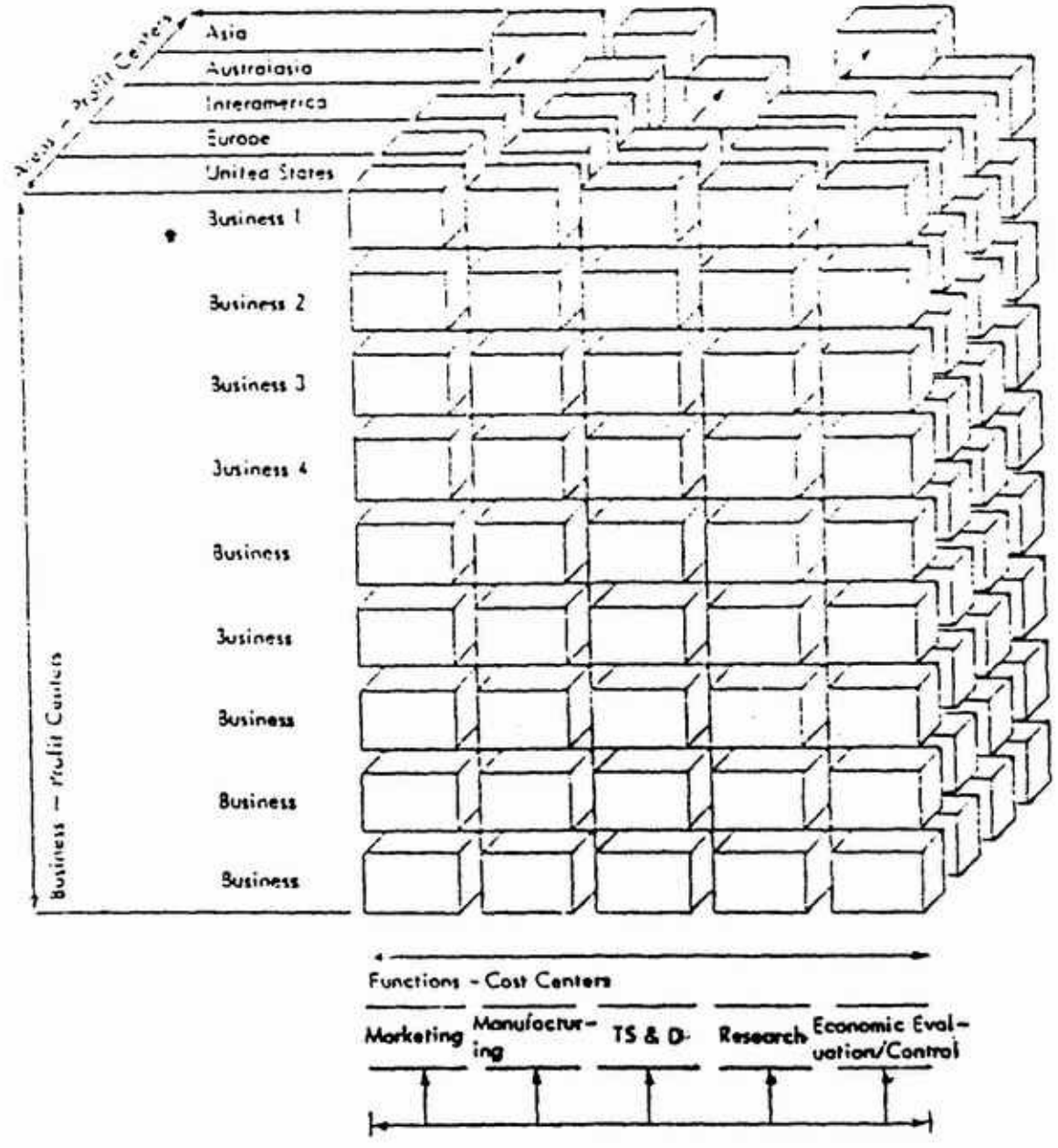

Exhibit 1 (continued)

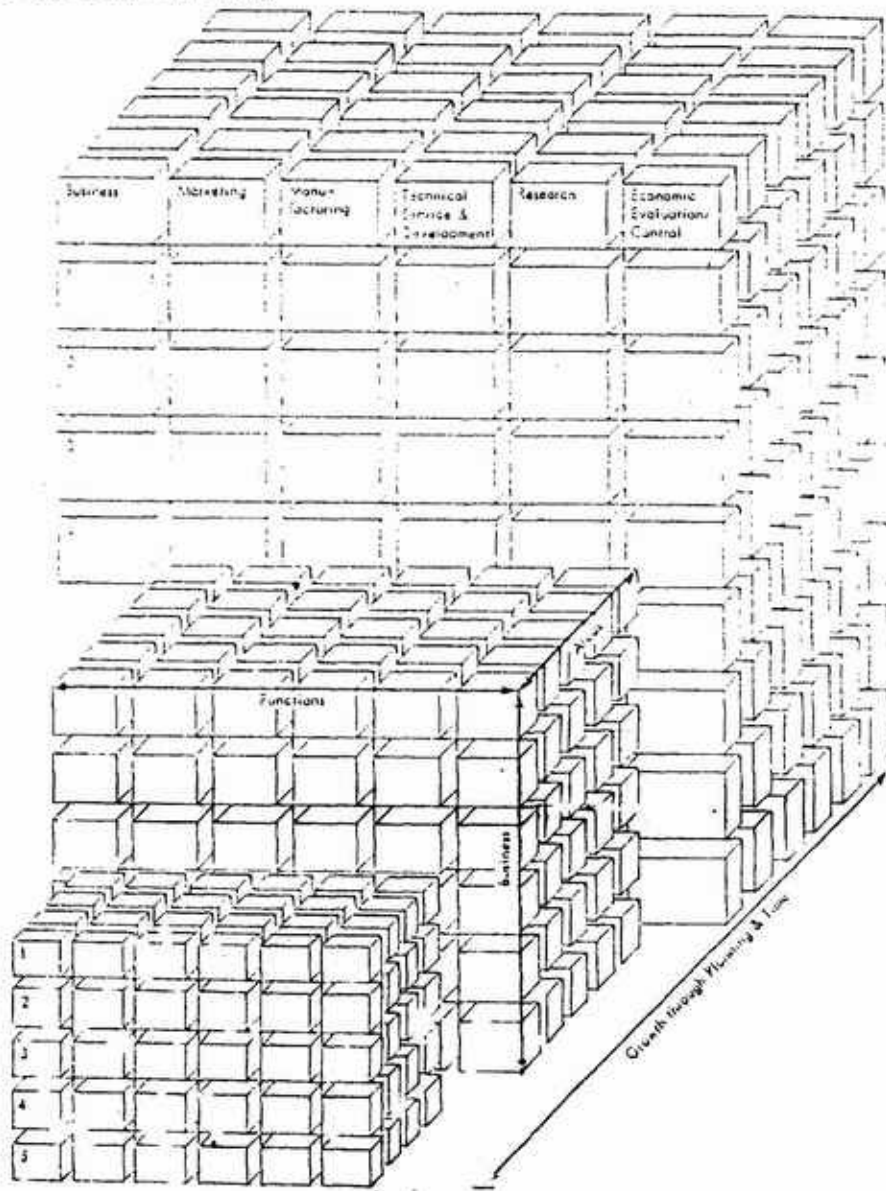
C. Third dimension—areas

การจัดโครงสร้างของหน่วยภูมิภาคเป็นรูปแบบเดียวกับบริษัทแม่ในสหรัฐอเมริกา แต่การบริหารงานค่อนข้างเป็นอิสระ โดยรับวัตถุประสงค์หลัก แนวทางการปฏิบัติงาน และข้อกำหนดด้านการวางแผนที่บริษัทแม่จัดทำขึ้นไปใช้ในภูมิภาคของตน และจัดระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลการประมาณการยอดขาย ค่าใช้จ่าย และกำไรระหว่าง functional manager และ business manager ของบริษัทแม่ กับ area manager

4. Space and time เป็นมิติที่ 4 หมายถึงความคล่องตัวและการปรับเปลี่ยนไปตามเวลา (ดูรูป 1 D) องค์การหลายมิติมีสภาพคล่องตัวเพราะมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา เป็นองค์การที่มองไปข้างหน้า ตรงข้ามกับโครงสร้างแบบรวมอำนาจหรือกระจายอำนาจที่นิยมกันในอดีต ดังนั้นการวางแผนระยะยาวเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อองค์การแบบนี้

Exhibit 1 (continued)
 D Fourth dimension—space and time

ปัจจัยที่สร้างประสิทธิภาพ

ในโครงสร้างองค์กรหลายมิติ การตัดสินใจต้องกระจายออกไปในแนวราบ ส่วนใหญ่สิ้นสุดเพียงผู้บริหารระดับกลางและใช้ระบบการหารือร่วมกันในกลุ่มก่อนตัดสินใจ

ปัจจัยที่จำเป็นและช่วยให้ระบบนี้สำเร็จ ได้แก่

1. การติดต่อประสานงานภายในบริษัทต้องสมบูรณ์ สามารถติดต่อระหว่างกันและกันได้โดยไม่ติดขัด เพียบพร้อมด้วยข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องทันสมัยให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความเสี่ยงเรื่องการรั่วไหลของข้อมูลที่ต้องปกปิด

แต่ฝ่ายบริหารเห็นว่าสภาพของธุรกิจมีความเคลื่อนไหวรวดเร็วมากกว่าที่ข้อมูลจะรั่วไหลออกจากบริษัทได้ ก็ไม่มีความจำเป็นต้องปกปิดไว้อีกต่อไป

2. ผู้รับผิดชอบโครงการทุกคนต้องเข้าใจข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนำข้อมูลมาใช้ได้

การเกษียณอายุ

ผลกระทบต่อสุขภาพ และแนวทางแก้ไข

น.พ.บรรลุ ศิริพานิช**

สุขภาพของร่างกายเป็นหลัก และมักจะเกษียณเกินเลยอายุ 60 ปี ไปเป็นส่วนใหญ่ เกษตรกรบางคนคงทำงานไปเรื่อย ๆ ตลอดชีวิต แต่ในระยะหลัง ๆ ของชีวิต มักจะทำงานน้อยลงและกระจายงานให้คนอื่นรับผิดชอบแทน ตนเองคงรับผิดชอบแต่เรื่องสำคัญ ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม บุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการเองเช่นนี้ เมื่ออายุมากขึ้นจนสุขภาพเสื่อมโทรมตามขบวนการชราของร่างกายตนถึงระยะท้าย ๆ ชีวิตแล้ว อย่างไรก็ตามเลือกก็ต้องเกษียณการทำงานอยู่ดี

การสูงอายุ หมายถึง การที่มีอายุตามปีปฏิทินมากขึ้น องค์การสหประชาชาติกำหนดให้คนที่มียุอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นผู้สูงอายุ

ความแก่ชรา เป็นปรากฏการณ์ของร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางกายภาพ สรีรวิทยา และจิตใจ เมื่อมีอายุมากขึ้นตามกาลเวลา

ส่วนใหญ่โดยทั่วไปคนสูงอายุมักจะมีสภาพของร่างกายแก่ชราด้วย แต่มีบางคนอายุมากแล้ว (เกิน 60 ปี) แต่ร่างกายยังไม่มีลักษณะของความแก่ให้เห็นชัดเจน

ในทางกลับกันมีบางคนอายุยังไม่มาก (ไม่ถึง 60 ปี) แต่ร่างกายแสดงลักษณะของความแก่ให้เห็นชัดเจนก็มี

ขบวนการแก่ชราซึ่งเป็นเรื่องแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล มีสาเหตุมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมในขณะที่มี

การเกษียณอายุ หมายถึง การที่ต้องหยุดทำงานที่เคยทำอยู่เป็นประจำ เพราะเหตุอายุครบกำหนดที่หน่วยงานนั้นกำหนดไว้ เช่น ราชการไทยกำหนดให้ข้าราชการครบกำหนดเกษียณอายุเมื่ออายุครบ 60 ปี ถ้างานที่ทำเป็นงานเอกชนก็อาจมีการกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามแต่องค์กรนั้น ๆ จะกำหนดไว้ ซึ่งมักจะอนุโลมใช้เวลา 60 ปี ตามราชการเป็นส่วนมาก บางแห่งก็กำหนดไว้ 55 ปี อาชีพบางอาชีพเกษียณอายุการทำงานเมื่ออายุยังน้อยเพราะร่างกายหมดสภาพการประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้ เช่น นักมวย หรือนางแบบ (นายแบบ) พออายุเพียง 30 ปี ก็ต้องเกษียณอายุงาน นักมวยหรือนางแบบไปหาอาชีพใหม่

ถ้างานที่ทำเป็นงานของตนเอง เช่น ทำการเกษตรหรือทำธุรกิจซึ่งตนเองเป็นเจ้าของ การเกษียณอายุมักจะเป็นไปตามใจสมัครของตนเอง ในกรณีนี้มักจะอาศัย

** ที่ปรึกษากระทรวงสาธารณสุข

ชีวิตอยู่ และโภชนาการ เป็นส่วนใหญ่

หญิงจะมีอายุยืนยาวมากกว่าชาย ในประเทศที่พัฒนาแล้วหญิงจะมีอายุยืนยาวกว่าชาย 8 ปี

ประเทศไทย ปี 2528⁽¹⁾ ถึง 2533 อายุขัยเฉลี่ยของชาย 61.75 ปี ของหญิง 67.50 ปี

ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ (แก่ชรา)

ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ และค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา (มิใช่ว่าอายุถึง 60 ปี แล้วจึงมีการเปลี่ยนแปลง) ตั้งแต่เกิดจนถึงแก่อายุขัย และความเปลี่ยนแปลงนี้แตกต่างกันไปในระยะเวลาเร็วหรือช้า ในแต่ละบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน ดังกล่าวแล้ว

1. ความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ

1.1 ผิวหนังคนสูงอายุจะมีผิวหนังแห้ง เทียบวันและตกกระเป็นแห่ง ๆ จากการเสื่อมของต่อมไขมัน และจำนวนเนื้อเยื่อ COLLAGEN ลดจำนวนลง ชั้นต่าง ๆ ของผิวหนังจะบางลง ทำให้เกิดบาดแผลง่ายเวลาที่ได้รับการขีดข่วนหรือถูไถเพียงเล็กน้อย หรือกดทับนาน ๆ ผมขน ที่เกิดบนผิวหนังจะเปลี่ยนเป็นสีเทา ขาว และเบาลง ไขมันใต้หนังจะลดจำนวนลง ผิวหนังบางส่วน เช่น คอ และแขน จะมีการเสื่อมสลาย (ATROPHY) ทำให้เกิดเป็นวงสีม่วงได้เป็นหย่อม ๆ ต่อมาเหี่ยวจะลดการทำงานหลังเหนี่ยวน้อยลง มีผลทำให้การระบายความร้อนของร่างกายในคนสูงอายุลดลง ผิวหนังของคนแก่ ๆ อาจเกิดเป็นเนื้องอกได้ทั้งชนิดเนื้องอกธรรมดา และรุนแรงถึงเป็นมะเร็งผิวหนังได้ (SQUAMOUS CELL CARCINOMA AND MALIGNANT MELANOMA)

เล็บมีความเจริญเติบโตลดลง 50% และบางแตกเปราะง่าย

1.2 กล้ามเนื้อ ชนิดลาย (STRIATED MUSCLE)

จะลดจำนวนลงและมีเซลล์ไขมันเข้าไปแทรกในเซลล์กล้ามเนื้อมากขึ้น ทำให้ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อลดลง จำนวนเซลล์กล้ามเนื้อจะลดลงครึ่งหนึ่งในคนอายุ 80 ปี

1.3 กระดูก มักจะเปราะบางจากการสูญเสียของแคลเซียม ซึ่งเป็นผลจากการรับประทานที่มีส่วนประกอบแคลเซียมน้อยลง หรือการดูดซึมน้อยลง หรือภาวะ DEMINERALIZATION ของกระดูกซึ่งเกิดจากฮอร์โมน เอสโตรเจน ซึ่งหลังออกมาน้อยลง เป็นผลทำให้กระดูกบางลง (OSTEOPOROSIS) มีโอกาสแตกหักได้ง่ายจากภยันตรายเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ทกล้ม ฯลฯ ฟันจะผุและหลุดไปตามสภาวะของแต่ละบุคคล

1.4 เส้นเลือด โดยทั่วไปผนังเส้นเลือดจะแข็งตัวและหนาขึ้น ทำให้รูเส้นเลือดแคบลง (ARTERIO SCLEROSIS) ทำให้การไหลเวียนไม่ดี โดยเฉพาะบริเวณขามักจะเกิดมีเส้นเลือดดำโป่งพองร่วมด้วยเป็นเส้นเลือดขอด

2. ความเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา

2.1 อวัยวะรับความรู้สึกต่าง ๆ มีสมรรถภาพต่ำลง เช่น

– อวัยวะรับรส-กลิ่น มีความสามารถในการรับรสรและกลิ่นน้อยลง

– ตา มีความเปลี่ยนแปลงในการปรับตาต่อความมืดสว่างน้อยลง เลนส์ปรับตัวได้น้อยทำให้เพ่งมองสิ่งของใกล้ไม่เห็น สายตาจะยาวออกเลนส์ที่แก่ ๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงกลายเป็นต้อกระจก

– หู ความสามารถได้ยินเสียงลดลง ผู้ชายจะเสียการได้ยินมากกว่าผู้หญิง บางครั้งจะมีเสียงอื้อในหู

การเสียการได้ยินมากหรือน้อยเป็นผลจากการที่หูต้องอยู่กับเสียงดังเกินกว่าเหตุมาเมื่ออายุยังน้อยอยู่ด้วย ดังนั้นผู้ที่เคยอยู่กับเสียงดังมักจะมีอาการหูตึงเมื่ออายุมากขึ้น

– สมอง เซลล์สมองตายไปและลดจำนวนเซลล์สมองลง ทำให้ขนาดสมองเล็กลงด้วย สารเคมีหลังจากปลายประสาท (NEURO TRANSMITTER) ลดลง จำนวนรับความรู้สึก (RECEPTOR) ลดลง โยประสาทนำส่ง (NERVE CONDUCTOR) ลดลง จำนวนเลือดไปเลี้ยงสมองลดลง การใช้ออกซิเจนของสมองลดลง เส้นเลือดของ

สมองตีบและแข็ง ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้มีผล ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในระบบประสาทและสมอง กล่าวคือ คนแก่จะมีความจำเสื่อมลง หลงลืม ความนึกคิดต่าง ๆ เสื่อมไป อารมณ์แปรปรวน บางรายมีความสับสน ซึมเศร้า ความรู้สึกต่าง ๆ ขาลง

2.2 ระบบการไหลเวียน

หัวใจ เนื่องจากกล้ามเนื้อหัวใจจะมีเนื้อพังผืด (INTERSITITAL FIBROSTS) และมีไขมันสะสมมากขึ้น ทำให้การยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อหัวใจลดลง

ลิ้นหัวใจ แข็ง ตีบ ปิดไม่สนิท บางทีมีการเกาะติดของแคลเซียมทำให้ลิ้นหัวใจทำงานเลวลง

หลอดเลือดของหัวใจ ตีบเล็กลงจากภาวะผนังเส้นเลือดแข็งและหนาขึ้น (ARTERIO SCLEROSIS) ทำให้เลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจน้อยลง

ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลทำให้หัวใจเต้นช้าลง อัตราประมาณ 50-60 ครั้งต่อนาที บางรายจะมีอาการของการเต้นไม่สม่ำเสมอ (ARRYTHMIA)

ความดันโลหิต การที่เส้นเลือดมีผนังหนาตีบตัน ทำให้เลือดไหลผ่านลำบาก โดยเฉพาะในส่วนปลาย ๆ จะทำให้เกิดภาวะแรงดันเลือด ซีสโตลิก สูงขึ้น

2.3 ระบบทางเดินลมหายใจ ในคนสูงอายุพบว่าเนื้อปอดและหลอดลมต่าง ๆ จะมีลักษณะแข็งจากการมีเนื้อเยื่อพังผืด (FIBROSIS) เกิดขึ้น ทำให้การยืดหดของปอดเสียไป กล้ามเนื้อที่ใช้ในการหายใจห่อ่นสมรรถภาพลง ทำให้การทรงอกขยายตัวได้น้อย มีผลทำให้ถุงลมมีอาการโป่งพองได้ง่าย ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้สมรรถภาพในการหายใจและแลกเปลี่ยนออกซิเจนลดลง บางคนมีการอักเสบทางหลอดลมร่วมด้วยจะทำให้มีอาการไอ หรือมีอาการหอบหืด

2.4 ระบบทางเดินอาหาร มีการเสื่อมลงของเยื่อบุทางเดินอาหารและการหลั่งน้ำย่อยต่าง ๆ ลดลง ทำให้การย่อยและการดูดซึมอาหารไม่ได้ดี เป็นผลทำให้มีอาการขาดอาหารได้ในคนอายุมาก

ตัวของคนสูงอายุจะมีขนาดและน้ำหนักลดลง เพราะมีการเก็บไกลโคเจนและไวตามินลดลง ระบบการทำงานของเอนไซม์ลดลง มีผลทำให้ตับมีสมรรถภาพในการทำลายพิษต่าง ๆ ที่เข้าสู่ร่างกายได้น้อยลง

2.5 ระบบทางเดินปัสสาวะ

ไต จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอายุ โดย

ทั่วไปพบว่าเมื่ออายุหลัง 30 ปี เลือดไปเลี้ยงไตจะลดปริมาณลงประมาณ 1.5% ต่อปี หรือประมาณ 10% ใน 10 ปี

การทำงานของไตลดลงปีละ 1% ดังนั้นเมื่ออายุ 65 ปี การทำงานของไตจะมีหน้าที่เหลือเพียง 40-50% เท่านั้น (เมื่อเทียบกับคนอายุ 25 ปี) ดังนั้นความสามารถที่จะกำจัดของเสียจะลดลง

บางรายต่อมลูกหมากในกระเพาะปัสสาวะจะมีขนาดโตขึ้นทำให้มีการขัดขวางทางเดินปัสสาวะ ทำให้ปัสสาวะลำบาก

2.6 ระบบต่อมไร้ท่อ ซึ่งหลังฮอร์โมน จะมีการลดลงของฮอร์โมนต่าง ๆ มีผลทำให้กล้ามเนื้อลีบกระดูกผุเปราะ อ่อนเพลีย ซึมเศร้า ซึพจรช้า พบว่าอาการเบาหวานมากขึ้นในผู้สูงอายุ

3. ความเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ

เกิดได้จากสาเหตุ 3 กลุ่มใหญ่ กล่าวคือ

3.1 เกิดขึ้นจากการที่สมองของคนเสื่อมไปตามวัย ทำให้ผู้สูงอายุสูญเสียความสามารถในการเรียนรู้และเข้าใจ ความรุนแรงมากน้อยจะขึ้นกับจำนวนเซลล์สมองที่ตายไป หรือจากการที่เนื้อสมองมีเลือดมาเลี้ยงไม่พอ ซึ่งเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน

อาการเริ่มแรก ผู้ป่วยจะจำวัน เวลาไม่ได้ ความสามารถทางเชาวน์ปัญญาต่ำลง สูญเสียการปรับตัว และการตัดสินใจ อาการแสดงออกในบางครั้งจะเกิดแต่เฉพาะอาการเสื่อมของความจำเท่านั้น แต่บางครั้งอาจเกิดร่วมกับความผิดปกติของพฤติกรรม หรืออาการทางจิตอื่น ๆ ด้วย เช่น มีอาการเพ้อคลั่ง อาการหลงลืม ซึมเศร้า

3.2 เกิดจากการที่จิตอารมณ์ผิดปกติไป โดยมากความผิดปกตินี้จะเกิดมาจากความเครียดทางจิตใจ และสังคมมากกระทบ เมื่อผู้สูงอายุสามารถปรับตัวได้ ก็มีสุขภาพจิตที่ปกติ แต่ถ้าปรับตัวไม่ได้ก็จะมีอาการผิดปกติในจิตใจและอารมณ์ ทำให้เกิดอาการเหงา วิตกกังวล หวาดระแวง ซึมเศร้า ฯลฯ

3.3 เกิดจากสังคมเปลี่ยนแปลงไป สิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยตามวันเวลาที่ผ่านไป การเปลี่ยนแปลงจากคนหนุ่มสาว - ผู้ใหญ่ เข้าสู่ผู้สูงอายุ ในด้านสังคมผู้สูงอายุถูกมองหรือจัดเข้าไปเป็น

กลุ่มคนอีกกลุ่มหนึ่ง แตกต่างไปจากกลุ่มเด็ก - กลุ่มผู้ใหญ่ แต่เป็นกลุ่มที่สังคมมองว่าเป็นกลุ่มที่ไม่มีผลผลิตไร้สมรรถภาพในการผลิต และบางสังคมมองไปว่าเป็นกลุ่มที่ไม่มีประโยชน์ แล้วแต่สังคมนั้น ๆ จะมองหรือบางทีแม้สังคมจะไม่มองไปในแง่ลบเช่นนั้น แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงในทางกาย-จิต ทำให้สมรรถภาพการทำงานตกต่ำลง ผู้สูงอายุก็มองภาพตัวเองไปในเชิงลบ

ยิ่งเมื่ออายุมากขึ้นเพื่อนฝูงรุ่นราวคราวเดียวกันต่างก็ทยอยตายไป แม้แต่คู่สามีภรรยาเองก็ถึงแก่กรรมไปด้วย สังคมสิ่งแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้ผู้สูงอายุมีอาการโดดเดี่ยว-เหงา และวิตกกังวล ผู้สูงอายุในครอบครัวจะมีอาการใจน้อย หงุดหงิด

สังคมไทยปัจจุบัน จากการศึกษาหลายคณะ⁽²⁾พบว่า⁽³⁾ ยังให้ความเคารพผู้สูงอายุว่าเป็นผู้ที่ควรเคารพยกย่องเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุยังมีบทบาทสำคัญและสถานภาพสูงในครอบครัว แต่มีสถานภาพต่ำลงในสังคม และประสบปัญหาด้านจิตวิทยาสังคม เช่น ไม่สามารถปรับตัวและใจเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดอาการหวาดกลัวและกังวล

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ผู้สูงอายุคงทำงานไปเรื่อย ๆ ปัญหาเรื่องการไม่มีบทบาทหรือการไม่มีอะไรทำจึงยังไม่มีมากนัก

ผลกระทบต่อสุขภาพ เมื่อเกษียณอายุ

1. ทางกาย เมื่อการเกษียณอายุหมายถึง การหยุดจากการทำงานที่เคยทำอยู่เท่านั้น ผลกระทบกับสุขภาพทางกายจึงไม่พบว่าเป็นเรื่องสำคัญ สุขภาพทางกายก็คงดำเนินไปตามปกติ ทั้งนี้เพราะการเกษียณอายุการทำงานเป็นแต่เพียงกำหนดเวลาหนึ่งของขบวนการสูงอายุที่ดำเนินการต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ หากจะมีการเปลี่ยนแปลงทางกายบ้างก็มักเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจมาก่อน

2. ทางจิตใจ นับว่ามีผลกระทบค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะจากผลการเกษียณอายุทำให้เกิด

2.1 การเปลี่ยนแปลงในอาชีพและรายได้ เนื่องจากต้องออกจากงานเดิม ทำให้รายได้น้อยลง การหางานใหม่ทำได้ยากขึ้นเพราะต้องแข่งขันกับคนหนุ่มในตลาดแรงงาน การที่ต้องเป็นคนว่างงานทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านการดำเนินชีวิตจากการที่ได้รายได้ลดลง

2.2 การเปลี่ยนแปลงในจิตวิทยาสังคม บทบาทที่เคยแสดงในสังคมถูกจำกัดลง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามตำแหน่งหน้าที่หดหายไป ทำให้ดูเป็นว่าความที่เคยได้รับการยกย่องเป็นคนสำคัญกลับกลายเป็น

มันใจกว่า

ถ้าจำนำกับ สถาบันชราเคราะห์

โรงรับจำนำของรัฐบาล

อัตราดอกเบี้ยต่ำ

สำนักงานชราเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

ไปเป็นคนธรรมดา ทำให้มองภาพพจน์ตัวเองต่ำลง

2.3 การเลือกทางกายภาพและสรีรวิทยาของ
อวัยวะต่าง ๆ ทำให้สมรรถภาพต่ำลง

ผลกระทบ 3 ประการดังกล่าว เป็นปัจจัยทำให้
สุขภาพจิตเสื่อมทรามเป็นผลทำให้เกิดกลุ่มอาการผิดปกติ
ทางจิตใจและอารมณ์ อันได้แก่⁽⁴⁾

— อาการเหงา หรือว่าเหว่ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น
ในตัวบุคคลทำให้ขาดความสนใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์
กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม ทั้ง ๆ ที่มีคนคอยดูแลเอาใจ
ใส่ผู้สูงอายุก็ยังรู้สึกเศร้า-เหงา เหมือนลอยคล้ายอยู่คน
เดียวในโลก อาการอาจปรากฏติดต่อกันหลายวัน หรือ
เกิดเป็นพัก ๆ บางเวลา บางวัน หรือบางสัปดาห์ แล้ว
แต่ความรุนแรงที่มากกระทบจิตใจ อาจพบอาการเจ็บ
ป่วยทางร่างกายร่วมด้วยได้ เช่น มีอาการปวดท้อง
กลืนอาหารไม่ได้ โดยตรวจหาสาเหตุไม่พบ ฯลฯ

— ความวิตกกังวล ส่วนใหญ่เป็นผลจากการ
ปรับตัวของผู้เกษียณอายุเพื่อเข้ากับสังคมใหม่ หรือ
สถานการณ์ชีวิตใหม่ ความไม่แน่ใจในการปรับตัว ทำให้
เกิดความกลัวและวิตกกังวล มีอาการย้ำคิด-ย้ำทำ
ขาดความมั่นใจ เป็นผลทำให้เกิดใจสั้นและมีโรคทาง
กายตามมาได้

— อาการหวาดระแวง จะมีลักษณะไม่เป็นมิตร
กับใคร ก้าวร้าว ดูถูกมองต่ำที่ผู้อื่นในแง่ลบ ฯลฯ

— อาการซึมเศร้า พบได้มากในผู้สูงอายุที่ขาด
ความอบอุ่นในครอบครัวมาก่อน ขอย้ำว่ากลุ่มอาการ
ผิดปกติทางจิตนี้ มากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละคน

บุคคลผู้สามารถปรับตัวได้ดีจะไม่มีอาการทาง
จิตใจเลยก็ได้ บุคคลผู้ปรับตัวไม่ได้เลยจะมีอาการทาง
จิตใจสูง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าระยะเวลาเกษียณอายุใหม่
เป็นช่วงเวลาที่วิกฤตช่วงหนึ่งของชีวิต

ATCHLEY (1976) แบ่งระยะเวลาการมีชีวิตหลัง
เกษียณอายุออกไป 5 ระยะ⁽⁵⁾

ระยะที่ 1 เป็นระยะดีมน้ำผึ้งพระจันทร์ HONEY
MOON PHASE เป็นระยะแรกที่ไม่ต้องทำงาน จึงได้รับ
อิสระทั้งด้านเวลาและการทำงาน สามารถทำอะไรก็ได้
ตามความต้องการ เป็นระยะที่มีความสุขใจสุขกายดู
เหมือนว่าโลกนี้เป็นของเรา

ระยะที่ 2 เป็นระยะขมขื่นใจ DISENCHANTMENT
PHASE มีความเครียดสูง มีความไม่สบายใจ จากสาเหตุ

ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น รายได้ไม่พอ ความไม่มี
อาชีพ ต้องทำการปรับตัวสู่สังคมใหม่ บทบาทที่เคย
โดดเด่นในสังคมเสื่อมสลายไป ฯลฯ ระยะนี้เป็นระยะที่
เกิดภาวะอาการทางจิตใจมีความทรมาน ซึมเศร้า โกรธ
เครียดไม่พอใจในสภาพทั่วไป

ระยะที่ 3 เป็นระยะปรับตัวใหม่ RE-ORIENTA-
TION PHASE เป็นระยะที่ปรับตัวเข้ากับสังคมและความ
เป็นจริงได้แล้ว

ระยะที่ 4 เป็นระยะคงสมดุลย์ STABILIZATION
PHASE เป็นระยะสามารถจัดการเกี่ยวกับตนเองได้ดี
ไม่ต้องพึ่งพาใครมาก ทุกสิ่งทุกอย่างเข้าร่องเข้ารอย

ระยะที่ 5 เป็นระยะสุดท้ายชีวิต TERMINATION
PHASE เป็นระยะที่สุขภาพร่างกายเสื่อมโทรมลงมาก
ถึงระยะที่ต้องพึ่งพาคนอื่น อาจมีความพิการและเจ็บ
ป่วยบ่อยจนถึงสุดท้ายชีวิต

ใน 5 ระยะดังกล่าวนี้ เมื่อเกษียณอายุทุกคนจะ
มีช่วงชีวิตทั้ง 5 ระยะทั้งนั้นแต่จะแตกต่างกันในความ
ยาว-สั้น ของแต่ละช่วง บางคนอาจมีระยะที่ 1 หรือ 2
สั้นมากจนอาจไม่พบเลยก็เป็นได้ เช่น คนที่พอเกษียณอายุ
การทำงานจากงานหนึ่งก็มียานใหม่ ทำต่อไปเลย อาจไม่มี
ระยะที่ 1 หรือที่ 2

บางคนอาจมีระยะที่ 2 ยาวนาน เพราะการปรับ
ตัวไม่ได้ง่าย ๆ ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานสูง อาจถึง
แก่กรรมในช่วงนี้ได้

อย่างไรก็ตามทุกคนจะต้องเผชิญกับระยะที่ 5 หลีก
หนีไม่พ้น ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราได้
ตรัสไว้ว่า

ชีวิตทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

เกิด-แก่-เจ็บ-ตาย เป็นธรรมดา

กนกวรรณ ศิลปกรรมพิเศษ⁽⁶⁾ (2527) ได้ทำการ
ศึกษา ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของผู้เกษียณ
อายุราชการในเขตอำเภอเมือง และอำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา จำนวน 176 คน พบว่า ผู้เกษียณอายุ
ราชการส่วนใหญ่ปรับตัวได้ดีภายหลังเกษียณ ปัจจัย
ที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของผู้เกษียณได้แก่

1. ผู้มีรายรับ-รายจ่ายสมดุลกัน ปรับตัวได้ดีกว่า
2. กลุ่มข้าราชการระดับ 7-8 ปรับตัวได้ดีที่สุด
กลุ่มระดับ 1-2 ปรับตัวได้น้อยที่สุด
3. กลุ่มเกษียณที่มีระยะเวลาเกษียณ 0-3 ปี มี

การปรับตัวได้ดีที่สุด กลุ่มเกษียณที่มีระยะเวลาเกษียณ 7-10 ปี มีการปรับตัวได้น้อยที่สุด

4. ผู้เกษียณอายุที่มีสถานภาพสุขภาพดี จะปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีสุขภาพไม่ดี

5. ผู้เกษียณอายุที่มีส่วนร่วมในสังคมมากจะปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในสังคมน้อย สำหรับความแตกต่างในทางเพศ สถานภาพสมรส และสถานภาพทางครอบครัว จะไม่มีผลในเรื่องการปรับตัวแต่อย่างใด

แนวทางแก้ไข

ปรับแนวความคิดของตนเองเสียให้ถูกต้อง เมื่อท่านต้องเกษียณอายุเนื่องจากท่านเข้าสู่วัยสูงอายุ อย่าเสียเวลามองโลกของช่วงชีวิตปัจจุฉิมวัยว่าเป็นเวลาของความเสื่อม โดยไปเปรียบกับช่วงเวลาหนุ่มสาวและวัยทำงานว่าเป็นวัยแห่งความเจริญเติบโต แต่จงคิดว่าต่างวัยต่างก็มีบทบาทต่างกัน ยิ่งสูงอายุก็น่ามีประสบการณ์สูงขึ้น

การเกษียณอายุการงานมิใช่ว่าการเดินทางในวิถีชีวิตจบลง แต่เป็นการเปลี่ยนเส้นทางเดินใหม่ของวิถีชีวิต ซึ่งยังต้องเดินทางต่อไป

จำไว้ว่า คงจะไม่มีใครเลือกนายกรัฐมนตรีจากคนอายุ 15-16 ปี และในทำนองเดียวกันคนอายุ 60 ปีไปแล้ว ก็คงไม่หวังที่จะชนะเลิศกีฬาโอลิมปิกเพราะต่างวัยต่างก็มีบทบาทที่ต่างกัน

ถ้าจะเปรียบวัยการทำงานในยามหนุ่มว่าเป็นวัยกลางวันและเปรียบวัยสูงอายุว่าเป็นวัยกลางคืน ก็จงคิดเถิดว่า กลางคืนนั้นมีดวงเดือนและดวงดาวระยิบระยับเยือกเย็น สุขุม ไร่ร้อนรน ซึ่งหาไม่ได้ในห้องฟ้ายามกลางวัน

ดังนั้น สิ่งแรกที่ท่านควรมีคือ การมีทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิตอย่างที่มีคำพูดประโยคหนึ่งที่ว่า

“จงยิ้มให้โลก แล้วโลกจะยิ้มให้ท่าน”

จงยอมรับโอกาสใหม่ๆ และประสบการณ์ใหม่ๆ และจงสนุกสนานกับมันเมื่อเรายังหนุ่มอยู่ มองดูท้องฟ้าชีวิตดูช่างแดดกล้าและร้อนแรง บัดนี้เข้าสู่วัยกลางคืนของชีวิต ท้องฟ้ายามเดือนหงายมีพระจันทร์ยามเดือนมิดมีดวงดาว หาได้มิดมิดไปหมดไม่ โฉนเราไม่หาความอภิรมย์กับดวงจันทร์และดวงดาวเหล่านั้น ซึ่งจะหาไม่

ได้ในยามกลางวันของชีวิตวัยหนุ่มและวัยทำงาน เมื่อเราอายุมากขึ้นมีโอกาสเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งเข้ามาหาเราเองโดยอัตโนมัติ ก็จงเล่นบทบาทเหล่านั้นให้ดีที่สุด ใช้ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาสอนคนรุ่นใหม่ มีให้พลาดพลั้งในสิ่งที่เราเคยพลาดพลั้งมาแล้ว

เมื่อมีเวลาว่าง จงใช้โอกาสที่ว่างสร้างงานอดิเรกใหม่ๆ ที่เราสนใจและสนุกสนานกับมัน

...อย่าทำตนไปตามอายุ แต่จงทำตามที่เราอยากจะทำตามที่เรา รู้สึก เพราะเราจะแก่ หรือเราจะหนุ่มอยู่ที่ความรู้สึกของเราเอง...

จำไว้ว่ารัฐบุรุษของโลกหลายคนทำงานใหม่เมื่ออายุ 80

เซอร์อาเล็กซานเดอร์เฟลมมิง ศาสตราจารย์ชาวอังกฤษค้นพบยาเพนนิซิลิน เมื่ออายุได้ 70 ปี อาลเบิร์ต ไชท์เซอร์ ได้รับรางวัลโนเบล เมื่ออายุได้ 80 ปี และผู้ได้รับรางวัลโนเบลปี 2531 นี้ หลายคนอายุเกิน 60 ปีแล้ว

การที่คนเราประสบความสำเร็จในชีวิหลังเกษียณหรือไม่มันไม่ได้ขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา หรือฐานะทางการงานเดิมแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องที่มีความเชื่อมโยงกับอารมณ์ การปรับตัว ไหวพริบ และความสนใจในงานอดิเรกต่างๆ ซึ่งเป็นเหตุและปัจจัยให้ชีวิตมีความสุขหรือความทุกข์

ดูแลสุขภาพอนามัยทั้งกายและใจของท่านให้ดี สุขภาพนี้จะต้องดูแลตลอดชีวิต มิใช่มาเริ่มดูแลเอาเมื่อสูงอายุ เพราะขบวนการสุขภาพเป็นขบวนการต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย จากการศึกษาพบว่า ผู้เกษียณอายุที่มีสุขภาพดีจะปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีสุขภาพไม่ดี

วิถีชีวิตของบุคคลโดยทั่วไปมักคลุกเคล้าไปด้วยกุศลกรรมและอกุศลกรรม เป็นที่ยอมรับว่าชีวิตที่ประกอบแต่กุศลกรรมและละเว้นอบายมุขสิ่งชั่วร้ายทางกาย วาจา ใจ จะนำมาซึ่งความสุขในชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคต

วิถีชีวิตของบุคคลที่เดินสายกลางไม่เคร่งเครียดจนเกินไปแต่ก็ไม่หย่อนจนเกินเหตุ จะนำมาซึ่งความมีอายุยืนยาวอย่างมีความสุข

เตรียมตัวเกษียณอายุการงาน ไว้แต่เนิ่น ๆ

ถ้าเราแบ่งช่วงชีวิตออกเป็นหลายช่วงตามวัยต่าง ๆ เช่น วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ (ซึ่งต้องเกษียณการงานเดิม) จะเห็นว่าในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ก่อนชีวิตจะเข้าสู่วัยดังกล่าวได้มีการเตรียมตัวให้แก่ชีวิตอย่างมากมาย เช่น วัยเด็กพ่อแม่คอยสั่งสอนแนะนำเตรียมตัวไปโรงเรียนเป็นการปูพื้นฐานให้เป็นอย่างดี วัยรุ่นโรงเรียนก็สั่งสอนเป็นการเตรียมตัวให้สูงขึ้นมาอีกหน่อย โรงเรียนอาชีวะและการอุดมศึกษาก็สั่งสอนเตรียมตัวเพื่อออกไปสู่วัยผู้ใหญ่และทำการงาน และแม้ก่อนการเข้าทำงานหน่วยงานต่าง ๆ ก็มีปฐมนิเทศการงาน เป็นการเตรียมตัวเพื่อทำงานให้เกิดผล

เมื่ออายุ 60 ปี (เกษียณอายุ) จะยังคงมีเวลาชีวิตเหลืออยู่อีก 10-20 ปี ก็เป็นการสมควรที่จะได้เตรียมตัวเตรียมใจเพื่อเข้าสู่วัยดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

มีเรื่องเล่ากันว่า ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มีอำนาจวาสนามีลูกน้องมากมาย มีภาระงานวัน ๆ วันจนไม่มีเวลาคิดเรื่องส่วนตัว ไม่มีเวลาเตรียมตัวเตรียมใจเอาไว้ว่าสักวันหนึ่งตัวเองจะต้องเกษียณอายุการงานออกไปอยู่บ้านเฉย ๆ อยู่ ๆ พอครบเกษียณราชการเคยตื่นขึ้นมาแต่งตัวไปทำงาน เมื่อตื่นขึ้นมาแล้วไม่ต้องไปทำงานก็เลยไม่รู้จะทำอะไรอย่างนี้จะมึนผลกระทบต่อสุขภาพจิตค่อนข้างมาก ประกอบกับอำนาจวาสนาก็ลดน้อยลง บางครั้งถึงกับทำให้มีอาการทางจิตตั้งได้กล่าวมาแล้ว

ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่จะได้มีการเรียนรู้และเตรียมตัวเสียแต่เนิ่น ๆ เป็นการล่วงหน้า ยิ่งเตรียมตัวนานเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้เกิดผลดียิ่งขึ้นเท่านั้น

มีผู้กล่าวว่า คนใกล้เกษียณมี 5 ประเภท คือ⁽⁷⁾

1. เป็นผู้ใหญ่อิ่มตัว ปรับตัวได้ ยอมรับความจริง
2. พวกนั่งเก้าอี้โยก คอยฟังแต่คนอื่น ชอบสะดวกสบาย
3. พวกแกร่งเหมือนเกราะ ใจแข็ง กระจับกระจ่าง ไม่ต้องพึ่งพาใคร
4. พวกโทสะจิต ชอบประนามคนอื่นว่าทำให้ตนล้มเหลว
5. พวกเกลียดตัวเอง เวทนาสงสารตัวเอง โทษตัวเองว่าโชคไม่ดีไม่สมหวังในการงาน ไม่ว่าจะทำอะไร

อยู่ในพวกไหนใน 5 พวกนี้ ก็ต้องเตรียมตัวเพื่อเกษียณอายุทั้งนั้น อยู่ที่ว่าจะเตรียมได้ง่ายหรือยากเท่านั้นเอง

ถ้าจะถามว่าเตรียมทำไม ? คำตอบก็คงจะต้องตอบว่าเตรียมเพื่อปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตใหม่ ในการเตรียมตัวนั้นจะต้องเตรียมสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เตรียมสุขภาพร่างกายให้ดีอยู่เสมอ โดยหมั่นหาความรู้เรื่องสุขศึกษา การตรวจเช็คร่างกายตามกำหนดเวลา

เตรียมสุขภาพจิต โดยหาดำராเรื่องแนวทางการเกษียณอายุมาอ่าน ทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของชีวิต เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต

ศึกษาหาความรู้เรื่องโภชนาการ และดำเนินการให้มีการออกกำลังกายโดยสม่ำเสมอ

2. เตรียมเรื่องการเงินและทรัพย์สิน⁽⁸⁾

โดยทั่วไปผู้เกษียณอายุการงานหรือผู้สูงอายุจะมีรายได้ลดลงจากเดิม แต่เรามักจะไม่คิดถึงหรือคิดถึงก็สายเสียแล้ว ทำให้ต้องลดมาตรฐานการครองชีพลงเพื่อให้สมกับสภาพทางการเงิน ทางที่ดีควรจะได้มีการวางแผนเตรียมการด้านการเงินไว้โดยรอบคอบ เพื่อเราจะได้กระทำการที่ยากกระทำเมื่อเกษียณอายุการงานแล้ว โดยมีสถานภาพการครองชีพคงอยู่อย่างที่เคยเป็น และไม่มีปัญหาการเงินมาทำให้กลุ่มใจในเมื่อเราเกษียณอายุการงาน

สิ่งแรกที่เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบคือ “ท่านจะจัดการกับงบประมาณรายรับรายจ่ายของท่านเมื่อท่านเกษียณอายุการงานแล้วอย่างไร ?” ถ้าท่านคิดเรื่องนี้ไว้แต่เนิ่น ๆ ในขณะที่ยังทำงานอยู่ ท่านก็ต้องหาทางให้ทราบว่ารายได้และรายจ่ายจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร เมื่อถึงเวลาท่านเกษียณอายุการงาน คำตอบอาจหาได้ง่ายเข้ามีข้อเสนอแนะดังนี้

— ควรทำงบประมาณรายได้รายจ่ายเป็นปีตลอดปี อย่าลืมว่าท่านต้องจ่ายค่าธรรมเนียมใบอนุญาตรายปี ภาษีรายปี ค่าน้ำค่าไฟรายเดือน ถ้าทำงบประมาณรายเดือนอาจผิดพลาดได้

— ถ้าผลการทำงบประมาณพบว่ารายจ่ายเกินรายรับท่านจะต้องดำเนินการต่อไปด้วยการเพิ่มรายรับหรือลดรายจ่าย

— จงทำงบประมาณชนิดที่เป็นรูปธรรม อย่าทำในลักษณะเพื่อฝัน อย่าปล่อยให้ทุกสิ่งทุกอย่างผ่านไป

โดยไม่ทราบล่วงหน้า เพราะถ้าปัญหาเกิดขึ้นบางทีท่านอาจแก้ไม่ได้ เนื่องจากอายุขัยของท่านไม่เอื้ออำนวย

— สำหรับผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี จะมีปัญหาเรื่องการแบ่งทรัพย์สินสมบัติให้แก่ทายาท เพื่อเป็นการป้องกันความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้นหากผู้สูงอายุถึงแก่กรรมโดยทันที การทำพินัยกรรมไว้ให้เรียบร้อยก็เป็นสิ่งที่น่ากระทำ

3. เตรียมเรื่องบ้านอยู่อาศัย เมื่อใกล้จะเกษียณอายุการทำงานท่านควรจะต้องตกลงใจว่าท่านจะอยู่บ้านที่ไหน ? ชนิดใด ? อย่าปล่อยให้จนถึงเวลาเกษียณแล้วเต็มเคยอยู่บ้านหลวง ยังไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน ? คำถามที่ท่านจะต้องจัดการตอบคือ

— ท่านคงอยู่บ้านเก่าที่เคยอยู่ใช่ไหม ? ถ้าใช่จะปรับปรุงอย่างไร ?

— ถ้าท่านต้องย้ายบ้านใหม่ ต้องทำแต่เนิ่น ๆ ที่สุดที่จะเป็นไปได้เพื่อจะได้มีเวลาทำบ้านใหม่ให้เหมาะสมที่จะอยู่ได้นาน ๆ

— บ้านที่อยู่ไกลจากชุมชนหรือไม่ ? บ้านที่ไกลแหล่งบริการมาก ๆ จะเป็นปัญหาสำหรับผู้สูงอายุ

— ใครจะดูแลรักษาบ้าน ถ้ามีสวนใครจะดูแลสวน ค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้พอหรือยัง ? มีข้อเสนอแนะว่า จงอย่าคิดในทางเพื่อผันจนเกินไป แต่จงคิดในทางที่เป็นไปได้จริง ๆ ข้อเสนอแนะนี้ดูคล้ายจะไม่จำเป็นแต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมา มีคนผิดพลาดในเรื่องนี้ค่อนข้างสูง ตัวอย่างเช่น มีชีวิตอยู่ในกรุงตลอดเวลา แล้วฝันจะไปอยู่กระท่อมหรือสร้างบ้านหลังเล็ก ๆ นอกเมืองที่สงบเงียบไกลผู้ไกลคน ซึ่งสุดท้ายเมื่อลงทุนสร้างแล้วก็ไปอยู่ไม่ได้ด้วยเหตุและปัจจัยหลายประการ นายพลเรือท่านหนึ่งหลังเกษียณไปซื้อที่ทำสวนที่รังสิต แต่ไม่มีประสบการณ์ในการทำสวน สุดท้ายต้องขาดทุนล้มละลาย เหล่านี้เป็นต้น

4. เตรียมเรื่องงาน งานอดิเรกหลังเกษียณ

บางคนจะต้องทำงานหารายได้ต่อเพราะมีปัญหาเรื่องการเงินเช่นนี้ต้องเตรียมเรื่องงานต่อหลังเกษียณไว้แต่เนิ่น ๆ ถ้าท่านเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเฉพาะทาง เช่น แพทย์ นักกฎหมาย นักบัญชี ฯลฯ ท่านอาจหางานในสถานที่ใหม่ที่เขาพอที่จะรับผู้สูงอายุเข้าทำงาน แต่ถ้าท่านไม่มีวิชาชีพเฉพาะทางดังกล่าวแล้ว และท่านจำเป็นจะต้องทำงานหาเงิน จงคิดหางานใหม่ที่เหมาะสม และ

บางครั้งจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อทำงานใหม่ ก็จงเตรียมการเรียนรู้เสียก่อนการเกษียณอายุการทำงาน

งานอดิเรกหลังเกษียณ เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่ชอบต่างกันไป แต่งานอดิเรกบางอย่างจะต้องเรียนรู้ท่านอาจจำเป็นต้องเข้าเรียนเพื่อทำงานอดิเรกได้ตั้งใจหวัง หรือท่านอาจสะสมตำรา และศึกษาด้วยตนเองก็เป็นการเตรียมตัวที่ดี

กิจกรรมหลังเกษียณ

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE (1749-1832)⁽⁹⁾ กล่าวไว้ว่า ช่วงชีวิตที่เข้าสู่วัยชราไม่ใช่ช่วงชีวิตที่แห้งแล้งปราศจากความหมาย แต่เป็นช่วงที่ผู้เข้าสู่วัยดังกล่าวจะต้องแสดงบทบาทใหม่อย่างมีชีวิตชีวา

เมื่อเราเป็นเด็กชีวิตถูกใช้ไปในการเรียนรู้เพื่อการทำงาน เมื่อถึงวัยทำงานเวลาของชีวิตถูกใช้ไปในการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ และเพื่อความมีหน้ามีตาในสังคม ในช่วงอายุดังกล่าวเวลาว่างหายาก พอมีเวลาว่างก็ต้องพักผ่อนเอาแรงไว้ทำงาน แต่เมื่อวัยผ่านเข้าสู่ระยะเกษียณอายุการทำงาน-สูงอายุ เวลามีมากขึ้น เวลาหาได้ง่ายและมีมากขึ้น กิจกรรมยามว่าง ไม่ว่าจะเพื่อสันตนาการ หรือการเรียนรู้สิ่งใหม่หรือให้บริการผู้อื่น เป็นเรื่องสำคัญซึ่งนำความพึงพอใจมาให้ ทำให้ชีวิตมีชีวิตชีวาและความหมาย

การที่จะสร้างนิสัยให้มีกิจกรรมในยามว่างไว้ตั้งแต่ช่วงชีวิตก่อนเกษียณหรือก่อนสูงอายุ เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญ เพราะการจะมานิสัยใหม่ทันทีหลังเกษียณเป็นสิ่งที่เกือบจะเป็นไปไม่ได้เลย เพราะนิสัยคนนั้นสร้างยาก ไม่สำเร็จในชั่ววันชั่วเดือนต้องใช้เวลาเป็นแรมปีเพื่อให้แน่ใจว่าเมื่อเราเกษียณอายุการทำงานแล้วมีชีวิตอยู่อย่างมีชีวิตชีวาและสร้างสรรค์ เราควรหัดและเรียนรู้การใช้ชีวิตดำเนินกิจกรรมในยามว่างตั้งแต่เราอยู่ในวัยกลางคนหรือแม้ยังหนุ่มอยู่ เพราะมันจะเป็นขบวนการต่อเนื่องไปจนถึงเมื่อเราเข้าสู่วัยสูงอายุและตลอดชีวิต

ท่านอาจคิดว่า การเตรียมตัวดังกล่าวไม่ใช่ของจำเป็น เป็นไปไม่ได้ หรือไม่เหมาะที่จะทำ เพราะในช่วงอายุกลางคนเป็นการยากที่จะหาเวลาและโอกาสและสิ่งจูงใจที่จะพัฒนากิจกรรมยามว่าง แต่เชื่อเถอะมันเป็น

สิ่งคุ้มค่าจริง ๆ

เราเคยเรียนเคยฝึกเพื่อทำงาน โฉนเราจะเรียนจะฝึกเมื่อยามว่างงานไม่ได้แล้ว

ถ้าคิดในแง่บวกเช่นนี้ ยังไม่สามารถเหนี่ยวโน้มน้าวใจท่านได้ ลองมาคิดในแง่ลบดู การที่เกษียณอายุการทำงานอย่างไม่มีจุดหมาย จะนำไปสู่การเชิงเบือหน่าย แยกตัวออกจากสังคม

ความจริงนั้นกายและจิตใจเจริญงอกงามขึ้นตามแรงกระตุ้นของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นการดีที่เราจะมีกิจกรรมกระตุ้นชีวิตของเราให้เจริญงอกงาม

ส่วนใหญ่ในการดำเนินกิจกรรมในยามว่าง มักมีปัญหาว่าจะเลือกกิจกรรมอะไรดีจะเป็นการสะดวกในการคิดถ้าจะพิจารณากิจกรรมในยามว่างออกเป็นหลักใหญ่ ๆ 4 ประการคือ

สันทนาการ-การเรียนรู้-บริการผู้อื่น-และทำงานที่ได้รับค่าจ้างบางอย่างอยู่ เพราะมีปัญหาทางรายได้หรือเราเหมาะสมกับงานนั้น

1. สันทนาการ

การดำเนินกิจกรรมสันทนาการอาจดำเนินได้ทุกช่วงอายุ มันจะทำให้ร่างกายสดชื่น ทำท่าย และกระตุ้นเดือน เปลี่ยนแนวความคิด และได้สัมผัสกับคนอื่น ทั้งหมดจะทำให้จิตใจของเราตื่นตัวอยู่เสมอและมีชีวิตชีวา มันจะช่วยถ่วงดุลย์งานประจำวันและจำไปเป็นประโยชน์เมื่อท่านเกษียณอายุการทำงาน

สิ่งแรกที่ต้องถามคือ ท่านชอบสันทนาการอะไรชนิดไหน

คำถามที่สองคือ ท่านมีทักษะหรือความถนัดอะไรเป็นพิเศษ ท่านอาจพบว่าทักษะในงานวิชาชีพของท่านอาจนำมาใช้ในสันทนาการได้ ที่สำคัญคือ พยายามเลือกหลาย ๆ กิจกรรม แต่จำไว้ว่าท่านต้องมีเวลาพอสมควรใหญ่จะต้องใช้เวลาช่วงหนึ่งในการเริ่มต้นที่จะสนุกและพึงพอใจกับมันได้ มีหลายแนวคิดในการสันทนาการดังต่อไปนี้

งานอดิเรก — เช่น วาดรูป ทำอาหาร ทำสวน

ทำงาน ช่างไม้ ทอผ้า ทำหุ่น ฯลฯ

เกมส์ – เช่น บริดจ์ หมากรุก ปริศนาอักษรไขว้ ฯลฯ

กีฬา – เช่น เดิน ว่ายน้ำ ถีบจักรยาน กอล์ฟ เทนนิส โบว์ลิ่ง และเรือใบ ฯลฯ

การอ่าน – เช่น นวนิยาย บทประพันธ์ ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ

ดูภาพยนตร์ – การแสดง

ดนตรี – ฟังแผ่นเสียง ฟังดนตรีในโรง เล่นดนตรี ร่วมร้องเพลงหมู่ ฯลฯ

ชมรม – เข้าร่วมชมรมต่างๆ เช่น ชมรมกีฬา ศาสนา การเมือง อาหารกลางวัน ฯลฯ

กลุ่ม – กลุ่มอ่านบทประพันธ์ อ่านบทละคร แสดงดนตรี ได้วาทิ

ท่องเที่ยว – ในประเทศ ต่างประเทศ การลดราคาค่าโดยสารแก่ผู้สูงอายุ มักจะมีเสมอในฤดูการท่องเที่ยว ควรริบใช้โอกาสนั้นให้เป็นประโยชน์

ไม่ว่าท่านจะเลือกสรรหนทางการแบบไหนเป็นการดีที่ควรร่วมกลุ่มหรือชมรมกับผู้อื่น เพราะมันไม่ใช่แค่เพียงการเรียนการสอนผู้อื่นเท่านั้น มันจะทำให้ท่านได้สัมผัสกับผู้อื่น และแลกเปลี่ยนความสนใจกัน

2. การเรียนรู้

ที่จริงแล้วงานสันตนาการทุกอย่างก็จะต้องมีการเรียนรู้สอดแทรกไปด้วยเสมอ แต่อย่างไรก็ตามลองมาดูกิจกรรมการเรียนรู้ดู คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องของโรงเรียน เป็นเรื่องของวัยเด็กที่ต้องเรียนรู้เพื่อเอาไปประกอบอาชีพ แต่ความเป็นจริงการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ทำได้ทุกช่วงอายุ และมีบ่อยๆ ที่การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ทางอ้อมแทนการตั้งใจเรียนในห้องเรียน และในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้มากมาย มีคนต้องการหรือจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง แม้อยู่ในวัยกำลังทำงานอยู่ก็ต้องเรียนรู้เพื่อให้เห็นความก้าวหน้า แม้เมื่อคนเกษียณอายุการทำงานแล้ว การเรียนรู้ก็ยังมีต่อเนื่องเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น ความพึงพอใจ หรือเพื่อการดำเนินกิจกรรมบางอย่างให้ได้รับความสำเร็จ ในแง่สุขภาพจิต การเรียนรู้จะเป็นการกระตุ้นจิตใจและได้มีการแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนความสนใจกับผู้อื่น

คนทุกคนจำเป็นจะต้องพัฒนาให้มินิสัยศึกษาหาความรู้ และนิสัยนี้จะต้องมีต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย ถ้าท่านจะละทิ้งนิสัยนี้แล้วจำเป็นจะต้องใช้ความพยายามและกระตุ้นเตือนจิตใจให้มินิสัยนี้ขึ้นให้ได้ โดยมีแนวทางง่าย ๆ ดังนี้

– สำคัญที่สุดคือ เลือกเรียนรู้สิ่งที่ท่านชอบและสนุกสนานกับมัน

– ท่านลองประเมินตัวเองอย่างจริงจังดูซิว่า ท่านมีความเหมาะสมและมีความถนัด ทักษะ ในเรื่องใดบ้าง ท่านจะสนุกและสำเร็จกับสิ่งที่ท่านเหมาะและถนัดมากกว่าสิ่งซึ่งท่านไม่มีพรสวรรค์กับมันเลย อย่าไปดิ้นหลุมเอาเสียแต่เริ่มแรกว่าท่านไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะคนเราจะต้องมีความสามารถไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง อยู่ที่ว่าย่งไม่ได้ให้โอกาสแก่มันเท่านั้น คนเรามักจะมีพรสวรรค์ในบางอย่างถ้าเราให้โอกาสเรียนรู้ในสิ่งนั้นเพิ่มมากขึ้น มันมักจะมีแรงกระตุ้นให้อยากเรียนและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างไม่น่าเชื่อ

– การเรียนรู้ในเรื่องที่ต้องใช้ความจำ จะเป็นเรื่องลำบากสำหรับผู้สูงอายุ แต่จะทดแทนได้โดยความจริงที่ว่าให้เรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความจำเก่าและความชำนาญเก่าจะช่วยในเรื่องความจำได้ง่ายขึ้น

– ให้กำหนดมาตรฐานของตัวเองตามความเป็นจริงว่ามีความสามารถขนาดใด แล้วเริ่มต้นทีละน้อยอย่าตั้งความปรารถนาไว้มากในระยะแรก แต่เมื่อได้นิสัยแล้วค่อยเพิ่มมาตรฐานขึ้นเรื่อย ๆ ความสามารถในการเรียนรู้ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการปฏิบัติและการชักชวนกระตุ้นเตือน

– จะช่วยได้มากถ้าท่านกำลังปฏิบัติงานอยู่ จะหัดนิสัยในการอ่านและเพิ่มหาทางเรียนรู้ อย่าแก้ตัวว่าไม่มีเวลา เพราะการกระตุ้นเตือนให้อ่านจะช่วยในการทำงานของท่านด้วย เป็นการส่งเสริมกันในตัว

– จะช่วยได้มากถ้าท่านมีเพื่อนหรือรวมกลุ่มการศึกษาหาความรู้

– มีหลายคนโดยเฉพาะผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับการศึกษา – เรียนรู้ด้วยตนเองพบว่าเป็นการที่ดีที่สุดถ้าจะได้เข้าเรียนในชุดเรียนที่จัดสอนขึ้นโดยองค์กรต่าง ๆ เช่น ชั้นเรียนผู้ใหญ่ จัดโดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

การจ้างเรียนโดยส่วนตัว
การศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด
การอบรมเป็นระยะสั้น ๆ ที่จัดขึ้นโดยสถานศึกษา
เพื่อประชาชน

3. บริการผู้อื่น

เพียงแค่เส้นทางการและการเรียนรู้อาจทำให้ท่านต้องมีกิจกรรมเต็มเวลาในขณะที่เกษียณอายุการทำงาน และทำให้ท่านพึงพอใจที่มีการพัฒนาต่อเนื่อง แต่มีการขาดหายไปในเรื่องเนื้อหาของชีวิตอยู่อันหนึ่งคือ ความเสียสละ และทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคม นอกเหนือไปจากทำให้แก่ตนเอง ครอบครัว และเพื่อนฝูงแล้ว ความขาดหายไปนี้อาจทำให้สมบูรณ์ได้ด้วยการบริการผู้อื่น โดยผ่านงานอาสาสมัคร ใครขอเสนอว่า

– การที่มนุษย์ได้มีการเสียสละ เช่น การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นเป็นการแสดงว่าผู้อื่นยังต้องการท่าน อาศัยท่าน เป็นสิ่งที่ง่าย ๆ ที่ทำให้ท่านต้องตื่นเช้าและออกจากบ้าน

– การช่วยผู้อื่นในการแก้ปัญหาของเขา จะทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ท่านน้อยลงโดยอัตโนมัติ

– ติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งมีสถานภาพเลวร้ายกว่าท่านในบางเรื่อง (เช่น สุขภาพอนามัย – การเงิน – สถานภาพทางสังคม) จะช่วยให้ท่านพึงพอใจในตนเอง

– ท่านอาจจำเป็นต้องมีคณะหรือกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมกันสม่ำเสมอ ซึ่งคนในกลุ่มจะกระตุ้นเตือนซึ่งกันและกัน

– การที่ท่านได้เสียสละในสังคมจะทำให้ภาพพจน์ของท่านในสังคมคงอยู่ในสถานภาพที่น่าพึงพอใจ

– การได้เสียสละ-บริการผู้อื่น จะทำให้ท่านมีสุขภาพจิตดีขึ้น และพลอยทำให้สุขภาพกายดีขึ้นในชีวิตของวัยสูงอายุ ท่านจะยังคงเป็นบุคคลที่สังคมเคารพนับถือแม้อายุจะล่วงเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วก็ตาม

– การดำเนินการเรื่องนี้ ท่านควรเริ่มงานอาสาสมัครด้วยหลักการใช้เวลาว่างให้แก่ท่านนี้ ท่านอาจลองงานอาสาสมัครหลาย ๆ อย่างแล้วพิจารณาด้วยตัวของท่านเองว่าท่านชอบแบบไหนที่เหมาะสมที่สุด บริการอาสาสมัครมีหลายแนวทาง เช่น

– บริการทางสุขภาพอนามัย หลายโรงพยาบาลมี

องค์กรตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือกิจการของโรงพยาบาลหรือสถานบริการอนามัย เช่น หาทุนเยี่ยมผู้ป่วย ช่วยผู้ป่วยในการทำกิจวัตรบางประการ ฯลฯ

– สังคมสงเคราะห์ มีหน่วยงานสังคมสงเคราะห์หลายหน่วยที่ท่านอาจเลือกเข้าร่วมงานได้

– องค์กรกุศลต่าง ๆ หรือองค์กรทางศาสนา ฯลฯ ต่าง ๆ องค์กรเหล่านี้ต้องการอาสาสมัครทำงานหลายด้าน เช่น งานหัตถุณ งานประสานงาน งานติดต่อกับงานบริการที่ไม่ต้องอาศัยวิชาการชั้นสูง ฯลฯ

– ชมรมและสมาคม ในเรื่องชมรมและสมาคมได้กล่าวมาบ้างแล้วในหัวข้อเส้นทางการ ท่านอาจเข้าร่วมสมาคม ชมรม ได้ในหลายฐานะ เช่น เป็นผู้จัดการ ผู้สอน ผู้บริการ หรือสมาชิกเฉย ๆ ในบรรดาสมาคม ชมรมหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ดีที่สุดคือ สมาคมหรือองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่น เพราะจะทำให้ท่านได้สัมผัสกับคนหนุ่มสาวทำให้ช่องว่างระหว่างวัยหายไป

– กลุ่มการเมือง สำหรับผู้สนใจในทางการเมือง

– กลุ่มเฉพาะทาง เช่น กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้บริโภค กลุ่มสิทธิมนุษยชน

4. การทำงานที่ได้รับเงินตอบแทน

กิจกรรมท้ายสุดแต่ก็สำคัญไม่น้อยก็คือ การทำงานที่ได้รับเงินตอบแทนท่านอาจพอใจที่จะทำงานเช่นนี้เป็นเรื่องเฉพาะตัวเพื่อคงความกระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวาเอาไว้ หรืออาจต้องทำเพื่อหารายได้เพิ่มเติมจากรายได้ประจำที่ไม่เพียงพอ หรือเพียงพอแต่ต้องการเพิ่ม

การรับจ้างหลังเกษียณอายุการทำงานอาจเป็นโอกาสในการเริ่มงานใหม่ถ้าท่านตัดสินใจเช่นนี้ท่านต้องวางแผนคิดล่วงหน้าไว้ก่อนในขณะที่ยังไม่เกษียณอายุการทำงานเพื่อหาความรู้ในงานใหม่

มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

– ถ้าท่านทำงานในธุรกิจ วิชาชีพ หรือการค้า ของท่านเอง ท่านอาจคิดว่าเมื่อไรที่ท่านปรารถนาจะเกษียณอายุการทำงานทั้งหมด หรือเป็นบางส่วนเพื่อเป็นอิสระในชีวิตอย่างจริงจัง

– ถ้าท่านเป็นผู้รับจ้าง นายจ้างอาจเตรียมตัวให้ท่านอยู่ต่อไปเมื่อท่านเกษียณอายุการทำงานแล้ว หรือ

ถ้าไม่ ท่านอาจต้องหางานใหม่โดยเฉพาะถ้าท่านมีความชำนาญในบางเรื่อง บางครั้งท่านต้องยอมรับค่าจ้างในระดับต่ำ

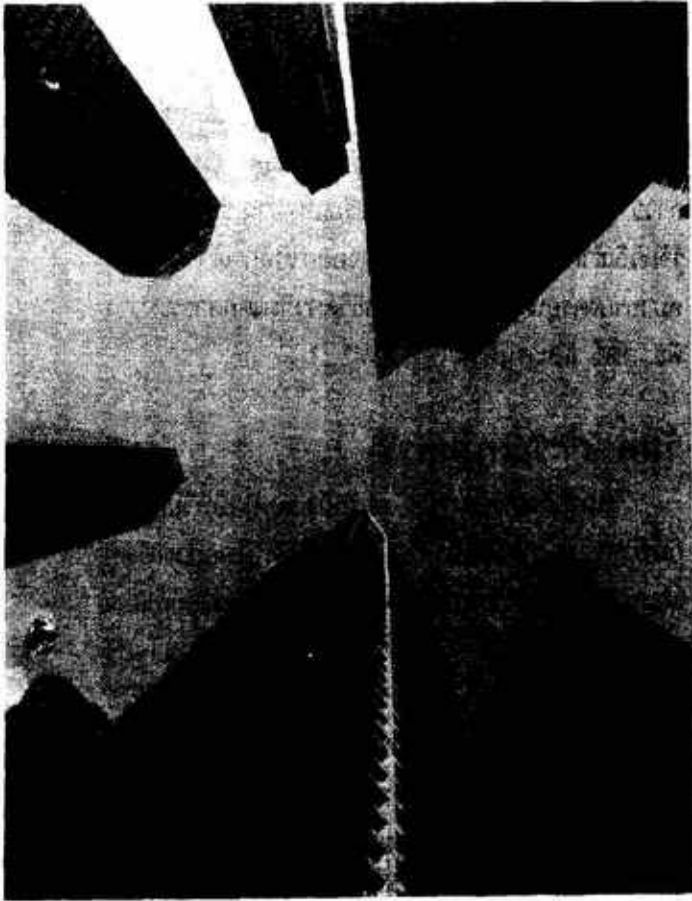
สำหรับผู้มีวิชาชีพเฉพาะตัว หรือมีความชำนาญในบางเรื่อง ท่านอาจจัดตั้งบริการของท่านเองโดยอิสระ เช่น แพทย์ นักบัญชี วิศวกร ฯลฯ หรือให้คำปรึกษาหรือสอน ยกตัวอย่างเช่น ช่างเครื่องยนต์ที่เกษียณอายุการทำงานจากโรงงานอาจเสนอแก่เครื่องให้แก่บุคคลทั่วไป ผู้มีความรู้ทางบัญชี หรือพิมพ์ดีด อาจเสนอขายบริการทางบัญชีหรือพิมพ์ดีดให้แก่ธุรกิจเล็กๆ ได้ ครูอาจเปิดการสอนเป็นพิเศษ ตำรวจอาจไปสมัครเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย ฯลฯ

— ท่านอาจทำงานที่ชอบเป็นงานอดิเรก แต่จากงานอดิเรกนั้นนำมาซึ่งรายได้ เช่น การทำสวน การตกแต่ง การปรุงอาหาร การเย็บเสื้อผ้า การวาดรูป การเลี้ยงไม้ดอก ฯลฯ

— ถ้าท่านไม่ได้เตรียมตัวเพื่องานใหม่และไม่มีวิชาชีพ หรือความชำนาญอื่นใดติดตัว ท่านอาจต้องยอมทำงานทุกอย่างที่ทำได้ วิธีนี้ต้องการปรับตัวในงานใหม่ค่อนข้างมากอย่างไรก็ตามก่อนการตัดสินใจ ถ้าท่านไม่มีทักษะในงานอะไรเป็นพิเศษ และท่านต้องทำงานที่ทำได้ ต้องแน่ใจว่าท่านได้ตรวจสอบความสามารถของท่านอย่างแน่ชัดแล้ว

เอกสารอ้างอิง

1. สถิติสาธารณสุข พ.ศ. 2527. ปฏิทินสาธารณสุข 2581
2. ทวีสิทธิ์ คำภีระ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องความทันสมัย ภาพพจน์เกี่ยวกับตัวเอง และปัญหาบางประการของชนชรา. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2523
3. นิศา ชูโต. คนชราไทย. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525
4. เกษม ต้นติผลาริวัระ และคณะ. การรักษาสุขภาพในวัยสูงอายุ. อรุณการพิมพ์ 2528
5. ATCHLEY, R.C., THE SOCIOLOGY OF RETIREMENT, HALSTED PRESS, NEW YORK 1796.
6. กนกวรรณ ศิลปกรรมพิเศษ : บัณฑิตที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวของผู้เกษียณอายุราชการในเขตอำเภอเมือง และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เอกสาร วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยยวมหิดล (2527)
7. สานติหงษ์ ว.จันทร์แปล : เตรียมตัวเตรียมใจก่อนถึงวัยเกษียณอายุ
8. P.SELBY, A.GRIFFITHS : A GUIDE TO SUCCESSFUL AGING PARTHENON PUBLISHING, ENGLAND 1986
9. W.MEIER - RUGE และคณะ THE ELDERLY PATIENT IN GENERAL PRACTICE. S.KARGER AG, BASEL (SWITZERLAND) 1987.

ก่อนอื่นผมใคร่ขอกระทำความเคารพแต่ท่านผู้
สูงอายุ ซึ่งได้ผ่านโลกมานานและได้ทำประโยชน์
ให้แก่โลกนี้มาแล้วทุกท่าน

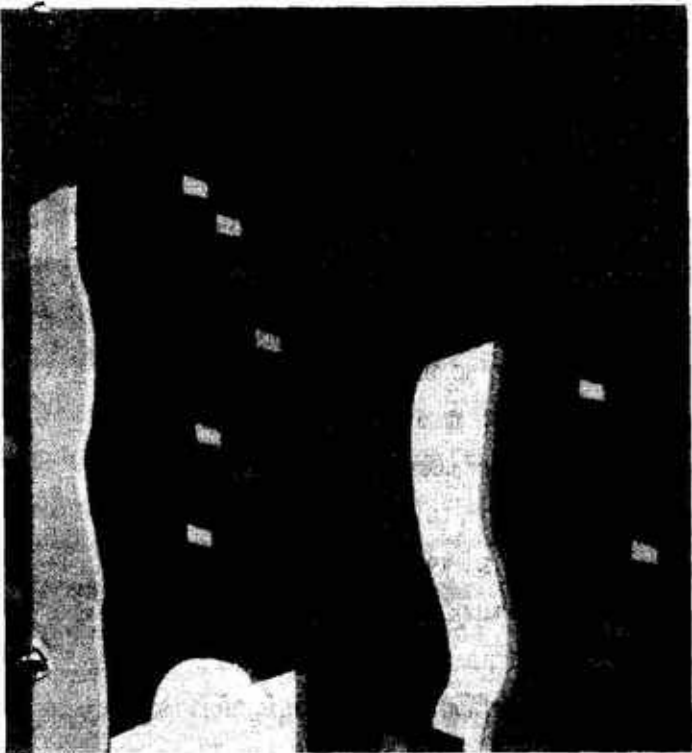
ในชีวิตของคนเรานั้น มีคนเคยลองคำนวณกันว่า
เราได้ใช้ชีวิตของเราไปในชั่วชีวิตหนึ่งอย่างไรกันบ้าง
สมมติว่าคุณคนหนึ่งอายุได้ 70 ปี เวลาต่าง ๆ ที่เราใช้ไป
ในการปฏิบัติมีดังนี้ คือ

เราใช้เวลาอนกันมาก ดูเหมือนจะมากที่สุดในชีวิต
คิดหยาบ ๆ เรานอนกันวันละ 8 ชั่วโมง คือประมาณ 1
ใน 3 ของชีวิตวันหนึ่ง ดังนั้น ตลอด 70 ปี ของอายุเราใช้
เวลาอน 23 ปี นอกจากนั้นเราใช้เวลาดังนี้

ใช้เวลาปฏิบัติงานต่าง ๆ	10 ปี
พักผ่อนหย่อนใจ	8 ปี
รับประทานอาหาร	6 ปี
อาบน้ำ แต่งตัว	5 ปี 6 เดือน
เรียนหนังสือในชั้นเรียน	3 ปี
อ่านหนังสือต่าง ๆ	3 ปี
คุยกัน	3 ปี

จะใช้ชีวิตอย่างไรเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

ศาสตราจารย์นายแพทย์เสนอ อินทรสุขศรี

งานพิธีทางศาสนา 6 เดือน
และที่เหลืออีก 6-7 ปีนั้น ต้องสูญเปล่าไปโดยนั่งเล่น
หรือไม่ได้ทำอะไรเลย

เมื่อจะคิดถึงความจริงของชีวิต ชีวิตของคนเราเมื่อ
เกิดมานั้นก็จะเติบโตไปเป็นหนุ่มสาว มีการแต่งงานสร้าง
ครอบครัวขึ้นมาใหม่ ให้กำเนิดลูกหลาน ในที่สุดก็ชรา
แล้วก็มาสุดทางของชีวิตคือความตาย เมื่อนึกถึงภาวะ
หน้าที่ของคนเราซึ่งเป็นสัตว์สังคม เราต้องศึกษาต้อง
ประกอบอาชีพ ต้องทำงานเพื่อสังคม และกระทำหน้าที่
สำคัญอย่างหนึ่งอันเป็นกฎของธรรมชาติซึ่งสิ่งมีชีวิต
ทั้งหลายพึงปฏิบัติก็คือการเพิ่มพูนพันธุ์เพื่อการดำรงไว้
เพื่อมนุษยชาติ และเมื่อได้หมดภาระหน้าที่ของชีวิต
โดยกฎธรรมชาติแล้ว ก็จะต้องสูญสิ้นไป อุบัติขึ้นมา
แล้วก็จะวิบัติไป นี่คือความจริงของชีวิต

ก่อนชีวิตจะดำเนินไปสู่วัยสูงอายุหรือวัยชราอันเป็น
บันปลายของชีวิตนั้น แต่ละคนจะต้องผ่านวัยต่าง ๆ เรื่อยมา

ผมใคร่จะกล่าวเพื่อให้เราได้รับรู้ถึงวัยต่าง ๆ ในชีวิตคนเราพอสังเขป อย่างน้อยก็เพื่อการรำลึกถึงความหลัง หรือปลงให้ตกในความจริงของชีวิตทุกรูปทุกนามจะต้องประสบ ไม่มีใครจะฝืนความจริงของชีวิตนี้ไปได้เลย

ชีวิตของคนเรานั้นแบ่งออกไปได้เป็น 6 วัย

วัยแรก "วัยของการเริ่มต้นอุบัติขึ้นมาของชีวิต"

ชีวิตเริ่มต้น เมื่อไข่ของเพศหญิงได้รับการผสมพันธุ์ของเชื้อเพศชาย เกิดขึ้นมาเป็นเซลล์หนึ่ง ซึ่งจะแบ่งตัวเพิ่มขึ้นแต่ละเซลล์เป็นสองเซลล์เรื่อยไป จากเซลล์เดียวกลายเป็น 2-4-8-16-32-64-128-256 ฯลฯ จนนับได้หลาย ๆ ล้านเซลล์ ต่อจากนั้นเซลล์ต่าง ๆ จะรวมกันขึ้นเป็นกลุ่ม ๆ แต่ละกลุ่มเจริญเปลี่ยนไปเป็นรูปร่างของอวัยวะต่าง ๆ เกิดเป็นรูปร่าง เป็นคนตัวเล็ก ๆ อาศัยนมดลูกของแม่เป็นที่เจริญเติบโตไปจนเป็นเวลา 10 เดือน (40 อาทิตย์ หรือ 280 วัน) จึงจะคลอดออกสู่โลกภายนอก

ระหว่างที่อยู่ในครรภ์ของแม่ ชีวิตจะได้รับความอบอุ่น ได้รับอาหาร ได้รับออกซิเจน มีการขับถ่ายของเสียต่าง ๆ ออกจากร่างกาย โดยทางเลือดจากสายรกที่ติดกับตัวเด็กและรก ซึ่งฝังอยู่ที่มดลูกของแม่

วัยที่ 2 "วัยทารก"

เป็นวัยนับตั้งแต่คลอดออกมาจนถึงอายุได้สองขวบ เมื่อเริ่มต้นคลอดออกมานั้น ชีวิตก็ต้องเริ่มต้นประสบกับความเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ต้องหายใจเองเพื่อจะได้ใช้ออกซิเจน ต้องกินอาหารเอง ต้องย่อยอาหารเอง ต้องขับถ่ายของเสียออกจากร่างกายเอง และร่างกายต้องสร้างความอบอุ่นขึ้นให้แก่ตนเอง

วัยนี้ชีวิตได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่ก็ได้แต่กิน นอน และถ่าย ขณะเดียวกันได้พยายามเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวตามลำดับ รู้จักเรียนวิธีชันคอ คว่ำ คืบ คลาน นั่ง ยืน เดินและวิ่งบ้าง ตื่นเต้นและแปลกต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อใกล้จะพ้นวัยนี้ก็จะเรียนรู้การพูด รู้จักเรียกแม่ พ่อ และคำสั้น ๆ ได้แล้ว

วัยที่ 3 "วัยเด็ก"

หมายถึงอายุในระหว่าง 2 ขวบ ถึง 13 ขวบ เริ่มต้นรู้จักรับประทานอาหารแข็ง รู้จักบังคับตนเอง

รู้จักเวลาถ่าย ว่ายน้ำก็เติบโตอย่างรวดเร็วแต่ไม่เท่าวัยทารก อาหาร การออกกำลังกาย ความเจ็บป่วย มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตต่อไปของวัยนี้ พันนํ้านมเริ่มหัก เริ่มมีฟันชุดถาวร รู้จักการระวังตนเอง ไปโรงเรียนหัดอ่าน เขียน มีเพื่อน รู้จักวิธีเข้าเพื่อนฝูง เห็นโลกกว้างออกไปอีก เข้าใจความหมายของครอบครัวมากขึ้น รู้จักชีวิตความแตกต่างระหว่างพืช สัตว์ และคนดีขึ้น

วัยที่ 4 "วัยหนุ่มสาว"

หมายถึงอายุระหว่าง 13 ปี ถึง 20 ปี เป็นวัยที่เรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า "วัยสิบ" วัยนี้จะเจริญเติบโตอย่างเต็มที่และค่อย ๆ หยุดการเจริญเติบโตของร่างกาย เป็นวัยที่เปลี่ยนมาเป็นหนุ่มสาวเต็มที่ เริ่มสนใจในการศึกษา สนใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน สนใจเพศตรงข้าม เริ่มต้นมองอนาคต คิดถึงอาชีพของตนเมื่อเริ่มจะเป็นผู้ใหญ่ คิดถึงการมีครอบครัว มีบ้านตนเองขึ้นมาใหม่ อยากรู้อยากเห็น อยากรู้ความสามารถ กำลังสร้างความฝันชีวิตอบอุ่นและมีสุขด้วยความรู้สึกใหม่ ๆ แปลก ๆ ความนึกคิดต่าง ๆ ค่อยเป็นผู้ใหญ่ขึ้นตามลำดับ

วัยที่ 5 "วัยผู้ใหญ่"

หมายถึงอายุระหว่าง 20 ปี ถึง 40-50 ปี

เป็นวัยที่เริ่มต้นประกอบอาชีพเพื่อหลักฐานของตน เริ่มสร้างครอบครัว เพื่อตนเอง เพื่อลูก เพื่อเด็ก เพื่อสังคม ประเทศชาติ เป็นวัยที่ได้ทำงานในอาชีพที่ตนสนใจและปรารถนาเมื่อตอนปลายของวัย จะเป็นระยะที่ค่อย ๆ มองหรือคิดถึงความชราที่ดำเนินเข้าไปใกล้ทุกขณะ

วัยที่ 6 "วัยสูงอายุหรือวัยชรา"

นับตั้งแต่อายุ 50 ปีเรื่อยไปจนถึงวันสิ้นสุดของชีวิต เป็นวัยของการเสื่อมลงของร่างกาย ผิวหนังเหี่ยว ตามัวหูตึง ฟันหัก กระดูกแข็งแต่เปราะ ผมหงอก หัวใจทำงานได้น้อยลง ออกแรงมาก ๆ ไม่ได้ วัยนี้เป็นวัยที่มีแต่ความหลัง จะเหลืออยู่ก็แต่ความชัดเจนและขานานาคือชีวิตที่พอจะทำให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้อื่น ใช้ชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ต้องการความสงบทางใจ และรอเวลาสิ้นสุดของชีวิต

ทุกคนต่างก็กลัวชีวิตในวัยสูงอายุนี้ กลัวว่าตนจะต้องงก ๆ เหนียว ๆ กลัวว่าตนจะขาดสมรรถภาพที่จะกระทำ

สิ่งใด ๆ หลายอย่างที่พวกเด็ก ๆ หรือหนุ่มสาวทำกันได้ ทุกคนฝ่าฝืนอย่างหนึ่งก็คือการมีอายุยืน และไม่ยากจะต้องเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งแน่นอนที่เราไม่อาจฝันความจริงนั้นได้ และทำไมเราจะต้องไปคอยคิดอยู่ตลอดเวลาถึงอายุของตน ทำไมเราจึงจะต้องคิดจะให้ตนไม่รู้จักวันที่จะชราลงได้ ทำไมเราจึงต้องคิดแสวงหาความมีอายุยืนนานไม่รู้จักที่จะจบสิ้น แทนที่จะมัวคิดในเรื่องเหล่านี้ เราจะต้องยอมรับความจริงของชีวิตเสียมิดีกว่าหรือ และค้นหาวิธีว่าทำอย่างไรจึงจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขได้ในวัยสูงอายุของตน จะอายุสักเท่าใดก็ตามในวัยนี้ ขอให้เราใช้ชีวิตอย่างมีความสุขทั้งกายและใจไม่ติดกว่าหรือ ปฏิบัติตนให้สมกับวัยของตน เพื่อให้เกิดความสุขไม่ติดกว่าหรือ

ผมเองเคยตั้งข้อคิดเอาไว้ในใจเพื่อเตรียมตัวเตรียมใจในหน้าที่จะต้องผ่านเข้าสู่วัยนี้อยู่เสมอ ถ้าหากว่าผมเป็นผู้สูงอายุแล้ว ผมควรจะปฏิบัติตนอย่างไรที่จะทำให้ชีวิตผมมีความสุขกับเขาในสังคมสมกับวัยของผม ข้อคิดเหล่านี้ผมคิดว่าท่านผู้สูงอายุ หรือผู้ที่จะต้องเข้าสู่วัยสูงอายุทุกคนได้ฟังแล้วขอให้ถือเอาเป็นข้อคิดอย่างหนึ่งของบุคคลผู้หนึ่งเท่านั้น

1. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุเลย 60-70 ปี ไปแล้ว ตามที่ใคร ๆ เรียกกันว่าชราแล้วนั้น ผมจะไม่ปล่อยให้คิดในเรื่องอายุที่ล่วงเลยไปด้วยความหวาดวิตก แต่จะคิดว่าผมก็เป็นคนหนึ่งที่ผ่านมาผ่านโลกมามากพอ มีความเฉลียวฉลาดจากการได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ มากมาพอตัวพอที่จะให้ประโยชน์ต่อพวกเด็ก ๆ และหนุ่มสาว มากพอที่จะให้คำปรึกษาแนะนำให้ข้อคิดจากความชำนาญของชีวิตมามาก อย่างน้อยผมก็จะภาคภูมิใจในตนเองว่า ผมก็ยังคงเป็นคนมีประโยชน์ต่อสังคมเสมอ แม้ว่าร่างกายจะไม่สามารถทำสิ่งใด ๆ ได้เหมือนครั้งเป็นหนุ่มสาว แต่ความคิดอ่าน สติปัญญา ความรอบรู้ยังจะมีอยู่เสมอ

2. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมก็ยังมีความปรารถนาที่จะให้ทุกคนเห็นว่า ผมคือคน ๆ หนึ่ง คือชีวิตหนึ่ง ซึ่งมีความเป็นอยู่ มีความพึงพอใจเยี่ยงปุถุชนทั้งหลาย ผมประสงค์จะให้ทุกคนเห็นใจและเข้าใจผมเหมือนกัน ดังนั้นผมก็จะทำตนให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อสังคมอยู่เรื่อยไปเท่าที่ผมสามารถจะทำได้

3. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะไม่คอยรบกวนใคร ๆ เขาจนเกินไป ไม่ต้องให้เขามาคอยห่วง คอยกังวลส่งสารผมจนเขาไม่เป็นอันทำมาหาเลี้ยงชีพของเขา หรือศึกษาทำงาน

ใด ๆ ที่เป็นความสุขของคนคนอื่นเขา ผมจะพยายามระวังตัวของผมเอง จะใช้สมองและความคิดของผมเอง ตัดสินปัญหาต่าง ๆ ของผมเอง ไม่รบกวนใจใครให้มาคอยช่วยคิดแก้ไขให้ผมจะเลือกเสื้อผ้าสวมใส่เอง ไปที่ไหน ๆ เวลาใด ๆ เอง รู้ว่าเวลาไหนควรนอน ควรรับประทานอาหารเอง ใครอย่าได้มาเอาใจใส่ผมจนเกินไปเลย ยิ่งไปกว่านั้น ผมจะคอยระวังตัวไม่ทำตนเป็นคนแสนอนเหมือนคนสูงอายุจำนวนมากที่คอยคิดว่าลูกหลานไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลเรื่องรับประทานอาหาร เรื่องไปไหนมาไหน เรื่องที่หลับที่นอน อย่างที่คนอื่น ๆ ชอบคิดมากเกินไปในเมื่อพวกลูกหลานเขามีเหตุผลที่จะต้องใช้ชีวิตของเขาในด้านต่าง ๆ บ้าง

4. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ เวลาที่เกิดปัญหาบางอย่างผมก็ยอมเหมือนคนอื่น ๆ ที่อยากได้คำแนะนำให้ข้อปรึกษาหารือบ้าง แต่ก็เฉพาะบางอย่าง และผมจะเป็นผู้ขอร้องเท่านั้น ดังนั้นผมจะเป็นฝ่ายขอร้องเขา โดยผมจะไม่อวดถือดีว่าตนรู้อะไรไปหมดเสียทุกอย่าง โดยไม่ต้องฟังใคร

5. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะคิดอยู่เสมอเหมือนกับที่กำลังคิดอยู่เวลานี้คือ ชีวิตกับงานเป็นของคู่กัน งานช่วยสร้างความสุขใจได้ ผมก็จะไม่มัวมานั่ง ๆ นอน ๆ อยู่นิ่งเฉยแต่จะหางานมาทำช่วยให้ผมคลายเหงาและเกิดความสุขของจิตใจ ผมจะเลือกงานที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น เพื่อให้ผมเกิดความภูมิใจว่าผมยังเป็นคนมีประโยชน์มีค่าต่อสังคม

6. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะคิดว่าอายุไม่ใช่อุปสรรคที่จะทำให้ผมเลิกเคารพในตนเอง หรือผู้อื่น ผมจะคิดหาทางช่วยใคร ๆ ได้เสมอในเมื่อมีคนปรารถนาที่จะให้ผมช่วยตามความสามารถของผม ผมจะยังเคารพตนเองและเคารพผู้อื่นอยู่ตลอดไป

7. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะยังคงมั่นคงต่อคำพูดที่กล่าวไว้ว่า "คนเราไม่แก่เกินเรียน" ดังนั้น ผมจะยังคงศึกษาจะอ่าน จะเขียน จะเรียนให้รู้ถึงเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิดแปลก ๆ ใหม่ ๆ ต่อตัวผมเอง และเผยแพร่ไปถึงคนอื่น ๆ ต่อไป

8. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะยังแสวงหาความพักผ่อนหย่อนใจ หาความสนุกสนานเบิกบานให้แก่ตน ผมจะเดินทางท่องเที่ยว ไปในงานจัดเลี้ยงพวกเพื่อน ๆ ไปมาหาสู่คนอื่น ๆ เพราะจิตใจของผมก็ยังคงเหมือนคนทั้งหลายที่ต้องการความสนุกสนานรื่นเริง ผมจะสำนึกถึงความสำคัญของการมีเพื่อนฝูงที่จะมาสนทนากัน วิพากษ์วิจารณ์

ถึงความเป็นไปของโลก เราอาจได้สนทนากันถึงชีวิตแต่
ทันทหลังที่เราเคยมีความสุขความทุกข์มา แต่ผมจะไม่คอย
พูดให้เด็ก ๆ ฟังอยู่ตลอดเวลาถึงความแตกต่างระหว่าง
สมัยผมยังเด็กหรือหนุ่มสาวกับการพูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ ถึงว่า
สมัยผมดีกว่าสมัยปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้เด็กรำคาญและคิด
ว่าผมคร่ำครึช่างไม่เข้าใจว่าสังคมเวลานั้นผิดไปแล้ว สังคม
นั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

9. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ เวลาที่ผมพูดผิด ๆ หรือทำ
สิ่งผิดพลาด ผมก็อยากให้มีใครช่วยเตือนช่วยแย้งด้วย
เหตุผล จะไม่ยอมคิดว่าตนอายุมาก ๆ แล้ว จะทำ จะพูด
อย่างใดนั้นต้องถูกเสมอไป เด็กรุ่นใหม่ อาจมีความฉลาด
ในบางอย่างยิ่งกว่าผมก็ได้

10. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ เมื่อเวลาที่ผมเกิดแสดง
อารมณ์เกรี้ยวกราดหงุดหงิดขึ้นมาบ้าง พวกเด็ก ๆ และลูก
หลานก็คงอยู่กับผมบ้าง เพราะผมย่อมจะต้องคิดด้วย
เหตุผลต่อมาถึงการกระทำของตน เมื่ออารมณ์ต่าง ๆ นั้น
สิ้นไป และย่อมจะเสียใจภายหลัง ผมจะคอยเตือนตนเองว่า
ไม่บังควรเอาแต่อารมณ์ของตนอีกต่อไป

11. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะต้องคิดว่าลูก ๆ
หลาน ๆ เขาอาจไม่ได้อยู่ใกล้ชิดหรืออยู่ร่วมบ้านกับผมก็
ได้ พวกเขาอาจไปมีอาชีพที่อื่น อาจจากไปอยู่กับครอบครัว
ของเขาจะคิดว่าลูกคนไหนจะมีจิตใจเล็งดูผมก็แล้วแต่
เขาจะนึกมีความกตัญญูตเวทึ้นเกิด และจะไม่มัวนึกน้อย
อกน้อยใจเหมือนกับคนอื่นที่คิดน้อยใจหรือคิดว่าพวกลูก ๆ
ว่าขาดความกตัญญูตเวทึ้น ในเมื่อความจำเป็นบางอย่าง
ทำให้เขาไม่อาจมัวเฝ้าดูผม หรือมาอยู่บ้านเดียวกับผมได้

12. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะคิดว่าพวกลูก ๆ
ย่อมจะต้องมีครอบครัว ต้องการสร้างครอบครัวขึ้นมาใหม่
เหมือนอย่างผมคิดเมื่อเวลาเป็นหนุ่มเป็นสาวเหมือนกัน
เมื่อเขามีครอบครัวแล้วเช่นนี้ ผมจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวทำตัว
เป็นเจ้ากี้เจ้าการในเวลาที่สูงของผมกับเขยหรือสะใภ้ของ
ผมเขาจะแสดงความรัก ความเอาใจใส่กัน คุยกับแบบคู่หัว
ตัวเมียหรือมีการทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะเป็นเรื่องของ
สามีภรรยา เขาโตพอที่จะปฏิบัติ พ่อที่จะแก้ปัญหาของเขา
เองได้ สำหรับพวกหลาน ๆ ของผมนั้นก็เหมือนกัน เวลาที่
พ่อ แม่ของเขากำลังดูว่าสั่งสอน ผมก็จะไม่ยุ่งเกี่ยวเข้าข้าง
เด็ก ผมจะไม่เอาใจหลานของผมเสียจนทำให้หลานได้ใจ
และเสียเด็ก แต่ผมก็จะคอยแนะนำช่วยเหลือตักเตือนให้
พวกลูกหลานประพฤติแต่ทางที่ถูกที่ควร ให้ทำแต่ความดี
และถ้าลูก ๆ หรือเขยสะใภ้จะยินดีขอร้องอย่างใด ผมก็จะ
ช่วยอย่างเต็มสติปัญญา ผมจะให้ความรักความเอ็นดูเขย
หรือสะใภ้ของผมเท่า ๆ กับลูกของผมเอง และจะรู้จักเคารพ
โนสืทธิของเขาแต่ละบุคคลด้วย

13. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมย่อมปรารถนาที่จะให้
ทุกคนในครอบครัวและในสังคมพากันเคารพนับถือผมใน
ฐานะเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่ง ดังนั้น ผมก็ต้องพยายามเข้าใจ
ให้ได้ถึงความต้องการของแต่ละบุคคล และเข้าใจถึงแต่ละ
วัย ผมจะไม่มองเห็นว่าพวกลูกหลานหรือคนหนุ่มสาวนั้น
ยังเป็นเหมือนเด็ก ๆ โดยคิดเอาอายุของเขามาเปรียบกับ
อายุผม หรือเพราะผมเคยเล็งดูมาแต่เล็ก ๆ จนลืมไปว่า
คนเหล่านั้นโตพอที่จะรู้จักผิดชอบชั่วดี รู้จักตัดสินใจหา
ได้แล้ว

14. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะต้องคอยคิดเสมอ
ว่าผมจะไม่เอาแต่ใจตัวผมจะคิดอยู่เสมอว่าเมื่อผมผ่าน
ชีวิตมาแต่ละวัยนั้น ผมเคยต้องการ เคยปรารถนาจะกระทำ
หรือได้สิ่งใด พวกเด็ก ๆ ที่อายุน้อยกว่าผมเหล่านั้นก็ย่อม
ต้องการได้เช่นเดียวกัน ผมจะพยายามเข้าใจเขาเสมอและ

ผมจะอภัยให้ได้ทุกเวลาเมื่อเขาทำสิ่งที่ผมไม่พอใจ

15. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะแสวงหาความจริงของชีวิต แสวงหาหลักยึดมั่นในใจจากคำสอนต่าง ๆ ที่ทำให้สุขภาพจิตของผมดีอยู่เสมอ ผมจะยึดไตรสรณะเป็นที่พึ่งคำสั่งสอนจากพระธรรมนั้นจะช่วยกล่อมเกล้าให้ผมเกิดสติปัญญาจริงเห็นแจ้งในธรรมชาติของชีวิตยิ่งขึ้น

16. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ยามที่ผมเจ็บไข้ได้ป่วย मैंตนจะสำนึกว่าตนจะอายุมากสักเท่าใดก็ตาม ผมก็จะพึ่งแพทย์ให้ดูแลรักษาผมเยี่ยงคนเจ็บป่วยทั้งหลาย ผมไม่อยากจะคิดว่าผมแก่แล้วหรือโรคที่ผมเป็นนั้นเกิดจากความชรา ผมไม่ได้คิดว่าจะให้แพทย์มาชุบให้ผมเป็นคนหนุ่มสาว คือไม่ใช่มารักษาอายุของผม ผมต้องการให้รักษาโรคของผม อย่าทำให้ผมต้องทรมานด้วยความเจ็บไข้ ขณะเดียวกันผมก็จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ จะไม่ดื้อและทำตนกลับเป็นเด็ก ๆ ที่ไม่ยอมให้แพทย์รักษาหรืออย่างที่คุณสูงอายุทั้งหลายชอบพูดว่า "แก่มาแล้วจะอยู่ไปได้อีกสักกี่วัน ไม่อยากทำให้คนอื่นต้องเดือดร้อนหรือต้องเสียเงินเสียทอง" เพราะการกระทำเช่นนั้นยิ่งทำความหนักใจให้แพทย์และยังทำให้ลูกหลานเพิ่มความหนักใจเมื่อมีความหวังดีต่อผม

ไม่แต่เท่านั้น ผมจะพยายามมองโรคภัยไข้เจ็บเป็นเรื่องธรรมดาที่เราจะต้องประสบจะไม่คิดหวั่นวิตกอย่างใดต่อความจริง เพราะการเกิด แก่ เจ็บ และตาย เป็นเรื่องของมนุษย์ปุถุชนและสิ่งมีชีวิตทั้งหลายทั้งปวง

17. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมก็จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามสุขภาพอนามัยทุกประการ รู้จักที่จะพักผ่อนหลับนอน รู้จักออกกำลังกาย รู้จักเลือกอาหารรับประทานให้ถูกต้อง รู้จักระวังท้องผูก รู้จักการรักษาความสะอาดต่างๆ และรู้จักป้องกันโรคภัยไข้เจ็บโดยทุกประการ

18. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ สำหรับเรื่องอาหารนั้น นับว่าสำคัญอย่างหนึ่ง ผมจะศึกษาถึงเรื่องอาหารว่าในคนสูงอายุควรจะได้รับประทานอาหารอย่างไร จำนวนเท่าใดก็เวลาเพราะผมรู้ดีว่าในคนสูงอายุนั้น การได้อาหารมากเกินไปหรือน้อยเกินไปย่อมเป็นอันตรายต่อสุขภาพของชีวิต แต่ผมจะไม่ยอมอด ๆ อยาก ๆ ผมจะขอคำแนะนำจากแพทย์ว่า อาหารชนิดใดเหมาะสำหรับวัย ผมจะถือว่าการรับประทานอาหารคือสุขอย่างหนึ่ง เมื่ออยากรับประทานอาหารดีจากภัตตาคารต่าง ๆ ผมจะชักชวนลูกหลานไปหรือไปเองตามความพอใจของผม

19. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมปรารถนาที่จะมีบ้านของผมเอง หรืออย่างน้อยก็ขอให้มียุ้งสวนตัวของผม ผมจะได้ใช้ชีวิตส่วนตัวให้มีความสุขที่ผมปรารถนาได้ ไม่ต้องห่วงกังวลเรื่องค่าเช่าบ้าน ไม่ต้องห่วงว่าใครจะตื่นขึ้นมาทำความรำคาญขณะที่ผมหลับสนิทและกรนเสียงดัง ไม่ต้องเกรงใครจะรำคาญถ้าผมจะตื่นขึ้นมากลางดึกแล้วก็เปิดไฟสว่างจ้าเพื่ออ่านหนังสือหรือทำอะไร ๆ ตามที่ผมพอใจซึ่งคิดว่าเป็นความสุขของผม ไม่ต้องกลัวใครบ่นเวลาผมจะเปิดหน้าต่าง เปิดพัดลม หรือทำอะไร ๆ ก็ตาม และขณะเดียวกันผมก็ไม่ทำความรำคาญเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น

ถ้าหากเป็นไปได้ ผมก็อยากมีบ้านอยู่ใน ที่ที่จักอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้ และเป็นในที่ที่จะทำให้สุขภาพของผมดีอยู่เสมอ เป็นบ้านที่ผมจะไม่ต้องขึ้นลงบันไดสูง ๆ เป็นบ้านที่ผมอยากจะไปชมภาพยนตร์ก็ไปได้ง่าย ๆ อยากไปซื้อของ ซื้อหนังสือ ไปไหน ๆ ที่ต้องการก็ไปได้สะดวก ไม่ต้องเดินไปไกลนัก

20. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมจะให้แพทย์ตรวจร่างกายของผมเป็นประจำ 6 เดือนครั้ง หรืออย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อว่าถ้าผมมีโรคอะไรขึ้นโดยผมไม่ทราบ แพทย์จะได้รักษาผมเสียแต่ต้นมือ

21. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ข้อสำคัญที่สุดที่ผมคิดไว้ก็คือ จะไม่ยอมเก็บตัวอยู่เฉย ๆ โดยแยกตัวออกมาอยู่คนเดียว ไม่ยอมคบหาสมาคมกับใคร ๆ ผมรู้ดีว่าการอยู่อย่างเปล่าเปลี่ยวอย่างเฉยเหงานั้น ร้ายยิ่งไปเสียกว่าการเจ็บป่วยอีก ถ้าหากในบ้านจะเกิดมีเสียงเอะอะบ้าง บางครั้งมีเสียงเด็กร้องไห้ เสียงเด็ก ๆ หัวเราะ หรือเล่นกันอย่างอีกทักสนุกสนานผมจะไม่รำคาญพาลหงุดหงิดโกรธเด็ก แต่จะคิดว่าเสียงเหล่านั้นคือดนตรีอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผมหายเหงา ถ้าปราศจากเสียงเหล่านี้ ก็ไม่ผิดอะไรกับโลกหยุดหมุนหรือทั้งโลกนี้มีผมอยู่แต่ผู้เดียว

22. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ เงินที่ผมสะสมมาตั้งแต่หนุ่มสาวและเป็นผู้ใหญ่จนมีอาชีพแล้วนั้น ผมจะนำออกมาใช้จ่ายให้มีความสุขแก่ตนเองให้มากที่สุดเท่าที่เงินที่ผมมีอยู่จะอำนวยสุขให้มากที่สุดในบ้านปลายชีวิตนี้ ผมจะแต่งบ้าน แต่งห้องนอน ห้องน้ำ และสถานที่ในบ้าน อยากรู้จักจ่ายอย่างไรก็จ่าย ถ้าหากการจ่ายนั้นทำให้ผมเกิดสุขทั้งกายและใจได้ เพราะมันเป็นเงินที่ผมต้องใช้กายและใจหามาสะสมไว้อย่างเหน็ดเหนื่อย ก็ขอใช้มันให้คุ้มกับความเหน็ดเหนื่อยให้เต็มที่ ผมจะใช้เงินจำนวนหนึ่งเพื่อให้เป็น

ทาน และการกุศลอันจะเป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

23. เมื่อผมเข้าสู่วัยสูงอายุ ผมคิดไว้เสมอว่าผมจะเข้ากับใคร ๆ ให้ได้ไม่ว่าเด็ก หรือหนุ่มสาว ผมจะไม่จริงจังกับชีวิตเสียจนเกินไป จะพยายามสลัดอารมณ์ชั่วร้ายทั้งหลาย อันได้แก่ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความวิตกกังวล ความอิจฉาริษยาเกลียดชัง อันเป็นภัยต่อความสุขทางจิตใจ และเป็นอันตรายแก่หัวใจสำหรับคนสูงอายุให้สิ้นเชิง ผมจะคิดเสมอว่า สิ่งใดที่ผมปรารถนาอาจไม่ได้ตามที่ปรารถนาเสมอไป ผมจะไม่นำเอาความไม่พอใจทั้งหลายมาบ่นไม่หยุดปาก จนทำให้พวกลูกหลานรำคาญขาดความเคารพยำเกรงและเบียดเบียนผม แต่ผมจะวางใจตนเองเป็นอุเบกขาอยู่เสมอ

ท่านที่เคารพ ที่ผมได้กล่าวไปนั้น เป็นเรื่องที่ผมได้เตรียมใจของผมเอาไว้ว่าผมพึงจะกระทำตนได้อย่างไรจึงจะทำให้ผมมีชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุขเมื่อผมต้องมีอายุผ่านเข้าสู่วัยสูงอายุแล้ว ถ้าผมจะมีอายุยืนนานจนผ่านเข้าสู่วัยสูงอายุได้แล้ว อย่างน้อยที่สุดผมก็จะรู้สึกภาคภูมิใจว่า

ผมได้ใช้ชีวิตอยู่ด้วยร่างนี้มานานมากพอ ได้ใช้ร่างนี้มาอย่างสมบูรณ์ทุกประการตามที่กฎแห่งธรรมชาติได้บังคับกะเกณฑ์ไว้ ได้ทำภารกิจทุกอย่างโดยครบสมบูรณ์ ได้พบความสุข ความทุกข์ ได้เห็นโลกเปลี่ยนแปลงไปด้วยสติปัญญาความรอบรู้มาควรแก่วัย ได้เห็นการเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย ได้พบความจริงของชีวิตมาพร้อมแล้ว และได้พบทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ปุถุชนจะพึงมีและพึงประสบ

การใช้ชีวิตในวัยสูงอายุนั้นพึงจะปฏิบัติได้อย่างใด ผมก็กล่าวไปตามความคิด ความนึก ความรู้มา หากว่ามีชีวิตยืนนานต่อไป สติปัญญา ความรู้ของผมที่ได้เรียนรู้จากการจัดเจนชีวิต คงจะทำให้ผมได้เพิ่มข้อวิธีที่จะปฏิบัติตนให้ได้มากกว่าที่กล่าวมานั้น แต่ในขณะนี้ ผมขอให้ท่านผู้เจริญ อย่างน้อยก็เจริญด้วยวัย พึงช่วยเพิ่มข้อคิดถึงหลักที่จะปฏิบัติตนเพื่อให้ชีวิตบั้นปลายประสบแต่ความสุขทั้งกายและใจให้แก่ผมซึ่งยังอ่อนต่อวัยและสติปัญญานี้ด้วย

น้ำใจไมตรี
ที่มีต่อกัน
บอกความ
สัมพันธ์
ฉันเพื่อน
พี่น้อง

สหาคารกรุงเทพ จำกัด
เพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้าน

แก่ออย่างสง่า และมีความสุข

คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์

ไ ระยะเวลาประมาณ 30 กว่าปีมานี้ บรรดาประชากรของประเทศต่างๆ ในโลก ต่างมีจำนวนคนสูงอายุเพิ่มมากขึ้น หมายความว่า อายุของมนุษย์ยืนกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก เช่น ในประเทศเยอรมัน เมื่อปี ค.ศ. 1900 ทารกเกิดใหม่เพศชายมีหวังจะมีอายุเฉลี่ย 47 ปี หญิง 50 ปี แต่ขณะนี้อายุเฉลี่ยกลายเป็น 70 ปีสำหรับชาย และ 74 ปีสำหรับหญิง

คนไทยก็เหมือนกัน เมื่อ พ.ศ.2472 ทารกที่เกิดมามีหวังจะมีอายุเฉลี่ยเพียง 31.6 ปี ถ้าเป็นชาย และ 37.5 ปี ถ้าเป็นหญิง แต่จากการสำรวจเมื่อ พ.ศ. 2504 ปรากฏว่า ทารกเกิดใหม่เพศชายมีหวังจะมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 53.6 ปี และทารกเกิดใหม่เพศหญิง 58.8 ปี ซึ่งแสดงว่าภายในเวลา 30 กว่าปี คนไทยอายุมากขึ้น 22 ปี

มาถึงปัจจุบันคนไทยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 70 ปีแล้ว เด็กที่เกิดมาก็รอดตายมากขึ้น คนแก่ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น คนไทยที่มีหน้าที่เลี้ยงดูเด็กและคนแก่คือ คนที่กำลังประกอบอาชีพอยู่นั้น 20 ล้านคนมีหน้าที่จะอุปการะเลี้ยงดูเด็กประมาณ 30 ล้านคน และคนแก่อีก ประมาณ 3 ล้านคน

เมื่อการดำเนินชีวิตของคนไทยมิได้สะดวกเหมือนเมื่อก่อน ทั้งพ่อบ้านและแม่บ้านมีความจำเป็นจะต้องออกจากบ้านไปทำงานทั้ง 2 แรงแ เพื่อให้การใช้จ่ายในบ้านเพียงพอ เด็กและคนแก่จึงถูกทอดทิ้ง ปัญหาในกลุ่มเด็กก็มี และในกลุ่มผู้สูงอายุปัญหาที่เพิ่มขึ้นทั้งปัญหาที่จะต้องเกิดจากธรรมชาติ และปัญหาที่เกิดจากสังคมที่เปลี่ยนไป

ปัญหาสุขภาพ

ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติธรรมดานั้นเป็นเรื่องที่ห้ามไม่ได้ ความชรานั้นจะปรากฏออกทางลักษณะท่าทางที่เชื่องช้าลง ผิวหนังจะเหี่ยวยุบ ผมจะหงอกขาว

เมื่อทางกายเปลี่ยน ทางจิตก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น ตระหนี่ถี่เหนียวมากขึ้น ไม่ชอบของใหม่ อนุรักษ์นิยม เห็นได้โดยเด่นชัด สนใจอดีตมากกว่าอนาคต กามารมณ์ลดน้อยลง ความจำเสื่อมซีหลงซีลืม ผู้หญิงอายุ 60-70 ปี มักจะมีอารมณ์เศร้า ว่าเหว่ ขาดความมั่นคง ขาดความสังเกตเพราะขาดความสนใจในสิ่งแวดล้อม

ความเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมดังกล่าวจะชะลอไว้ได้บ้างหากมีการเตรียมรับความชรา 3 ทางด้วยกัน คือ 1. สุขภาพทางกาย จะต้องมีการตรวจสุขภาพสม่ำเสมอ โรคประจำวัยก็มีโรคใส่ตั้งอีกเสบเรื้อรัง โรคหัวใจในถุงน้ำดี มดลูกหย่อน ต่อมลูกหมากบวม โรคเบาหวาน โรคตา การออกกำลังกายที่พอดีกับอายุก็มีความสำคัญมากอยู่

2. สุขภาพทางใจ ที่จะต้องรักษาให้สุขสงบ ด้วยการ
 - แม่เมตตา รักมนุษย์ ถ้ามีจะให้ก็ให้มากกว่ารับ
 - ทำบุญ ถือศีลด้วยการปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา

— ไม่อาสาทำอะไรที่จะมีปัญหาหนัก ๆ จะทำให้เกิดกังวล ผิดหวังพลาดพลั้ง หากมีคนเขายังคิดว่าผู้ชราจะยังทำประโยชน์ได้แล้วมาเชิญให้ไปร่วมงาน จะต้องพิจารณาว่าเหมาะกับความสามารถที่น้อยลงหรืออุปนิสัยใหม่ ไม่ชอบใจอย่ารับทำ

— ระวังอย่าให้เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัย ทำให้คนอายุน้อยเขารำคาญแล้วหลีกเลี่ยง ผู้ใหญ่ที่เด็กเข้ามาหา มาปรึกษาด้วยความไว้วางใจนั้นจะเป็นวิธีชะลอความชราที่ยั่งยืนที่สุด ได้แลเห็นความเปลี่ยนแปลงการออกการพัฒนา จะทำให้เกิดความกระชุ่มกระชวย

— รักษาสายกลางแห่งความรัก ความหวังดี ความเป็นห่วงให้พอดี ถ้ามากเกินไปจะทำให้คนไม่ยอมเข้าใกล้ เพราะน่าเบื่อ

— ระวังอย่าไปยุ่งกับเรื่องของคนอื่นให้มากไป โดยเฉพาะผู้ที่ "เกี่ยวดองหนองยุ่ง" เช่น กรณีแม่สามีกับลูกสะใภ้ แม้แต่คนอื่น ๆ

— ทำประโยชน์ให้แก่ลูกหลานได้ก็ทำ โดยมีเงื่อนไข ทวงบุญคุณ

— ศึกษาปัญหาของผู้สูงอายุคนอื่น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของท่าน

3. อุบัติเหตุกับผู้ชรา เกิดขึ้นง่าย แต่ก็เป็นเรื่องที่จะระวังได้ สะดุดได้แม้แต่ธรณีประตูหรือขอบพรม เพราะมันแรงก็ยกเท้าสูงเวลาเดิน เกะราวบันไดเวลาเดิน ทำอะไรต้องแสงสว่างพอ ล้มแล้วมักจะกระตุกหักเพราะเปราะและโปร่งอยู่แล้ว การเดินถนน ข้ามถนนต้องระวังมาก เพราะขาดความว่องไวอยู่แล้ว แม้แต่จะขับรถก็ต้องระวัง อายุเกิน 60 ปี ไม่ควรขับเลย

4. การหลับนอน ต้องนอนให้พอและหลับให้สนิท การนอนหลับดีนั้นสะท้อนให้เห็นสภาพที่ดีของร่างกายและ

จิตใจของผู้ชรา การนอนหลับจะถูกควบคุมด้วยการลุกขึ้น บัสสวะบ่อย ๆ เย็นมือเย็นเท้าจนตื่น ที่นอนอ่อนหรือแข็งไป หมอนสูงหรือต่ำไป ร้อนไป เย็นเกินไป เสี่ยงอีกที่กรอบกวน ห่วงเรื่องขโมย ผ่นจะสาต ดิ้นเด่นกังวล บางทีเป็นเพราะนอนมากจนเกินต้องการ แล้วก็ไม่มีอาการออกกำลัง บางคนนอนไม่หลับเพราะกลัวจะนอนไม่หลับก็มี ข้อสำคัญจะต้องหลีกเลี่ยงยาระงับประสาทหรือยานอนหลับ

5. อาหารของผู้สูงอายุ ระวังเรื่องอ้วนและน้ำหนักเกินอัตรามาก ๆ ผอมไว้เมื่อแก่ดีกว่าอ้วน คนแก่ที่อ้วนจะเป็นโรคนิวที่ไตมากกว่าคนแก่ที่ผอมถึง 6 เท่า เป็นโรคนิวไตในถุงน้ำดีมากกว่า 4 เท่า เบาหวานได้มากกว่า 3 เท่า

รับประทานอาหารให้ครบ 6 หมวด (รวมทั้งน้ำ) ถูกปากแต่ต้องรสไม่จัดและย่อยยาก เพราะฟันอันเป็นเครื่องบดอาหาร กระเพาะและลำไส้เสื่อมลง

ความเจริญอาหารของผู้สูงอายุนั้นเป็นความสุข หากชอบปรุงอาหารด้วยตัวเองก็จะเป็นพฤติกรรมที่ให้ความสุขอย่างหนึ่ง ยิ่งรสมีสูง ทำเผื่อลูกหลานด้วย จะเกิดความมั่นคงที่จะทำให้มีความสุขสบายใจและไม่ว่าเหว

น้ำจะต้องลดและงดสุรา กาแฟ ยาสูบ ฯลฯ

6. กีฬาและการออกกำลังกาย ทำให้พอดีกับวัย จะชะลอความแก่ได้รักษาสมรรถภาพให้เสื่อมช้าลง ส่งเสริมให้มีอายุยาวขึ้นด้วย

7. สภาพเศรษฐกิจ ขึ้นอยู่กับการเตรียมรับชราภาพ เก็บหอมรอมริบไว้ตั้งแต่เมื่อยังมีแรงทำมาหากินโดยไม่ประมาท การอุปการะผู้อื่นนั้นทำได้แต่ตัวเองจะต้องไม่ลำบาก ในสังคมชาวพุทธนั้น การเลี้ยงดูบรรพบุรุษลูกหลานให้มีศีลธรรม จริยธรรม และกตัญญูนั้นเขาจะไม่ค่อยทอดทิ้งพ่อแม่ปู่ย่าตายาย การได้อาศัยลูกหลานกตัญญูย่อมดีกว่าอาศัยบ้านคนชรามากนัก

วิธีสร้างสุขและสันติในวัยสุดท้ายของชีวิต

1. ทำลายช่องว่างระหว่างวัย โดยการลดอดีตด้วยความรับความจริงเรื่อง

— สมัยได้เปลี่ยนไป ผู้ที่อยู่คนละรุ่นต้องมีลักษณะสังคมของรุ่น และคนแต่ละคนยังเหมือนกันไม่ได้อีก ต้องศึกษาและสังเกตด้วยความใจกว้าง รู้จริงและเห็นใจ

— ทำใจให้กว้างรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ความคิดเห็นที่แตกต่างกับตนไม่เน้นเรื่องวัยวุฒิ ประสบการณ์ และ

Let's
let's

อายุสี่ เพื่อขัดเยียดความนับถือและศรัทธาให้กับคนที่เขา
อายุน้อยกว่าตน

— เชื่อในความสามารถของมนุษย์ว่า ถ้าได้รับการ
สนับสนุนจะสามารถแสดงความสามารถที่สูงสุดของตน
ให้ปรากฏได้

— ให้ความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ไม่ใช้อารมณ์ตัดสิน
อะไรง่าย ๆ โดยใช้ตนเองเป็นหลัก

— เชื่อในเหตุผล ไม่มั่งงาย ไม่เชื่อง่าย ๆ ในเรื่อง
ไสยศาสตร์

— ไม่ตีเตียนคนอื่น เพื่อจะได้ไม่ต้องพัฒนาตนเอง

— รู้จิตวิทยาง่าย ๆ เพื่อการปรับตนให้เข้ากับคนต่าง
วัย ต่างสถานภาพและประสบการณ์

— ยึดมั่นในพระศาสนาด้วยการปฏิบัติและพิจารณา
โดยด่องแท้ เพื่อนำมาประพุดติปฏิบัติในการสร้างมิตร
และหลีกเลี่ยงการสร้างบุคลิกภาพ "ผลึกตัน" ให้คนอื่นไม่
อยากเข้าใจ

— เชื่อในกฎแห่งกรรม และพยายามพึ่งตนเองให้
มากที่สุด เกรงใจ และละอายที่จะรับการช่วยเหลือโดย
ปราศจากการให้เสียบ้าง

— รักษาอายุสมองให้ควบคู่กับอายุจริง คนแก่ที่อายุ
สมองต่ำมาก ๆ นั้นจะถูกมองว่า "หลง" เสียแล้ว

2. การเตือนตน เป็นธรรมดาของคนอายุมากจะมี
ความเชื่อมั่นในตนเองสูงใครจะแสดงความหวังดี เตือน
แนะนำ มักจะไม่เชื่อ แล้วยังโกรธแค้นมีปฏิกิริยา การเตือน
ตนจึงจะต้อง

— ควบคุมอารมณ์ ไม่คิดมาก น้อยใจ โกรธง่าย
หุดหงิด หาวีธีรักษาอารมณ์ด้วยงานอดิเรกที่ทำให้เพลิดเพลิน
และอารมณ์เกิดความละเอียดอ่อน เช่นเลี้ยงไม้ประดับ
ปลูกไม้ดอก ฟังเพลง และดูมหรสพที่จะทำให้ใจสบาย

— ควบคุมความเชื่อมั่นในตัวเองที่จะสูงขึ้นตามอายุ
ให้อยู่ในระดับที่พอดี

— ใช้จินตนาการไปในทางสร้างสรรค์ ไม่ฟุ้งซ่าน

— เปลี่ยนนิสัยที่ล้ำสมัยให้ทันสมัยขึ้น

— เพิ่มประสิทธิภาพทางจิตให้เข้มแข็งเสมอ ไม่หวาด
หวั่น อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด

— ใครแนะนำอะไรไม่ถูกต้อง ต้องพิจารณาเพื่อจะ
ไม่คล้อยตาม

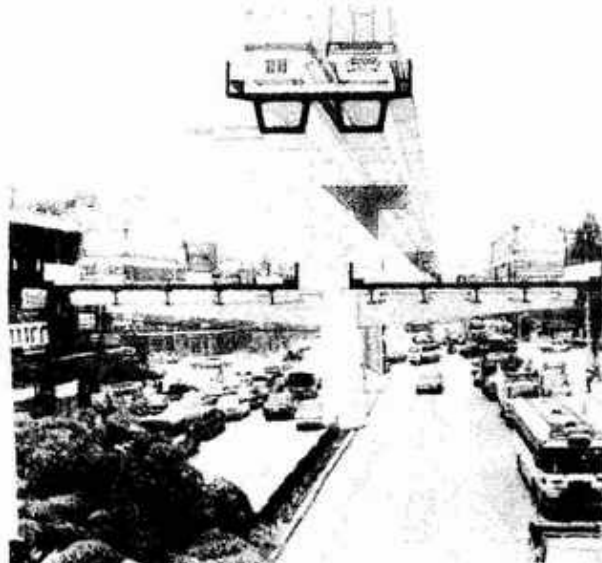
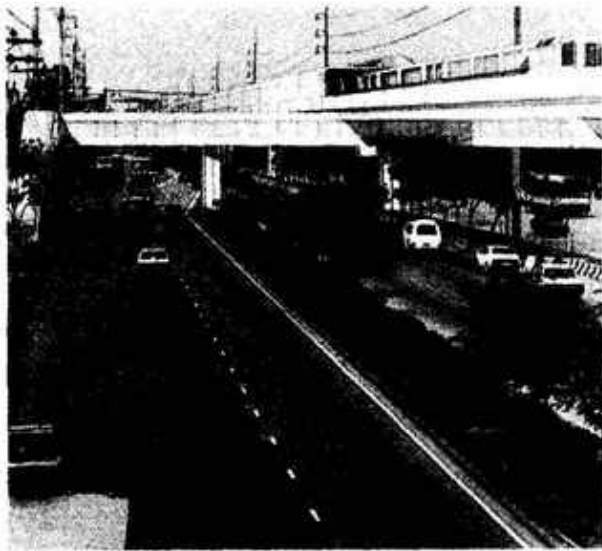
— ในสุดท้ายต้องหมั่นสำรวจตัวเอง วิเคราะห์การ
กระทำของตัวเอง มองตัวเองตามความเป็นจริงไม่สำคัญผิด

— มีพระหรือนักบวชตามศาสนาที่ตนถือ และหมั่น
ขอให้เทศน์ แก้ปัญหาด้วยหลักธรรมะ ในชีวิตประจำวัน
ลดทิฐิมานะลงให้ได้ พระดูเหมือนจะเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุ
จะยอมในเรื่องการแนะนำและแนะนำให้ทางปฏิบัติที่คน
ธรรมดาทำไม่ได้

ทางสายด่วน Jet Stream

ชวลีพร เดชขำ

ดัดแปลงจากบทความเรื่อง Jet stream ของฟิลิปปีนส์

44

One of the several effective methods to improve the organization is 'Jet stream' found in the Philippine. Aim at reorienting and training the public service especially the middle managers. And be worth for the organization

เคยคุ้นหูกับ Fast Track ม่ายก็ Fast Stream กันมานานแล้วในนามของทางด่วน (จี) ลองใครได้รอดเข้าไปทางสายนี้ รับประกันอนาคตได้ว่า...ถ้าไม่มีปัญหาจราจร เป็นโล่งไปไกลกว่าใคร ๆ มาคราวนี้เป็นทางสาย Jet ต้องน่าสนใจแน่นอน และได้เริ่มเปิดใช้แล้วในฟิลิปปินส์

แรกเริ่มเดิมทีแนวคิดนี้มาจากความคิดว่า ระบบราชการเป็นระบบที่มีความหลากหลาย การจะขับเคลื่อนให้ระบบดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องใช้วิธีการบริหารเพื่อสอดคล้องกัน นักบริหารที่จะเป็นผู้กุมบังเหียนหรือขับเคลื่อนระบบราชการ จึงควรมีความสามารถ ทักษะทางการบริหารเป็นที่ยิ่ง และนี่คือที่มาของโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารให้มีความริเริ่ม สำหรับฟิลิปปินส์แล้วเชื่อว่าการพัฒนาดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเพิ่มความแข็งแกร่ง ความเป็นปึกแผ่นของการฝึกอบรมภาครัฐ ในอันที่จะนิเทศงานให้ข้าราชการมีความวางใจรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางสังคมและการเมือง

จุดมุ่งหมายหรือกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาจึงมุ่งไปที่ผู้ปฏิบัติงานระดับหัวหน้ากองขององค์การหนึ่ง ๆ ด้วยเหตุที่เห็นว่าเป็นตำแหน่งที่เป็นข้อต่อหรือจุดเชื่อมสำคัญในการแปลนโยบายแผนงาน ตลอดจนโปรแกรมต่าง ๆ ไปสู่ภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ การที่หัวหน้ากองมีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลผลการปฏิบัติงานของพนักงานผู้ใต้บังคับบัญชาของตน จึงเห็นได้ว่าเป็นตำแหน่งที่ดีที่สุดที่จะยังไว้ซึ่งระดับขวัญกำลังใจ ประสิทธิภาพ และความเป็นปึกแผ่นของข้าราชการระดับปฏิบัติ

จากบทความบทความสำคัญของตำแหน่งดังกล่าวนี้เอง เป็นผลให้เป็นที่คาดหวังกันว่าผู้ครองตำแหน่งซึ่งได้แก่หัวหน้ากอง พึงเป็นผู้ที่หมั่นเสาะหา ค้นคว้า และรับเอากลยุทธ์ และเทคนิคการบริหารใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพื่อก้าวสู่ผลลัพธ์ก็คือความสมบูรณ์ของการบริหารที่เพิ่มมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญและความรับผิดชอบอันมากมายดังกล่าวนี้เอง Jet stream จึงได้กำเนิดขึ้นเพื่อนักบริหารระดับกลางโดยเฉพาะ และมีเป้าหมายที่จะเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหาร ตลอดจนครอบคลุมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในอันจะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่

อาจเกิดขึ้น รวมทั้งประสิทธิภาพความสามารถที่จะจัดการกับรูปแบบวิกฤตการณ์การบริหาร (ที่มี) หลากหลายต่าง ๆ นานา

ดังที่กล่าวไว้แล้ว ว่าเป็นโครงการเพื่อนักบริหารระดับกลาง วัตถุประสงค์สำคัญของโปรแกรม Jet stream จึงเพื่อพัฒนาผู้เข้าร่วมในโปรแกรมได้แก่ หัวหน้ากอง อันเป็นตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางให้ได้รับความรู้ในการทำงานที่เป็นแนวคิดพื้นฐานของการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การบังคับบัญชาที่ดีและการบริหารอันยอดเยี่ยม เป็นประการแรก ประการที่สองคือเพื่อโยงบทบาทของนักบริหารดังกล่าวให้สัมพันธ์สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานของตน ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงเป้าหมายการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวมด้วย ประการถัดมาคือ ให้ผู้บริหารสามารถประยุกต์แนวความคิดพื้นฐานดังกล่าว โดยเฉพาะความรู้เรื่องการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพไปปรับใช้กับสภาพการทำงานที่เป็นจริงของแต่ละคน ตลอดจนสามารถนำระบบการทำงานที่ดีมีคุณภาพไปใช้ในหน่วยงานทำงานของตนเองได้เป็นอย่างดี

ถัดจากขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ ก็เปิดศักราชสู่ขั้นการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมของโปรแกรมโดยที่ต้องมีความคล้องจองกันระหว่างหลักสูตรกับวัตถุประสงค์ซึ่งมีมากมายหลายประการ ประกอบกันเพื่อให้เนื้อหาสาระของหลักสูตรครอบคลุมหมดทุกวัตถุประสงค์ จึงได้แบ่งหลักสูตรออกเป็น 7 ส่วน จัดลำดับเนื้อหาต่อเนื่องกันไปในแต่ละส่วน

เน้น..แอน..แอน..พร้อมหรือยังที่จะเจาะลึกรหัสลับก็สาระของหลักสูตรของโปรแกรม Jet stream ไล่ละ เอ้าหนึ่ง..สอง..

สูตรแรกเลยหรือส่วนที่ 1 ให้อุ่นเครื่องกันก่อน ไม่ค่อยเน้นวิชาการซักเท่าไร เป็นการสำรวจรอบ ๆ ตัวนักบริหาร ฉะนั้น จึงให้ชื่อส่วนนี้ว่าปัจจัยแวดล้อมของนักบริหารระดับกลาง ภายได้หลักสูตรนี้ประกอบด้วยหัวข้อเกี่ยวกับระบบการปกครองฟิลิปปินส์ โดยมุ่งสู่ประเด็นภาพในอนาคต จากนั้นเป็นการพิจารณาความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกรัฐบาล ตลอดจนถึงทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นอันจบส่วนที่ 1

ส่วนที่ 2 เริ่มวกเข้าสู่ตนเอง คือเป็นการปฏิรูปการบริหารและวัฒนธรรมทางสังคมเพื่อการพัฒนาในระดับชาติ

เนื้อหาภายใต้ส่วนนี้จึงครอบคลุมถึงการบริหารและพฤติกรรมการบริหารเป็นสำคัญ ได้แก่การบริหารการพัฒนาของฟิลิปปินส์ ระบบข้าราชการพลเรือนในฟิลิปปินส์ ตลอดจนกฎข้อบังคับเกี่ยวกับพฤติกรรมและมาตรฐานทางจิตใจสำหรับข้าราชการแห่งรัฐ รวมถึงพนักงานลูกจ้างในความควบคุมประการสุดท้ายของส่วนนี้คือ การพัฒนาค่านิยมที่ถูกต้องต่อการรับราชการ

จากนั้นต่อด้วยส่วนที่ 3 ซึ่งเกี่ยวเนื่องจากส่วนที่ 2 คือเป็นการอบรมเรื่องพฤติกรรมในรายละเอียดใช้ชื่อหลักสูตรว่า พฤติกรรมองค์การ มีเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างและกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไป การสื่อสารเพื่อประสิทธิภาพแห่งองค์การ การบริหารความขัดแย้งและตบท้ายด้วยการสร้างทีมงานที่ยอดเยี่ยม แล้วเจาะลึกเข้าส่วนต่อไป

ในส่วนที่ 4 เป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะ ซึ่งเกี่ยวพันกับความรู้ทางพฤติกรรมองค์การ จากส่วนที่ผ่านมา ในส่วนนี้จึงเป็นการศึกษาเรื่องการพัฒนาตนเอง ตลอดจนกระทั่งความก้าวหน้าในอาชีพ กลยุทธ์การปรับปรุงความสามารถในการทำงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นประการท้ายสุด

หลักสูตรประการถัดมาเน้นหนักเรื่องการบริหารโดยตรง ภายได้ชื่อว่าประสิทธิภาพการบริหารกับผู้บริหารระดับกลาง และส่วนนี้เองอัดแน่นไปด้วยแนวความคิดวิธีการบริหารงานในแง่มุมต่าง ๆ นับแต่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารเชิงระบบ สภาวะผู้นำกับการบริหารงาน การบริหารเวลาดบท้ายด้วยการบริหารการเปลี่ยนแปลง

หลังจากเติมพลังความรู้แนวคิด ทฤษฎีเชิงสาระวิชาการจนล้นปริ่มแล้ว ในส่วนรองโหลจึงหันสู่เทคนิค และเครื่องมือเครื่องใช้ในการบริหารกันบ้าง อันเป็นแนวทางโยงสู่ภาคปฏิบัติเพื่อให้ผู้บริหารเห็นภาพ สามารถนำไปประยุกต์กับงานของตนได้อย่างแท้จริง หัวข้อภายใต้ส่วนนี้ล้วนประกอบด้วยเทคนิคโครงการ วิธีการ หรือโปรแกรมต่าง ๆ เป็นอาทิ เช่น เทคนิคการวางแผนองค์การ วิธีการควบคุมและการประสานงานทางการบริหาร ตลอดจนบรรดาโปรแกรมหลายหลาก กล่าวคือ โปรแกรมการจัดทำงบประมาณและการควบคุมต้นทุน ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ตามสถานการณ์ วิเคราะห์ปัญหาและแนวโน้มของปัญหาเป็นส่วนย่อยแถมด้วยโปรแกรมการบันทึกและอ่านค่าจากคอมพิวเตอร์ ตังมาอีกหนึ่ง

และมาถึงบทสรุปอันเป็นส่วนสุดท้ายหรือส่วนที่ 7 เป็นภาพองค์การโดยรวมหรืออีกนัยเป็นการศึกษาเรื่องการพัฒนาองค์การ เริ่มจากศึกษาวิเคราะห์ระบบและกระบวนการดำเนินงานขององค์การการกำหนดประเภทงาน และขอบเขตการพัฒนาในองค์การ จากนั้นเป็นการฝึกการวางแผนภาคปฏิบัติซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 6 เดือน หรือ 1 คาบการอบรม

ด้วยสาระและลักษณะหลักสูตรการฝึกอบรมทั้ง 7 ประการ วิธีการอบรมที่ใช้จึงได้แก่การบรรยาย และการพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นกัน รวมทั้งการฝึกงานภาคปฏิบัติ ซึ่งใช้เป็นวิธีหลักในการเรียนการสอน แล้วจึงเสริมด้วยวิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษา (case studies) การเล่นบทบาทสมมติ (role-playing) การทำแบบฝึกหัดรายคน (individual exercise) และกิจกรรมการเรียนอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีการมอบหมายให้แต่ละคนไปอ่านงานในหัวข้อที่กว้างพอจะแบ่งกันศึกษาได้ เพื่อให้หน้าภาพมาปะติดปะต่อคล้ายการเล่นต่อภาพของเด็ก

เมื่อเป็นหลักสูตรเพื่อพัฒนานักบริหารระดับกลาง กลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรมตามโปรแกรมนี้ จึงได้แก่ หัวหน้าหน่วยงานระดับกอง และผู้ปฏิบัติการอื่นๆ ที่เทียบเท่า มีข้อแม้หนอย่ว่าอายุต้องไม่เกิน 60 ปี ทั้งต้องไม่เคยเข้าร่วมการอบรมในโปรแกรม jet หรือทางด่วนใด ๆ มาก่อน ที่สำคัญคือต้องเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในฐานะหัวหน้ากองอย่างแท้จริง

เมื่อผ่านขั้นตอนดำเนินการในขั้นต่าง ๆ แล้ว ก็มาถึงฉากสุดท้ายอันจะปิดลงด้วยการประเมินผลโครงการ ทั้งนี้เพื่อดูผลสำเร็จของโปรแกรม โดยวัดจากปฏิกิริยาหรือความรู้สึกนึกคิดของผู้เข้าร่วมโครงการ ด้วยเหตุนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนต้องส่งแผนงานภาคปฏิบัติ (action plan) ด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจของผู้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรทั้งหมด ซึ่งผลดังกล่าวย้อนกลับ ไปสู่เป็นแนวทางการปรับปรุงในแต่ละขั้นตอนของโปรแกรมเป็นวัฏจักรเรื่อยไป

Jet Stream VS Fast Track

กล่าวได้ว่าโปรแกรม Jet stream ทั้งหมดเป็นการเตรียมพื้นฐานบรรดา Jet ทั้งหลาย ส่วนสมรรถภาพว่าจะด่วนหรือไม่นั้นขึ้นกับ Jet แต่ละลำว่าสามารถรับเอาความคิดแล้วมาประยุกต์ใช้เพื่อผลักดันการบริหารงานในหน่วยงานของตนให้โลดแล่นไปได้ไกลรวดเร็วและคงทนแค่ไหน ต่างจาก Fast Track ตรงที่ว่า Fast Track คือด่วนคน หมายถึงเป็นวิธีการหนึ่งของระบบการบริหารงานบุคคลในเรื่องความก้าวหน้าในอาชีพ ขณะที่ Jet stream เป็นเรื่องการปรับปรุงระบบบริหารงานการทำงานของหน่วยงานให้ก้าวไกล พร้อมกับเป็นระบบพัฒนาข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งระดับกลางให้พร้อมรับตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งไม่ว่าจะแบบไหนหากใช้ได้ผลก็หวังใจว่าจะเป็นประโยชน์แก่ราชการทั้งสิ้น...แะ

การปรับปรุง พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ ในปี 2536

นิวัฒน์ วัชรวารการ

สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ฉบับที่...) พ.ศ.....เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2536 โดยได้ผ่านการพิจารณา 3 วาระรวด และต่อมาในวันที่ 23 กรกฎาคม 2536 วุฒิสภาก็ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยให้ความเห็นชอบ 3 วาระรวดเช่นกัน และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการฉบับนี้ มีประเด็นที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกล่าวถึงมากที่สุด คือ ข้าราชการตุลาการยังไม่ได้รับการปรับเงินเดือนในขณะที่ข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ ได้รับการปรับเงินเดือนไปแล้วเมื่อ วันที่ 1 เมษายน 2535 จึงจำเป็นต้องปรับเงินเดือนให้แก่ข้าราชการตุลาการ เพื่อมิให้ข้าราชการตุลาการได้รับความเดือดร้อน แต่ในข้อเท็จจริงนั้นข้าราชการตุลาการได้รับการปรับเงินเดือนเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2535 แล้วเช่นกัน คือปรับไปใช้บัญชี ง. ส่วนข้าราชการประเภทอื่นปรับไปใช้บัญชีหมายเลข 1 เหตุที่ข้าราชการฝ่ายตุลาการต้องปรับไปใช้บัญชี ง.นั้น เนื่องจากใน

ได้มีการเสนอบัญชีหมายเลข 1 ให้ข้าราชการตุลาการเช่นกัน แต่ข้าราชการตุลาการโดยกระทรวงยุติธรรมไม่ยอมรับในบัญชีที่รัฐบาลเสนอ รัฐบาลจึงตัดสินใจให้ข้าราชการตุลาการปรับไปใช้บัญชี ง. แทนบัญชี ข. เป็นการชั่วคราว ส่วนข้าราชการประเภทอื่นก็ปรับไปใช้บัญชีหมายเลข 1 ตามที่รัฐบาลเสนอ ดังนั้นในวันที่ 1 เมษายน 2535 ข้าราชการตุลาการได้รับการปรับเงินเดือนเพิ่มขึ้นจากบัญชี ข. เป็นบัญชี ง. เฉลี่ยร้อยละ 32 และข้าราชการพลเรือนได้รับการปรับเพิ่มขึ้นจากบัญชี ข. เป็นบัญชีหมายเลข 1 เฉลี่ยร้อยละ 25.5 ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้าราชการตุลาการได้รับการปรับเงินเดือนมากกว่าข้าราชการพลเรือนโดยเฉลี่ยอยู่แล้ว ในส่วนที่แตกต่างกันนั้นคือในบัญชี ง.ของข้าราชการตุลาการไม่มีเงินประจำตำแหน่งเว้นแต่ตำแหน่งประธานศาลฎีกา และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่มีเงินประจำตำแหน่งอยู่แล้ว แต่บัญชีหมายเลข 1 ของข้าราชการพลเรือนมีเงินประจำตำแหน่ง บัญชี ง. ของข้าราชการตุลาการเป็นบัญชีสุดท้ายที่มีอยู่ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ แต่ข้าราชการพลเรือนนั้นมีบัญชีหมายเลข 1-5 และบัญชีเงินประจำตำแหน่ง หมายเลข 1-4

การปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการตุลาการในครั้งนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อข้าราชการทุกประเภท เนื่องจากบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทุกประเภทที่ใช้อยู่เดิมนั้น มีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันเพราะได้ยึดหลักว่าข้าราชการทุกประเภทต่างก็เป็นลูกจ้างของรัฐ ที่ทำหน้าที่แตกต่างกันตามที่รัฐได้กำหนดไว้ ดังนั้นจึงต้องกำหนดเงินเดือนข้าราชการแต่ละประเภทมิให้มีความเหลื่อมล้ำกันมากนัก ในการปรับปรุงบัญชีเงินเดือนข้าราชการในแต่ละครั้งนั้น ข้าราชการตุลาการจะเรียกร้องให้มีการปรับเงินเดือนของตนให้สูงกว่าข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ อยู่เสมอ เสมือนหนึ่งว่าข้าราชการตุลาการนั้นเป็นกลุ่มอภิสิทธิ์ข้าราชการกลุ่มหนึ่งที่จะต้องมีฐานะสังคมเศรษฐกิจ เงินเดือน และสิทธิต่าง ๆ เหนือกว่าข้าราชการทุกประเภท หากได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของระบบเงินเดือนข้าราชการแล้วจะพบว่า ในระยะแรกนั้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการตุลาการและข้าราชการพลเรือนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันแต่เมื่อมีการปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการในแต่ละครั้งก็ได้มีการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการตุลาการให้สูงกว่าข้าราชการพลเรือนตามข้อเรียกร้องทุกครั้ง ซึ่งอาจสรุปการเปลี่ยนแปลงเงินเดือนข้าราชการตุลาการและข้าราชการพลเรือน ดังนี้

1. ในช่วงปี 2476-2478 ในระยะนี้อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของปลัดกระทรวงเท่ากับประธานศาลฎีกา อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเท่ากับผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งต่างกับรับเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการพลเรือนชั้นเอก

2. ในช่วงปี 2478-2481 อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของปลัดกระทรวงเท่ากับประธานศาลฎีกา และได้มีการกำหนดตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดชั้นพิเศษขึ้น จึงทำให้อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดสูงกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

3. ในช่วงปี 2482-2496 ในช่วงก่อนนี้อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และปลัดกระทรวงเท่ากัน และในปี 2482 ได้มีการปรับอัตราเงินเดือนของประธานศาลฎีกาให้สูงขึ้นกว่าเดิม 2 ชั้น ดังนั้นจึงทำให้อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของประธานศาลฎีกาสูงกว่าปลัดกระทรวง 2 ชั้น และอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เท่ากับปลัดกระทรวง ส่วนอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นยังคงสูงกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

4. ในช่วงปี 2497-2522 ในระยะต้นปี 2497 ได้ปรับอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้สูงกว่าปลัดกระทรวง 2 ชั้น ประธานศาลฎีกาสูงกว่าปลัดกระทรวง 3 ชั้น ต่อมาปี 2522 ได้ปรับอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้สูงกว่าปลัดกระทรวงประมาณ 3 ชั้น และประธานศาลฎีกาสูงกว่าปลัดกระทรวง 4 ชั้น ส่วนอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดยังคงสูงกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

5. ในช่วงปี 2497-2535 อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของประธานศาลฎีกาสูงกว่าปลัดกระทรวง 4 ชั้น อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์สูงกว่าปลัดกระทรวง 3 ชั้น และอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดเท่ากับผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

จากประวัติตั้งแต่ปี 2476-2496 เป็นระยะเวลา 21 ปี ที่อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เท่ากับปลัดกระทรวง แต่หลังจากปี 2497 ฐานะของปลัดกระทรวงก็ตกต่ำลงมาตลอด และในปี 2536 ซึ่งได้มีการแก้ไขบัญชีเงินเดือนข้าราชการตุลาการให้มีผลย้อนหลังถึงวันที่ 1 เมษายน 2535 ก็กล่าวได้ว่า ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535 อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการตุลาการชั้น 8 ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

รองประธานศาลฎีกา และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาคได้รับเงินเดือนสูงกว่าปลัดกระทรวง 3 ชั้น และอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของปลัดกระทรวงฝ่ายพลเรือนเท่ากับอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการตุลาการชั้น 5 เช่น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าปลัดกระทรวงฝ่ายพลเรือนมีฐานะตกต่ำลงอย่างยิ่งตั้งแต่ 1 เมษายน 2535 ในช่วงปี 2478-2522 เป็นระยะเวลา 45 ปี ที่อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดสูงกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ตั้งแต่ปี 2523-2535 เป็นระยะเวลา 13 ปี ที่อัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดเท่ากับผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แต่ตั้งแต่ 1 เมษายน 2535 เป็นต้นไปแล้วอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของผู้ว่าราชการจังหวัดจะน้อยกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประมาณ 3 ชั้น และผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจะมีอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดเท่าปลัดกระทรวง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการที่ปรับปรุงใหม่นี้ มีส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ

1. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6 โดยมีการแก้ไขจำนวนขั้นเงินเดือนในแต่ละชั้น และกำหนดให้มีเงินประจำตำแหน่งข้าราชการตุลาการชั้น ขึ้นเงินเดือนข้าราชการตุลาการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ

ชั้น 1	มี 5 ชั้น	เดิม 5 ชั้น
ชั้น 2	มี 15 ชั้น	เดิม 13 ชั้น
ชั้น 3	มี 14 ชั้น	เดิม 13 ชั้น
ชั้น 4	มี 13 ชั้น	เดิม 12 ชั้น
ชั้น 5	มี 14 ชั้น	เดิม 15 ชั้น
ชั้น 6	มี 13 ชั้น	เดิม 13 ชั้น
ชั้น 7	มี 11 ชั้น	เดิม 11 ชั้น
ชั้น 8	มี 8 ชั้น	เดิม 8 ชั้น
ชั้น 9	มี 1 ชั้น	เดิม 1 ชั้น
คะโด๊ะยุติธรรม	มี 15 ชั้น	เดิม 10 ชั้น

นอกจากนี้ได้กำหนดให้มีบัญชีเงินเดือน 5 บัญชี คือ บัญชีหมายเลข 1-5 และเงินประจำตำแหน่งหมายเลข 1-4 โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 เมษายน 2535 หากข้าราชการตุลาการผู้ใดได้รับเงินเดือนตามบัญชี 1 น้อยกว่าบัญชีหมายเลข 1 ทางราชการก็ต้องเบิกเงินชดเชยเพิ่มเติมให้ แต่ถ้าได้รับเงินเดือนตามบัญชี 1 มากกว่าบัญชีหมายเลข 1 ก็ต้องคืนเงินให้แก่ทางราชการ

2. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14 โดยเพิ่มเติมตำแหน่ง

อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาครองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งเดิมเป็นตำแหน่งที่เทียบเท่า ปรับปรุงให้เป็นตำแหน่งหลัก

3. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 15 โดยกำหนดให้ข้าราชการตุลาการได้รับเงินเดือนตามขั้นเงินเดือน ในส่วนที่แตกต่างไปจากเดิมคือ

3.1 อธิบดี ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค เดิมรับเงินเดือนขั้น 7 แก้ไขเป็นรับเงินเดือนขั้น 8

3.2 รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค เดิมรับเงินเดือนขั้น 6 แก้ไขเป็นรับเงินเดือนขั้น 7

3.3 ข้าราชการตุลาการขั้น 4 เช่น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเดิมรับเงินเดือนขั้น 4 แก้ไขเป็นรับเงินเดือนขั้น 4-5 การแก้ไขเพิ่มเติมในข้อ 3.3 จะมีผลกระทบต่อข้าราชการพลเรือน เพราะเดิมนั้นข้าราชการตุลาการขั้น 4 เช่นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดได้รับเงินเดือนขั้นสูงสุดเท่ากับผู้ว่าราชการจังหวัด เมื่อมีการขยายขั้นเงินเดือนให้รับในขั้น 4-5 ก็ทำให้เงินเดือนของข้าราชการกลุ่มนี้ได้รับเงินเดือนขั้นสูงสุดเท่าปลัดกระทรวง ซึ่งได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้ว่าราชการจังหวัดประมาณ 3 ขั้น เป็นที่น่าสังเกตว่าในจังหวัดหนึ่ง ๆ นั้น จะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเพียงคนเดียว แต่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดในจังหวัดหนึ่งนั้น อาจมีหลายคนก็ได้ เช่น ในจังหวัดนครราชสีมา มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหรือเทียบเท่า 6 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดครอบคลุมงานทั้งจังหวัด แต่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลรับผิดชอบเฉพาะในเขตอำนาจศาลเท่านั้น

โดยเหตุที่ลักษณะงานของผู้พิพากษาไม่สามารถเทียบได้กับงานวิชาชีพเฉพาะหรืองานบริหารโดยตรง จึงได้กำหนดให้มีเงินประจำตำแหน่งข้าราชการตุลาการขั้น ซึ่งมีจำนวนเงินที่แตกต่างไปจากเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือน

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการตุลาการและข้าราชการพลเรือนแตกต่างกันอย่างมาก เมื่อได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในปีแรกซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาจะไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง แต่ในปีถัดมาเมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาแล้วรับเงินเดือนในขั้นข้าราชการตุลาการขั้น 2 ก็จะได้รับเงินประจำตำแหน่งทุกคนในอัตราคนละ 2.200 บาทต่อ

เดือน ในส่วนของข้าราชการพลเรือนนั้นเมื่อเทียบด้านคุณวุฒิกับผู้ที่มีบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการคือผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งระดับ 3 หรือ 4 หรือ 5 ตามวุฒิที่บรรจุแล้ว จะไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง เว้นแต่จะต้องดำรงตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะหรือตำแหน่งบริหารระดับกลาง ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.กำหนด และต้องดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 8 ขึ้นไปด้วย จึงจะได้รับเงินประจำตำแหน่ง เช่น ตำแหน่งนิติกร 8 แม้จะดำรงตำแหน่งระดับ 8 แต่ไม่เป็นตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะตามที่ ก.พ.กำหนด ก็ไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่ง หรือตำแหน่งเลขานุการกรม ซึ่งกำหนดเป็นตำแหน่งระดับ 7 แม้ว่าจะเป็นตำแหน่งบริหารระดับกลาง แต่ไม่เป็นตำแหน่งระดับ 8 ก็ไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่งเช่นกัน ส่วนตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหรือบริหารระดับสูง ซึ่งเป็นตำแหน่งระดับ 9 ขึ้นไป ก็จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ก.พ.กำหนดเช่นกัน นอกจากนี้เงินประจำตำแหน่งของแต่ละประเภทก็มีอัตราไม่เท่ากัน ซึ่งแตกต่างกับเงินประจำตำแหน่งข้าราชการตุลาการที่ไม่มี การแบ่งประเภทตามลักษณะงาน เพราะโดยข้อเท็จจริงนั้นข้าราชการตุลาการมีทั้งผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีและไม่ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีก็มี จึงควรได้รับเงินประจำตำแหน่งแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งระหว่างข้าราชการตุลาการและข้าราชการพลเรือนสามัญแล้ว ยังจะมีความแตกต่างกันมากยิ่งขึ้น ข้าราชการพลเรือนสามัญนั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งไว้เข้มงวดมาก ดังนั้นจึงมีข้าราชการพลเรือนสามัญที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งเพียงประมาณร้อยละ 3 ของจำนวนข้าราชการพลเรือนสามัญ แต่ข้าราชการตุลาการนั้นมีผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งเกือบทุกคน เว้นแต่ข้าราชการตุลาการขั้น 1 เท่านั้น ดังนั้นจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งจึงมีประมาณร้อยละ 87 การปรับเงินเดือนเมื่อ 1 เมษายน 2535 จึงส่งผลทำให้ข้าราชการตุลาการได้รับการปรับปรุงรายได้สูงกว่าข้าราชการพลเรือนมาก และก่อให้เกิดความแตกแยกระหว่างข้าราชการแต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น

อุทธานรณ ก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรณาสวัสดิ์

ก่อนอื่นขอล่าคำว่า “สวัสดิ์” เพื่อนๆข้าราชการ ตลอดจนผู้สนใจติดตามคอลัมน์นี้ทุกท่าน เพราะว่าคอลัมน์นี้หายหน้าหายตาไปนานพอสมควร ขณะนี้ผู้เขียนได้กลับมาปฏิบัติราชการตามปกติที่เมืองไทยแล้ว คอลัมน์นี้ก็กลับมาให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างการลงโทษทางวินัยและปัญหาข้อวินัยจรรยาของ ก.พ. แก่ท่านเป็นปกติ แม้บางครั้งจะล่าช้าไปบ้างก็ต้องขออภัย เอาละนะ...งวดนี้เป็นเรื่องสัพเพเหระทั่วๆ ไป เกี่ยวกับวินัยตามที่เก็บตกได้จากกองเอกสารที่จะส่งทำลายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์แก่ท่านบ้างตามสมควร...เชิญติดตามล่าตัวอักษรได้เลยครับ...

ฝากดูเรื่องหน่อย

เข้าวันหนึ่งนายเดินมีความอึดอัดในการทำงาน จึงได้เดินทางมาที่กรม และเข้าพบอธิบดีเพื่อขอย้ายไปอยู่ที่จังหวัดอื่นโดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตนเอง แต่ปรากฏว่าไม่มีตำแหน่งว่าง ทางนางดีเจ้าหน้าที่แจ้งว่าให้ไปตกลงแลกกับเจ้าหน้าที่ที่อยู่จังหวัดนั้นแล้วให้ทำเรื่องขอย้ายผ่านจังหวัดมาทั้งสองคนเลย เพื่อจะดำเนินการต่อไปได้ แต่ในวันนั้นเองนายเดินได้ทำเรื่องขอย้ายไปจังหวัดที่อยู่ใกล้ๆ บ้านเป็นการชั่วคราวก่อน พอตกตอนบ่าย นายเดินเข้ามาที่กรมอีกพร้อมกับนำซองจดหมายที่บรรจุเช็คของขวัญ จำนวน 1,000 บาท มาฝากไว้ที่เคาน์เตอร์เพื่อมอบให้นางดี เมื่อนางดีเปิดซองดูพบว่ามิใช่เช็คของขวัญ พร้อมกับบันทึกข้อความว่า “พื้ดีครับ ฝากดูเรื่องของผมด้วย” จึงได้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบ ผู้บังคับบัญชาจึงให้นายเดินชี้แจงเรื่องดังกล่าว

นายเดินชี้แจงว่า ไม่มีเจตนาที่จะติดสินบนแก่นางดีแต่อย่างใด เพียงแต่จะให้เงินของขวัญปีใหม่เท่านั้น และเมียของตนหยิบเช็คของขวัญใส่ซองมาผิด แทนที่จะหยิบฉบับ 100 บาท กลับเป็น 1,000 บาท เช็คเหล่านี้เป็นเช็คที่ตนได้รับมาจากงานแต่งงานของตนเอง ทั้งนี้พฤติการณ์ของนายเดินเป็นการกระทำโดยมุงหวังที่จะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้ตนได้รับประโยชน์

เป็นพิเศษกว่าคนอื่น แม้จะระอหรือมิชอบด้วยหน้าที่ก็ตาม ก็เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง การกระทำของนายเดินปรับเป็นความผิดฐานประพตชั่วตามมาตรา 98 วรรคแรก แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งลงโทษลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น นี่ก็เป็นอุทธรณ์ในวงราชการอีกกรณีหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้อยู่บ่อย ๆ การให้ของขวัญ ของฝาก หรือขนมนมเนย ก็ควรจะต้องกาลเทศะและพอสมควร เช่น ทูเรียนสัก 1 ลูก มังคุด 1 โล อะไรอย่างนี้ มิใช่ปะปะไม่เลือกวาระ และเวลา ก็จะเป็นอย่างนี้แล...

ตรวจรับการซื้อ หินใหญ่

ทางราชการได้ทำสัญญาซื้อหินใหญ่จากบริษัท หินดี จำกัด โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นหินจากแหล่งที่กำหนด และกำหนดส่งเสร็จภายใน 30 วัน ทางราชการได้แต่งตั้งนายดินกับพวกรวม 3 คน เป็นกรรมการตรวจรับหิน แต่กรรมการชุดนี้มีงานประจำอยู่และไม่มีเวลาพอที่จะไปตรวจรับหิน ได้ทุกระยะ จึงตั้งตัวแทนขึ้นทำการตรวจรับโดยมีนายลมเป็นผู้ควบคุมอีกต่อหนึ่ง ระหว่างที่ผู้รับเหมานำหินมาส่งยังไม่ครบ และคณะกรรมการตรวจรับยังไม่ได้ตรวจรับ ก็มีหน่วยงานซึ่งมีความจำเป็นก็ได้มาขอเบิกหินไปใช้ก่อน ระหว่างนั้นเองมีผู้ร้องเรียนว่าผู้รับเหมานำหินผิดแหล่งมาส่งทางราชการก็ได้ส่งหินไปตรวจสอบ ก็ไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันได้ว่าผิดแหล่งจริงหรือไม่ แต่ผู้รับเหมายอมรับว่า จริงเพราะว่าได้ให้ผู้รับเหมายอมรับอีกต่อหนึ่ง และรับว่าจะขนหินที่ผิดสัญญาคืนไปและนำหินที่ถูกต้องมาส่งแทน (แต่ก็ยังไม่ได้ดำเนินการในขณะนั้น) ต่อมาผู้รับเหมาแจ้งว่าส่งหินครบตามจำนวนแล้ว กรรมการตรวจรับจึงให้นายลม ซึ่งเป็นผู้ควบคุมคิดคำนวณหินที่ผู้รับเหมานำส่งทั้งหมดปรากฏว่านายลมคิดรวมหินที่อ้างว่าผิดแหล่งเข้าไปด้วยแล้วแจ้งว่าส่งครบ กรรมการตรวจรับจึงได้ลงลายมือตรวจรับหินไป แล้วส่งหลักฐานให้เจ้าหน้าที่การเงินเบิกเงินให้แก่ผู้รับเหมา หลังจากการตรวจรับเรียบร้อย

แล้ว ผู้รับเหมาได้นำหินมาส่งเพิ่มเติมอีก พร้อมทั้งขนหินผิดแหล่งคืนไปและนำหินที่ถูกต้องมาส่งจนครบตามจำนวน แต่เป็นการส่งหินเกินกำหนดเวลาซึ่งผู้รับเหมายินยอมเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการแล้ว การกระทำของนายดินกับพวกเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการและไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการตามมาตรา 68 และมาตรา 74 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 แต่ทางราชการไม่ได้รับความเสียหายโทษที่ได้รับคือตัดเงินเดือนคนละ 10% 3 เดือน...เป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคณะกรรมการตรวจการจ้างที่ไม่มีเวลาไปควบคุมดูแล การดำเนินการของผู้รับเหมาโดยใกล้ชิด จนต้องแต่งตั้งผู้ควบคุมงานแทนและเชื่อตามกับผู้ควบคุมงานแจ้ง เมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็เป็นอย่างนี้แหละ ทำให้การหาผู้มาเป็นกรรมการตรวจการจ้างเป็นไปอย่างลำบากยากเย็นพอสมควรเลยเชียวแหละ...

ลัดจนได้เรื่อง

ทางราชการได้ล้อมรั้วลวดหนามรอบหน่วยงานและบ้านพักของทางราชการตลอดแนวเขต นายแวนซึ่งพักอาศัยบ้านหลวงอยู่ด้วยเกิดความขี้เกียจ จึงได้ตัดรั้วลวดหนามเป็นช่องเพื่อเป็นทางเข้า-ออกระหว่างบ้านพักกับถนน เพราะที่บ้านพักอยู่ติดกับถนน แต่ห่างจากประตูทางเข้า-ออกพอสมควร ไม่อยากจะเดินไปออกทางประตู ทำให้ทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหายแต่ไม่ร้ายแรง การกระทำของนายแวนเป็นความผิดวินัยฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอา

ใจใส่ และระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือตัดเงินเดือน 10% 2 เดือน บ้านหลวงก็มีให้อยู่ทางเข้า-ออกก็มีให้ใช้ กลับมาใช้ มาสร้างทางลัดเช่นนี้ สบายตัวแต่ไม่สบายใจ และไม่เกิดผลดีเลยนะ...ที่หลังอย่าทำ...

ทำนารุกที่

นายเบ็ยวรับราชการในต่างจังหวัด มีที่นาเป็นของตนเองติดต่อกับที่นาของผู้อื่น แต่ที่นาดังกล่าวยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอน นายเบ็ยวได้ลงมือไถนา ดำนา รุกเข้าไปในที่นาข้างเคียงซึ่งอยู่ติดต่อกัน เจ้าของที่นาข้างเคียงแจ้งความต่อตำรวจให้ดำเนินคดีอาญาข้อหาบุกรุกที่ทำกินของผู้อื่น ที่ศาลพิพากษาว่านายเบ็ยวมีความผิดฐานบุกรุก ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 362 ลงโทษปรับ 500 บาท การกระทำของนายเบ็ยวเป็นความผิดวินัยฐานกระทำการอันใดชื่อว่าประพฤติชั่วตามมาตรา 81 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% 6 เดือน โทษว่านเพลินไปหน่อยนะครับ

ปลอมคำสั่ง

นายอัสวทเวา นั่งทำงานอยู่อย่างเพลิดเพลิน นึกสนุกขึ้นมาก็คิดว่ากระดาษ ไซมาพิมพ์เป็นคำสั่งของทางราชการสั่งให้ข้าราชการระดับผู้ใหญ่ออกจากราชการ เพราะหย่อนความสามารถ และปลดเกษียณข้าราชการระดับผู้ใหญ่ ตลอดจนเรื่องรัฐมนตรีขอลาออกจากราชการอีกด้วย หลังจากนั้นก็ได้นำไซมาโรเนียวและส่งไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ทางราชการแตกแยกและผู้ที่ถูกระบุชื่อได้รับความเสียหาย เจ้าหน้าที่ตำรวจได้สืบสวนและจับกุมตัวนายอัสวทเวามาดำเนินคดีอาญาในข้อหาปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม การกระทำของนายอัสวทเวาเป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 81 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบ

ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ให้ออกจากราชการ นักพิเรนทร์อันใดก็ไม่ทราบลุกขึ้นมาออกคำสั่งปลดเกษียณระดับ 11 สั่งให้ข้าราชการระดับ 10, 9, 8 ออกเพราะหย่อนความสามารถ และรัฐมนตรีขอลาออกจากตำแหน่ง...มันสะใจดี...เวรกรรม ๆ ๆ

เมาแล้วเทศน์

ทางราชการได้ส่งตัวนายเมรัยเข้ารับการอบรมเจ้าหน้าที่เฉพาะกิจเป็นเวลา 10 วัน ระหว่างการฝึกอบรม ช่วงที่มีพระภิกษุมานบรรยายธรรม นายเมรัยซึ่งเสพรูจาจนมีเมาไม่สามารถครองสติได้ ก็ได้กล่าววิพากษ์วิจารณ์พระด้วยเสียงอันดังอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นในช่วงบรรยายของวิทยากรคนอื่น ๆ นายเมรัยก็ได้เสพรูจาจนมีเมาเข้ารีตฟังการบรรยายอยู่เสมอ และก่อความไม่สงบเรียบร้อย การกระทำของนายเมรัยเป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 81 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือให้ออกจากราชการนี้แหละหนา พอสุราเข้าปากแล้ว เทศน์แข่งกับพระก็ได้ ไม่สนใจสิ่งใด ๆ รอบตัวเลยพับผ้าซี

ย้ายเข้า-ย้ายออก

ท้าวอุนมือเย็น คนจีนเกิดในประเทศลาว ลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ต้องการจะเป็นคนไทย จึงติดต่อนายหน้าให้ช่วยดำเนินการให้ ที่สุดนายใจกล้า ปลัดอำเภอตกลงให้ความช่วยเหลือโดยดำเนินการเพิ่มชื่อเป็นนายอุน มือเย็น เข้าไปในบ้านเลขที่ 555 พร้อมกับเปลี่ยนสัญชาติเป็นไทย โดยเจ้าของบ้านไม่ทราบแล้วย้ายออกไปอยู่อีกแห่งหนึ่ง และจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนให้ด้วย หลังจากนั้นก็ย้ายต่อไปอีกหลายแห่ง จนที่สุด นายอุน ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้ การกระทำของนายใจกล้า เป็นความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา 67 วรรคสอง และมาตรา 81 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบ

ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ไล่ออก
จากราชการ...วิธีเปลี่ยนสัญญาตัวอย่างง่าย ๆ ย้ายไป
ย้ายมา สัญชาติก็เปลี่ยนได้แล้วละ

หลับหูหลับตาจดไปได้

ศาลจังหวัดพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้และสั่ง
อายัดที่ดินของลูกหนี้ พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักงานที่ดิน
ทราบแล้ว ต่อมาเจ้าของที่ดินที่ถูกอายัดได้มาทำนิติกรรม
สัญญาจดทะเบียนซื้อขายที่ดินแปลงนี้ นางสองเขาได้
รับเรื่องไว้ดำเนินการโดยมิได้ทำการตรวจสอบสารบบ
และทะเบียนอายัดที่ดินเสียก่อนตามระเบียบ เป็นเหตุ
ให้การจดทะเบียนผิดพลาด เจ้าหนี้จึงฟ้องร้องให้รับ
ผิดทางแพ่ง และนางสองเขาได้ชดใช้เงินให้เรียบร้อย
แล้ว การกระทำของนางสองเขาเป็นความผิดวินัยฐาน
ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการ
และไม่ถือและปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ
ตามมาตรา 68 และมาตรา 74 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ลดชั้น
เงินเดือน 1 ขั้น...การทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชน
และมีผลกระทบต่อบุคคลภายนอก ต้องระมัดระวัง รอบ
คอบอย่าหละหลวม มิฉะนั้นจะต้องเสียเงินและเจ็บใจ
อย่างเช่นกรณีนี้ด้วย...

ปิดตาไว้

นางร่ม ยื่นเรื่องขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน ผู้บังคับ
บัญชาสั่งนายช่างออกไปดำเนินการ นายช่างได้รังวัด
ที่ดิน โดยรวมเอาทางสาธารณะประโยชน์เข้าไปด้วย
แต่รายงานต่อผู้บังคับบัญชาว่าไม่ทับที่หลวง หรือที่
สาธารณะประโยชน์แต่ประการใด (เจ้าของที่ดินได้อุทิส
ที่ตั้งกล่าวเป็นทางสาธารณะประโยชน์แล้ว) ผู้บังคับ
บัญชาได้ตรวจสอบเรื่องและพบว่านายช่างได้รังวัดรวม
เอาที่สาธารณะประโยชน์เข้าไปด้วย จึงได้กันเนื้อที่ดิน
ที่เป็นถนนและอีกส่วนหนึ่งออก และดำเนินการตาม
ระเบียบต่อไป การกระทำของนายช่างเป็นความผิดวินัย

ฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย และ
ระเบียบของทางราชการและรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
ตามมาตรา 68 และมาตรา 73 แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ลดชั้น
เงินเดือน 1 ขั้น...ถนนก็ออกใหญ่โต ทำตาบอดรังวัด
รวมไปได้เช่นนี้ก็คิดแล้วละ...

ท้องแล้วรับเลี้ยงลูก

นายชายกับนางหญิงเป็นสามีภรรยาด้วยกันโดยชอบ
ด้วยกฎหมาย นายชายจอมเจ้าชู้ก็ไปก่อเรื่องก่อกวนกับ
นางสาวโฉมจนจนถึงขั้นได้เสียกันและท้อง นายชาย
เริ่มจะตีตนออกห่าง นางสาวโฉมจนจึงร้องเรียนต่อ
ผู้บังคับบัญชาของนายชายว่า ผู้นี้หลอกหลวงว่ายังเป็น
โสด และไม่ยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ที่สุดนายชาย
กับนางสาวโฉมจนได้ตกลงที่จะเลิกติดต่อเกี่ยวข้องกัน
และฝ่ายชายจะส่งเสียค่าเลี้ยงดูให้ฝ่ายหญิงเดือนละ
1,500 บาท จนกว่าเด็กจะอายุครบ 5 ปี จึงจะรับไป
เลี้ยงดูเอง และฝ่ายหญิงได้ขอยกเลิกเรื่องที่ร้องเรียน
การกระทำของนายชายเป็นความผิดวินัยฐานกระทำ
การอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วตามมาตรา 81 วรรคแรก
แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518
โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% 4 เดือน...ระวังหน่อย
ลูกเขาเมียใคร ให้ตรวจสอบดูเสียก่อนนะ เดี่ยวจะหา
ว่าไม่เตือนกันก่อน ภัยจะมาถึงตัว...เอวังก็มีด้วยประการ
ฉะนี้...สาธุ...

แค่มุดมุ้ง

นายหนอนหนุ่มโสด รับราชการอยู่ต่างจังหวัด จะเข้าบ้านทั้งหลังอยู่ที่เปลืองและกว้างขวางเกินไปเลยตัดสินใจชวนเพื่อนเข้าบ้านอยู่รวมกัน 4 คน บ้านชั้นบน 1 ห้องใหญ่ ใช้ผ้ากันแบ่งเป็น 3 ส่วน โดยมีนายหนอนนางบุ้ง กับเพื่อนอยู่ชั้นบน ส่วนชั้นล่างมีเพื่อนชายอีก 1 คน พักอยู่ด้วย กลางดึกคืนหนึ่งนายหนอนได้คลานและมุดเข้าไปในมุ้งของนางบุ้งซึ่งกำลังหลับอยู่ แล้วนอนลงข้าง ๆ และเอามือจับแขนนางบุ้งพร้อมกับทำท่าจะกอด นางบุ้งตกใจตื่น และร้องถามเสียงดังว่าใคร นายหนอนเอามือปิดปากนางบุ้งและบอกว่า “พี่เอง เจ็บ ๆ หน่อย” นางบุ้งจึงสับมือออก และลุกหนีลงไปชั้นล่างพร้อมกับเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังและได้ไปแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย นายหนอนถูกจับกุมตัวดำเนินคดีข้อหากระทำอนาจาร และได้รับการประกันตัว ภายหลังนางบุ้งได้ถอนคำร้องทุกข์ เพราะนายหนอนชดใช้ค่าเสียหายให้

คดีอาญาจึงระงับไป พฤติกรรมของนายหนอนเป็นความผิดวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วตามมาตรา 81 วรรคแรก แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% 4 เดือน...ทำอย่างนี้ คราวหน้าก็ไม่มีใครมาช่วยแชร์บ้านแบ่งด้วยหรอก...ทีหลังอย่าทำ ๆ ๆ ๆ...

ขออนุญาตจับข้าง

การจะจับข้างป่าต้องดำเนินการยื่นเรื่องขออนุญาตเสียก่อน นายโจ๊ะหิมหิม ซึ่งมีอาชีพจับข้างป่าได้มายื่นเรื่องขออนุญาตไล่โพนจับข้างป่าจากราชการ นายชุงวง เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้รับเรื่องราวไว้ดำเนินการต่อ เมื่อทางราชการได้ออกใบอนุญาตให้แล้ว นายชุงวงมิได้จัดให้นายโจ๊ะหิมหิมทำสัญญาทันทันกับการไล่โพนจับข้างป่าและเรียกเก็บเงินวางประกันสัญญา จำนวน 1,000 บาท ตามระเบียบของทางราชการ นอกจากนั้นเมื่อนายโจ๊ะหิมหิมมาแจ้งว่าจับข้างได้แล้ว นายชุงวงก็มิได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจ

ค่าภาคหลวง ตลอดจนไม่รายงานการอนุญาตจับข้างป่าให้กระทรวงมหาดไทยทราบตามระเบียบของทางราชการ ด้วยการกระทำของนายชุงวงเป็นความผิดวินัยฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย และระเบียบของทางราชการด้วยความอดสาเหเอาใจใส่และระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการตามมาตรา 68 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน 10% 2 เดือน...อี...อี...เล่นกะใครก็ไม่เล่น...มาเล่นกับข้าง เลยโดนข้างเคอะเอา...นี่เพียงเบา ๆ...แค่สั่งสอนเท่านั้นนะ...

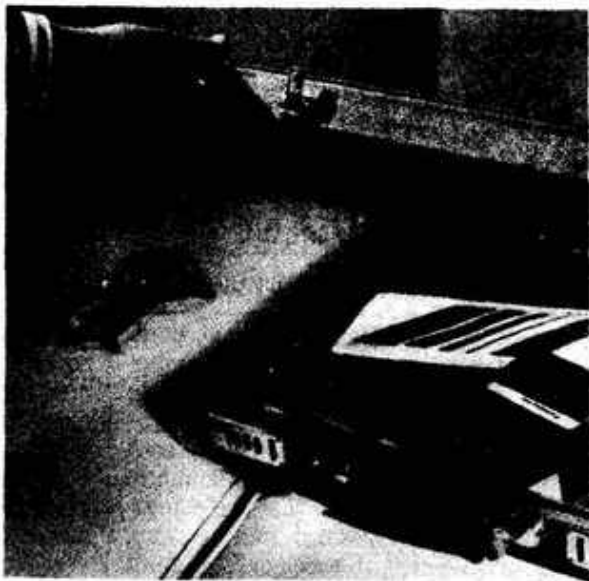
เม่าจนเสียนงาน

นายจำแฉะ นักเลงสุราบาล ดวดสุราจนชุ่มฉ่ำ เข้าสายเลือดแล้วมาปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ แต่ปรากฏว่า นั่งหลับที่โต๊ะทำงานและเม่าจนเซ็นหนังสือราชการไม่ได้เสมอ ๆ ผู้บังคับบัญชาเรียกมาว่ากล่าวตักเตือนก็ไม่ได้ผล บางครั้งผู้บังคับบัญชาต้องไปตามมาปฏิบัติราชการ บางครั้งขึ้นทำงานตอนบ่ายล่าช้า และบางวันออกไปรับประทานอาหารแล้วไม่กลับมาทำงานเลย และเมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งให้เลิกเสพสุรา นายจำแฉะก็ไม่ได้สนใจ ยังคงเสพสุราบั่นเทิงใจเป็นปกติ และไม่ขึ้นทำงาน นอนหลับอยู่ที่บ้านพักอยู่บ่อย ๆ พฤติกรรมของนายจำแฉะจะเป็นการหย่อนความสามารถและประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ ทางราชการจึงสั่งให้นายจำแฉะออกจากราชการ...นี่คือโทษของน้ำเมาอีกลักษณะหนึ่ง ชนิดนี้เรียกว่าเหล้ากินคน ไม่ใช่คนกินเหล้า...

ถ่านไฟเก่าเป็นพิษ

นายกระต่ายกับนางกระแตเคยได้เสียเป็นผัวเมีย นอกระบบกันมาก่อน ต่อมาได้แยกทางกันไป คืนหนึ่งนายกระต่ายมาพบนางกระแตจึงพูดชักชวนให้ไปคุยกัน แต่นางกระแตไม่เล่นด้วย นายกระต่ายจึงตรงเข้ายื้อยุดจุดกระซางและใช้มือตบตีขกต้อย ใช้เท้าเตะเข้ากระแทก

จนนางกระแตหลุดหมอบอยู่ตรงนั้น ปรากฏว่านางกระแต
ได้รับความบอบช้ำทางร่างกาย เช่น นัยตาบวมปิด
ปากแตก เจ็บท้อง จึงได้ไปแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ให้ดำเนินคดีอาญากับนายกระต่ายข้อหาทำร้ายร่างกาย
ที่ศาลศาลพิพากษาให้จำคุก 1 เดือน ปรับ 500 บาท โทษ
จำคุกให้รอการลงโทษไว้ พุทธิการณ์ของนายกระต่าย
เป็นความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตาม
มาตรา 81 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือให้ออกจากราชการ...
ถ่านไฟเก่ามันขึ้นแฉะแล้ว สะกิดเท่าใด มันก็ไม่ติดขึ้น
มาอีกตั้งแต่จะก่อให้เกิดพิษมากกว่านะ...

เงินเขาเหมือนเงินเรา ?

นายห่วยกับนางหอยได้ซื้อที่ดินจากนางปู แล้ว
ไม่ชำระเงินค่าที่ดิน จนกระทั่งนางปูได้ฟ้องร้องเรียก
เงินดังกล่าว ที่ศาลพิพากษาให้ผู้ซื้อชำระเงินค่าที่ดิน
ให้ผู้ขาย นายห่วยจึงนำเงินไปมอบให้พนักงานที่ดิน
อำเภอเก็บรักษาไว้เพื่อมอบให้กับนางปู ปรากฏว่านางงก
ซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่โดยรักษาการในตำแหน่งพนักงานที่ดิน
อำเภอ ก็ได้นำเงินค่าที่ดินดังกล่าวออกจากกำบังเก็บ
เงินไปฝากเข้าบัญชีส่วนตัวในธนาคารแห่งหนึ่ง เมื่อนางปู
มาติดต่อขอรับเงินนางงกก็ผัดผ่อนและประวิงการจ่าย
เงินเรื่อยมา จนนางปูทนไม่ไหว จึงร้องเรียนต่อผู้บังคับ
บัญชา พุทธิการณ์ของนางงกเป็นความผิดวินัยฐาน
ทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ตามมาตรา 67 วรรคสาม และมาตรา 81 วรรคสอง แห่ง
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โทษที่
ได้รับคือ ปลดออกจากราชการ...เห็นเงินคนอื่นเป็นเงิน
ของตนเองเช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดพิษภัยอย่างรุนแรงได้นะ
โปรดจงมองเงินของคนอื่น ไม่เหมือนเงินของเราเกิดจะ
ปลอดภัยด้วยประการทั้งปวง

รักทรหด

นางทองเนื้อห้า ทำงานอยู่ในเรือนจำแห่งหนึ่ง
รักชอบพอกันกับผู้ต้องขังชาย วันหนึ่งนางทองเนื้อห้า
ได้เข้าไปอยู่ในห้องส้วมของแดนขังพร้อมกับผู้ต้องขัง
ชายสองต่อสองเป็นเวลานานนับชั่วโมงโดยไม่มีเสียง
ร้องขอความช่วยเหลือหรือเสียงการต่อสู้ขัดขวางแต่
ประการใด พุทธิการณ์ของนางทองเนื้อห้าเป็นการสมัครใจ
เข้าไปอยู่กับชายเพื่อมีความสัมพันธ์ทางเพศกันอันเป็น
ความผิดวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา
81 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2518 โทษที่ได้รับคือให้ออกจากราชการ เรื่องของ
ความรักความใคร่ ไม่มีสิ่งใดสามารถกีดขวางทางเดิน
ได้ ดังเช่น กรณีนี้....

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

ปรีชา วิชัยดิษฐ์

ปี 2536 ได้มีการปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย และระเบียบว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ดังมีรายละเอียดดังนี้

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

โดยที่เป็นการสมควรลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมยิ่งขึ้น นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงได้ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2484

ข้อ 2 การจัดลำดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ให้เรียงตามประเภทตระกูลหรือชั้นตราสูงสุดตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 เครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 2.1.1 ราชมิตราภรณ์
 - 2.1.2 มหาจักรีบรมราชวงศ์
 - 2.1.3 นพรัตนราชวราภรณ์
 - 2.1.4 ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ
 - 2.1.5 รัตนวราภรณ์
 - 2.1.6 ปฐมจุลจอมเกล้า
 - 2.1.7 รามาธิบดี ชั้นที่ 1 (เสนาบดี)
 - 2.1.8 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
 - 2.1.9 มหาวชิรมงกุฏ
 - 2.1.10 ประถมาภรณ์ช้างเผือก
 - 2.1.11 ประถมาภรณ์ มงกุฏไทย
 - 2.1.12 ปฐมดิเรกคุณาภรณ์
 - 2.1.13 ทุตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
 - 2.1.14 รามาธิบดี ชั้นที่ 2 (มหาโยธิน)
 - 2.1.15 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
 - 2.1.16 ทวีติยาภรณ์มงกุฏไทย
 - 2.1.17 ทุตติยดิเรกคุณาภรณ์

- 2.1.18 ทูตียจุลจอมเกล้า
- 2.1.19 รามาธิบดี ชั้นที่ 3 (โยธิน)
- 2.1.20 วัลลภาภรณ์
- 2.1.21 ตติยจุลจอมเกล้าพิเศษ
- 2.1.22 รามาธิบดี ชั้นที่ 4 (อัศวิน)
- 2.1.23 ตริตาภรณ์ช้างเผือก
- 2.1.24 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
- 2.1.25 ตติยดิเรกคุณาภรณ์
- 2.1.26 รามกীরติ ลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ
- 2.1.27 ตติยจุลจอมเกล้า
- 2.1.28 จัตุรตาภรณ์ช้างเผือก
- 2.1.29 จัตุรตาภรณ์มงกุฎไทย
- 2.1.30 จตุตถดิเรกคุณาภรณ์
- 2.1.31 ตติยานุจุลจอมเกล้า
- 2.1.32 จตุตถจุลจอมเกล้า
- 2.1.33 เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
- 2.1.34 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
- 2.1.35 เบญจมาดิเรกคุณาภรณ์
- 2.1.36 วชิรมาลา
- 2.2. เหรียญราชอิสริยาภรณ์
 - 2.2.1 เหรียญบำเหน็จกล้าหาญ
 - 2.2.1.1 เหรียญรามมาลา เข็มกล้ากลางสมร
 - 2.2.1.2 เหรียญรามมาลา
 - 2.2.1.3 เหรียญกล้าหาญ หรือเหรียญดุษฎีมาลา เข็มกล้าหาญ
 - 2.2.1.4 เหรียญชัยสมรภูมิ
 - 2.2.1.5 เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ 1
 - 2.2.1.6 เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ 2 ประเภทที่ 1
 - 2.2.1.7 เหรียญราชนิยม
 - 2.2.1.8 เหรียญปราบฮ่อ
 - 2.2.1.9 เหรียญงานพระราชสงครามยุโรป
 - 2.2.1.10 เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
 - 2.2.1.11 เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ 2 ประเภทที่ 2
 - 2.2.1.12 เหรียญคานติมาลา
 - 2.2.2 เหรียญบำเหน็จในราชการ
 - 2.2.2.1 เหรียญดุษฎีมาลา เข็มราชการแผ่นดิน หรือเข็มศิลปวิทยา
 - 2.2.2.2 เหรียญช่วยราชการเขตภายใน
 - 2.2.2.3 เหรียญราชการชายแดน
 - 2.2.2.4 เหรียญทองช้างเผือก

- 2.2.2.5 เหรียญทองมงกุฎไทย
- 2.2.2.6 เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์
- 2.2.2.7 เหรียญเงินช้างเผือก
- 2.2.2.8 เหรียญเงินมงกุฎไทย
- 2.2.2.9 เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์
- 2.2.2.10 เหรียญจักรมาลา หรือจักรพรรดิมาลา
- 2.2.2.11 เหรียญศารทูลมาลา
- 2.2.2.12 เหรียญบุษปมาลา
- 2.2.2.13 เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ 1
- 2.2.2.14 เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ 2
- 2.2.2.15 เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ 3
- 2.2.2.16 เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 1
- 2.2.2.17 เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 2
- 2.2.2.18 เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 3
- 2.2.3 เหรียญบำเหน็จในพระองค์พระมหากษัตริย์
 - 2.2.3.1 เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 4
 - 2.2.3.2 เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 5 หรือเหรียญชฎีมาลา
เข็มราชการในพระองค์
 - 2.2.3.3 เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 6
 - 2.2.3.4 เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 7
 - 2.2.3.5 เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 8
 - 2.2.3.6 เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 9
 - 2.2.3.7 เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 5
 - 2.2.3.8 เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 6
 - 2.2.3.9 เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 7
 - 2.2.3.10 เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 9
- 2.2.4 เหรียญที่พระราชทานเป็นที่ระลึก
 - 2.2.4.1 เหรียญสตพรรษมาลา
 - 2.2.4.2 เหรียญรัชฎาภิเศกมาลา
 - 2.2.4.3 เหรียญประพาสมาลา
 - 2.2.4.4 เหรียญราชินี
 - 2.2.4.5 เหรียญทวิธาภิเศก
 - 2.2.4.6 เหรียญรัชมงคล
 - 2.2.4.7 เหรียญรัชมังคลาภิเศก
 - 2.2.4.8 เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ 6
 - 2.2.4.9 เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ 7
 - 2.2.4.10 เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ 9
 - 2.2.4.11 เหรียญชัย

- 2.2.4.12 เหรียญเฉลิมพระนคร 150 ปี
 - 2.2.4.13 เหรียญงานฉลอง 25 พุทธศตวรรษ
 - 2.2.4.14 เหรียญที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาและทวีปยุโรป
 - 2.2.4.15 เหรียญรัชดาภิเษก
 - 2.2.4.16 เหรียญที่ระลึกพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯสยามมกุฎราชกุมาร
 - 2.2.4.17 เหรียญสนองเสรีชน
 - 2.2.4.18 เหรียญที่ระลึกพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี
 - 2.2.4.19 เหรียญที่ระลึกสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี
 - 2.2.4.20 เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
 - 2.2.4.21 เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี
 - 2.2.4.22 เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนมายุ 60 พรรษา
 - 2.2.4.23 เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหามงคลสมัยพระราชพิธีรัชมิ่งคลาภิเษก
 - 2.2.4.24 เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ
 - 2.2.4.25 เหรียญกาชาดสรรเสริญ
 - 2.2.4.26 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1
 - 2.2.4.27 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 2
 - 2.2.4.28 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 3
- ประกาศ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2536

(ลงชื่อ ขวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย
พ.ศ. 2536**

โดยที่ได้มีการยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติและระเบียบการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2484 และได้มีประกาศใช้ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2536 ประกอบกับได้จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยเพิ่มขึ้นอีกหลายประเภท ดังนั้น เพื่อให้การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเหมาะสมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย พ.ศ. 2536”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2536 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยเหรียญตราต่างประเทศที่จะต้องขอพระบรมราชานุญาตประดับ ตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2481

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 5 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยตามระเบียบนี้ให้หมายความรวมถึงเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยด้วย เว้นแต่จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ 6 สิทธิของบุคคลในการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยประเภท ตระกูลหรือชั้นตราใดให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ

ข้อ 7 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับตามลำดับในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องลำดับเกียรติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย และตามกำหนดนิตหมายของทางราชการ

หมวด 2

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ 8 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

8.1 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ได้รับพระราชทานเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน

8.1.1 มิให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นก่อนกำหนดเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทาน

8.1.2 หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานแล้ว แต่ไม่สามารถเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานได้ จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่ผ่านพ้นพิธีพระราชทานแล้ว เว้นแต่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้าฯ ในโอกาสต่อไป จึงให้นำความในข้อ 8.1.1 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

8.1.3 หากมีความจำเป็นไม่สามารถรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในวันพิธีพระราชทานได้ในกรณีใดก็ตาม จะประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นได้ นับตั้งแต่สิ้นสุดพิธีพระราชทาน

8.2 เครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ ให้ประดับได้ตั้งแต่วันเนื่องในโอกาสพระราชทานหรือตั้งแต่วันที่มิประกาศของทางราชการแล้วแต่กรณี

หมวด 3

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ

ข้อ 9 ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานตามนัยดังนี้

9.1 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดติดหน้าอกและชนิดติดหน้าบ่าเสื้อเครื่องแบบ

9.1.1 บุรุษ ให้ประดับไว้เหนือปกกระเป๋าสีเสื้อเบื้องซ้ายต่ำกว่าแนวรังคัมเม็ดที่ 1 ลงมา โดยให้ดวงตราอยู่ระหว่างขอบบนปกกระเป๋าทองามและให้เรียงลำดับจากด้านรังคัมไปปลายบ่าซ้าย

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องขวาให้นำความในวรรค

แรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เรียงลำดับจากด้านรังคัมไปปลายบ่าขวา

9.1.2 สตรี ให้ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้ายพองาม โดยให้เรียงลำดับจากด้านรังคัมลดหลั่นไปปลายบ่าซ้าย

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับเสื้อที่หน้าบ่าขวา ให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้เรียงลำดับจากด้านรังคัมไปปลายบ่าขวา

9.2 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอ ให้สวมไว้ในปกคอเสื้อโดยให้ห่วงและแพรแถบห้อยดวงตราออกมานอกเสื้อระหว่างกระดุมเม็ดที่หนึ่งกับตะขอดำกลางที่ขอบคอเสื้อพองามและให้ส่วนสูงสุดของดวงตราจดขอบล่างของคอเสื้อ หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหลายดวงให้ประดับดวงตราที่มีลำดับรองลงมาไว้ระดับกระดุมเม็ดที่สอง โดยให้แพรแถบลอดออกมาระหว่างกระดุมและขอบล่างของรังคัมพองาม

9.3 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอมีดาราและชนิดประดับหน้าบ่าซ้ายมีดารา การประดับดวงตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 9.1.2 และ ข้อ 9.2 ดาราให้ประดับไว้ที่อกเสื้อเบื้องซ้ายระดับใต้ชายปกกระเป๋าด้านซ้าย โดยเรียงดาราลำดับสูงและต่ำในแนวเดียวกันหรือเอียงกันไปเบื้องซ้าย หากได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีดารามากกว่า 2 ดวง ให้ประดับดาราโดยเรียงลำดับตามนัยข้างต้น ยกเว้นดาราที่ประดับเบื้องล่าง อาจเอียงไปใกล้แนวรังคัมได้พองาม

สำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับดาราไว้ที่อกเสื้อเบื้องขวา ให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

9.4 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย ให้สวมสายสะพายตามพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับการประดับดาราให้นำความในข้อ 9.3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

9.4.1 กรณีที่มีกำหนดนิตหมายของทางราชการกำหนดชนิดของสายสะพาย

9.4.1.1 ให้สวมสายสะพายตามที่ออกชื่อในกำหนดนิตหมายของทางราชการโดยประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทาน

9.4.1.2 หากไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ออกชื่อในกำหนดนิตหมายของทางราชการให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน โดยประดับดาราของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของแต่ละตระกูลที่ได้รับพระราชทาน

9.4.2 กรณีกำหนดนิตหมายของทางราชการไม่ระบุชนิดของสายสะพายให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

9.4.3 สำหรับผู้ได้รับพระราชทานเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ แม้จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดใดก็ตาม ต้องสวมสายสร้อยห้อยตรามหาจักรีกับประดับดาราจักรีด้วยทุกครั้ง

9.4.4 เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ให้ประดับได้เฉพาะงานที่เป็นมงคลเท่านั้น สำหรับสายสะพายนพรัตนราชวราภรณ์ควรสวมเฉพาะงานที่เป็นมงคลสำคัญหรือมีกำหนดนิตหมายของทางราชการกำหนดไว้โดยเฉพาะว่า ให้สวมสายสะพายนพรัตนราชวราภรณ์

9.4.5 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้า หรือปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ

9.4.5.1 ให้สวมสายสร้อยพร้อมดวงตราหรือสายสะพายพร้อมดวงตราอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามกำหนดนิตหมายของทางราชการ แต่จะสวมทั้ง 2 อย่างในขณะเดียวกันไม่ได้ หากสวมสายสร้อยจุลจอมเกล้าและจะสวมสายสะพายด้วย ให้สวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดอื่น

9.4.5.2 กรณีกำหนดนิตหมายของทางราชการให้สวมสายสร้อยจุลจอมเกล้าหาก

ไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าว ให้สวมสายสะพายชั้นสูงสุดหรือประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

9.4.6 เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี ควรสวมสายสะพายรามาธิบดีเฉพาะในงานที่เกี่ยวกับราชการทหาร ซึ่งมีกำหนดนัยหมายของทางราชการกำหนดไว้โดยเฉพาะว่า ให้สวมสายสะพายรามาธิบดี

หมวด 4

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ

ข้อ 10. ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานเช่นเดียวกับการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ แต่ไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย

หมวด 5

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบปกติขาว

ข้อ 11 ให้ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้าย โดยไม่ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เว้นแต่จะได้อำนาจกำหนดนัยหมายของทางราชการไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด 6

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบสโมสร

ข้อ 12 ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลอง ขนาด 1 ใน 3 ของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอจะจำลองมาประดับไม่ได้ หากจะประดับก็ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง

ข้อ 13 การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลองให้ทำความในหมวด 3 ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอหรือคาราหลายดวง ควรประดับเฉพาะเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่มีลำดับสูงเพียงชั้นเดียว สำหรับดวงตราคล้องคอ คล้องให้แพรแถบอยู่ได้ผ้าผูกคอ ส่วนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดติดหน้าอกให้ประดับที่คอพับของเสื้อใต้เครื่องหมายสังกัดพองาม

ข้อ 14 ในการแต่งเครื่องแบบสโมสรที่มีกำหนดนัยหมายของทางราชการให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ต้องประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดมีสายสะพาย ให้สวมสายสะพายทับนอกเสื้อกั๊ก จะสวมสายสะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ให้ทำความในหมวด 3 ว่าด้วยการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศ ข้อ 9.4 มาใช้บังคับโดยอนุโลมแต่ไม่สวมสายสร้อย

หมวด 7

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศร่วมกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทย

ข้อ 15 การประดับซึ่งมีระเบียบ ข้อบังคับ ของต่างประเทศว่าให้ประดับได้ จะต้องได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดับได้ในโอกาสอันควรก่อน ได้แก่ การต้อนรับราชอาคันตุกะ อาคันตุกะ หรืองานที่เกี่ยวข้องกับประเทศนั้น ๆ

ข้อ 16 ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยหรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยไว้ในลำดับสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศแล้วแต่กรณี แต่การประดับเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยให้ประดับไว้ในลำดับต่ำกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเครื่องอิสริยาภรณ์ต่าง

ประเทศ

กรณีที่ต้องปรับระดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราไปในงานหรือโอกาสที่ประมุขต่างประเทศของประเทศใดมาเยือนประเทศไทย ให้ปรับระดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศของประเทศนั้น ไว้ในลำดับสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทยหรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยแล้วแต่กรณีได้

ข้อ 17 การปรับระดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เครื่องอิสริยาภรณ์ เหรียญหรือตราที่เป็นเครื่องประดับต่างประเทศที่มีลำดับชั้นสูงกว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเหรียญราชอิสริยาภรณ์ไทยแล้วแต่กรณีแต่มีวิธีการปรับระดับต่างกัน ให้ปรับระดับร่วมกันได้

หมวด 8

การประดับเครื่องหมายที่ใช้เป็นคุณเสี้ยวเวลาแต่งตั้งชุดสากลและชุดไทย

ข้อ 18 การประดับกับชุดสากลให้ประดับที่รัดกุมคอพับของเสื้อชั้นนอกเบื้องซ้าย ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายชนิด ให้ประดับชนิดที่มีลำดับสูงชนิดเดียว

ข้อ 19 การประดับกับชุดไทย

19.1 บุรุษ ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายบริเวณปากกระเป๋าสีเสื้อ ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายชนิด ให้ประดับชนิดที่มีลำดับสูงชนิดเดียว

การประดับเครื่องหมายที่ใช้เป็นคุณเสี้ยวดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะกับเสื้อชุดไทยสีสุภาพ

19.2 สตรี ให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หลายชนิด ให้ประดับชนิดที่มีลำดับสูงชนิดเดียว

การประดับเครื่องหมายที่ใช้เป็นคุณเสี้ยวดังกล่าว ให้ประดับได้เฉพาะกับชุดไทยเรือนต้น ชุดไทยจิตรลดาชุดไทยอมรินทร์ และชุดไทยบรมพิมาน

ประกาศ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2536

(ลงชื่อ ชวน หลีกภัย)

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

สยบความไม่สงบ: กรณีปิดงานงดจ้าง

ชูลีพร เดชขำ

ดัดแปลงจาก Three-year, Plan Eases the Pain of Plant Closings

ของ Susan Van Buren-Jordan ใน Personnel Journal April 1993.

Down-sizing unavoidably leads to labour's resistance and other problems which can eventually result in suffering of both the workers whose jobs are closed and the management who closes the jobs. The following are 6 methods offered by the Leaf North America Co. to calm down the situation.

อ้าย ! บริษัทกำลังยุบกิจการ อ้าว ! หน่วยงานจะลดคน แล้วทีนี้จะทำยังไงดีละ การปิดงาน งดจ้าง เป็นสิ่งกระทบขวัญกระเทือนกำลังใจผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง การลดคนด้วยการปิดงานแต่ละคราว หมายถึงต้องมีการสูญเสียบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งสำหรับบุคคลนั้นแล้วนับเป็นการสูญเสียทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รู้สึกว่าตนได้รับความกดดันและอาจสังสมจนผลักดันให้กลายเป็นการต่อต้านนายจ้าง หรือบริษัท ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแบบเงียบๆ ซึมลึก หรือเปิดเผย รุนแรงก็ตามต่างก็เป็นปัญหาแรงงานที่ปรากฏให้เห็นมากต่อมาราย และถี่ครั้งขึ้นในสภาพการณ์ทุกวันนี้

ปัญหาแรงงานเป็นปัญหาที่ทวีความสำคัญอย่างต่อเนื่องตลอด เป็นปัญหาของการดำรงอยู่การครองชีพอย่างมีความสุขของทั้ง 2 ฝ่ายคือ นายจ้าง และลูกจ้าง ในสังคมที่มีเศรษฐกิจแบบพึ่งพิงกันนี้คลื่นลมทางเศรษฐกิจ

สาดซัดเข้ามาทีละละลอก และควบคุมได้ไม่ถนัด การปิดกิจการ การเลิกจ้างเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา แต่บางครั้งก็ไม่อาจหลีกเลี่ยง

ในสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. 1990 บริษัท Leaf North America ซึ่งเป็นบริษัททำขนมแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ใน Bannockburn Illinois ชานเมืองชิคาโก ก็ประสบกรรมนี้เช่นกัน และตัดสินใจปิดหน่วยผลิต 2 แห่ง ที่ชิคาโก ได้แก่ โรงงานที่ถนน Ontario และที่ Cicero ทั้งนี้เพื่อผดุงไว้ซึ่งประโยชน์ของธุรกิจในระยะยาว ลดปัญหาความซ้ำซ้อน ความล้าสมัย และเพื่อปรับปรุงบริษัทในภาพรวมให้แข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพมากขึ้น การปิดงานครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อคนงาน ประมาณ 575 คน จากโรงงาน 2 แห่ง แบ่งเป็นคนงานของโรงงานที่ Ontario 125 คน และที่ Cicero 450 คน

ปกติแล้วการปิดงานให้ความรู้สึกในด้านไม่ดี เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องใช้เวลา เพราะนอกจากผู้ปฏิบัติงานผู้ทำงานของเขาปิดลง จะสัมผัสถึงความรู้สึกสูญเสียหลายอย่าง นับแต่สูญเสียเพื่อน ความภาคภูมิใจ ความมั่นคงทางการเงินแล้ว ยังส่งผลเลยไปถึงความรู้สึก ความเป็นอยู่ของครอบครัวของเขา แม้ผู้ทำงานร่วมกัน ก็สามารถรับรู้ถึงสภาพสิ้นสุดของการเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจที่ครั้งหนึ่งเคยมีชีวิตชีวา

อย่างไรเสีย การปิดงานเลิกจ้างไม่ว่าจะร้ายแรง

ไปเสียทุกเรื่อง แม้ส่วนไม่ดีที่สุดอาจเป็นประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นแนวความคิดอีกรูปแบบหนึ่ง ที่นำมาใช้เป็นแนวการจัดโครงสร้างองค์การเพื่อการพัฒนาในภายหน้า ในส่วนพนักงานก็ได้ประโยชน์จากประสบการณ์ที่มีเพิ่มขึ้นจากการทำทนายเพื่อการทำงานอื่น หรือจากการเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากเดิม ที่ Leaf ภายหลังการปิดงานบางแผนก ได้ใช้ประโยชน์จากจุดด้อยดังกล่าว ป้องกันกระแสความไม่พอใจของพนักงานที่อาจมีขึ้น ด้วยการเตรียมพนักงานให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง หลักการที่ใช้มี 2 ประการคือ ระยะเวลา และความรับผิดชอบ ซึ่งใช้ควบคู่กับวิธีการดำเนินการใน 3 ประการ ดังนี้

1) ประกาศให้ทราบล่วงหน้าแต่เนิ่นๆ (early announcement) การประกาศนี้ตามข้อบัญญัติแห่งกฎหมายของสหรัฐอเมริกา กำหนดให้ประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 60 วัน สำหรับ Leaf แล้วประกาศล่วงหน้านานถึง 2-3 ปีก่อนปิดจริง อาจกล่าวได้ว่าการประกาศเป็นปราการด่านแรกของการปิดงาน และสำหรับพนักงานผู้ทำงานถูกปิดแล้ว เหตุผลของการปิดไม่ใช่เรื่องสำคัญ การหางานใหม่สำคัญกว่ามาก เจื่อนเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกรณีนี้ เพราะเป็นเหมือนกระดิ่งเตือนภัยเตือนพนักงานและหน่วยงานให้ตระหนักถึงอนาคตและเตรียมตัวให้พร้อมรับ ด้วยการเตือนภัยในระยะเวลาที่นานพอนี้เอง การปิดงานเล็กจางจะไม่ไปบั่นทอนขวัญของพนักงาน เป็นผลให้พนักงานคงรักษาระดับประสิทธิภาพการทำงาน และเต็มใจจะทำงานให้บริษัทไปตลอดจนกว่างานจะปิดลงอย่างแท้จริง

2) รับผิดชอบต่อความเกือบลูกพนักงานจนผ่านพ้นความสำคัญ ความสำคัญในที่นี้เป็นความสำคัญทางเศรษฐกิจจากภาวะตกงาน เพราะงานถูกปิด Leaf ได้ให้ความช่วยเหลือด้วยการหางานใหม่ให้ (Outplacement) ในหลายรูปแบบ เช่น การให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาชีพแก่พนักงานระหว่างช่วงปิดงาน การเอาใจใส่ของผู้บริหารของ Leaf ต่อชีวิตความเป็นอยู่ต่อความรู้สึกของพนักงานของบริษัท

3) สื่อสารข่าวคราวกับพนักงานอย่างต่อเนื่อง การให้พนักงานได้รับทราบข่าวสารเรื่องราวความเป็นไปของบริษัทอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา ต่อเนื่องกันเป็นระยะ ๆ จะเป็นการสร้างไว้ซึ่งขวัญกำลังใจในการ

ปฏิบัติงานของพนักงาน และประสิทธิภาพกำลังการผลิตของพนักงานในช่วงก่อนปิดงาน เท่ากับเป็นการประคับประคองให้บริษัทผ่านช่วงวิกฤต และสามารถฟื้นตัวได้ในไม่ช้า

การประกาศล่วงหน้าและการให้ความช่วยเหลือ ระยะเวลาที่กำหนดให้ 2-3 ปีดังกล่าวได้มีข้อถกเถียงว่านานไป แต่เมื่อเทียบกับเวลาที่พนักงานทำงานให้กับ Leaf 15-20 ปี เวลาเพียงแค่นี้นับว่าสั้น...สั้นมาก ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเท่าไรก็ตามมีหลักว่าต้องมากพอที่จะช่วยให้พนักงานตั้งตัวครองชีวิตอยู่ได้ภายหลังจากออกจาก Leaf ไปแล้ว ซึ่ง Leaf ถือว่าเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของบริษัท ส่วนการให้ความช่วยเหลือหมายถึงช่วยในสิ่งที่พนักงานต้องการ ซึ่งสำหรับ Leaf แล้ว เนื่องจากเป็นบริษัทที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง ประกอบด้วยพนักงานที่ส่วนใหญ่เป็นพวกอพยพ ไม่ค่อยรู้ภาษาอังกฤษ ความต้องการของพนักงานกลุ่มนี้จึงได้แก่ความสามารถในการใช้ภาษา ความสามารถในการอ่านหนังสือ จุดของการให้ความช่วยเหลือจึงอยู่ที่การนิยามปัญหาให้ชัดเจนเป็นเบื้องต้น

อีกรูปแบบหนึ่งของความช่วยเหลือที่ Leaf ใช้คือจ้างบริษัทผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะบริษัทที่ Leaf จ้างคือบริษัท Derson Groups บริษัท Derson นี้เองได้เข้ามาเกี่ยวข้องในทุกกิจกรรมของการปิดงานจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ บทบาทของ Derson เริ่มด้วยการวิ่งเต้นจัดหาเงินกองทุนกลางเพื่อเกื้อกูลพนักงานของ Leaf ที่งานถูกยุบโดยตรง กองทุนนี้เป็นความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ได้แก่ บริษัท Leaf เมืองชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์และรัฐบาลกลาง การช่วยเหลือทำในรูปจัดโปรแกรม ประกอบด้วย การให้การศึกษา ฝึกอบรมความรู้พื้นฐานทั่วไป การใช้ภาษาอังกฤษทักษะในการที่มีแนวโน้มการเติบโตสูง และการจัดบริการเสริมต่าง ๆ อันเป็นความต้องการของพนักงาน

นอกจากกองทุนดังกล่าว Leaf ได้รับเงินช่วยเหลือจาก The Illinois Department of Commerce and Community Affairs แห่ง The Chicago Mayor's Office of Employment and Training ซึ่งนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายของศูนย์จัดหางานของ Leaf ศูนย์นี้ทำหน้าที่จัดหางานให้พนักงานที่งานถูกยุบ ด้วยการพิจารณาทักษะ ความรู้ ความสามารถของพนักงาน รวมถึงการจัดฝึกอบรมแก่พนักงานด้วย และ

Derson อีกเช่นกัน ที่ได้ติดต่อกับ Trade Adjustment Assistance (TAA) แห่งกรมแรงงานสหรัฐอเมริกา เพื่ออนุมัติให้พนักงานที่ว่างงานจากการยุบงานของ Leaf สามารถคงคุณสมบัติเป็นคู่จ้างงานได้ ปกติมีระยะเวลาประมาณ 78 สัปดาห์ ผู้ที่ได้รับการอนุมัติดังกล่าวสามารถรับประโยชน์จากการได้เข้าร่วมในโปรแกรมการฝึกอบรม (retraining) และได้รับประโยชน์เกื้อกูลอื่นๆ จาก TAA ซึ่งมีบริษัทน้อยแห่งจะได้รับสิทธิอันนี้ เนื่องจาก TAA มีแนวการพิจารณาที่ค่อนข้างเจาะจง

Derson เป็นตัวตั้งตัวตีในการทำให้การจัดตั้งศูนย์อาชีพ (on-site career center) สำหรับพนักงานเป็นจริง เริ่มจากการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทาบตามครูให้มาประจำศูนย์ จัดการเรื่องเจ้าหน้าที่ของศูนย์และบริหารอำนวยความสะดวกของศูนย์ ศูนย์อาชีพนี้กล่าวได้ว่าเป็นหัวใจในการให้การช่วยเหลือพนักงานที่งานถูกยุบ ด้วยการให้การปรึกษาเรื่องอาชีพ การจัดฝึกอบรมตลอดช่วงเวลา 2 ปีก่อนปิดงาน ศูนย์นี้เป็นประหนึ่งคลินิกรักษาสภาพจิตใจที่กระเจิดกระเจิงของพนักงานที่งานถูกยุบหรือรักษาอารมณ์อันไม่ปกติของพวกเขาโดยตะล่อมโน้มน้าวให้พนักงานเหล่านี้มองไปที่อนาคต ไหว้คว้าโอกาสใหม่ๆ เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น วิธีที่นำมาใช้จงใจได้แก่ เสนอโบนัสสูงใจให้พนักงานเข้าร่วมในโปรแกรมฝึกอบรม แสดงความยินดีกับความสำเร็จของพนักงานเมื่อจบหลักสูตรการอบรมด้วยการจัดงานเลี้ยง มอบประกาศนียบัตร ถ่ายภาพที่ระลึก เป็นต้น ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าเพียงให้พนักงานมองและหยุดภาพไว้ที่อนาคตเท่านั้น แต่รวมถึงให้มองแล้ววาดภาพไปในทางที่ดี กลวิธีที่ใช้คือให้ผู้ที่สำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมขึ้นกล่าวสั้นๆ เกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกอบรมที่เขาได้รับมา ซึ่งอาจทำควบไปกับการจัดงานเลี้ยงก็ได้

ที่กล่าวมาส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือในแบบเป็นทางการ บางครั้งอาจต้องใช้ความช่วยเหลือแบบซ่อนเร้น แต่พนักงานสามารถสัมผัสได้ โดยมีหลักว่า "ยึดหยุ่น ภายใต้กรอบ" ตัวอย่าง พนักงานรายหนึ่งทำงานกับ Leaf มาเป็นเวลานาน ภายหลังจากการฝึกอบรมพบว่าเขาไม่อาจพัฒนาได้ เมื่อเขาต้องออกจากงาน เพราะงานถูกยุบ เขาจึงมีสภาพหลักลอย ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวก็แย่งลง บางครั้งเขาถูกทุบตีและถูกกักขัง ซึ่ง Leaf โดยการดำเนินการของ Derson ได้เข้า

มาเกี่ยวข้องกับด้วยการหาบ้านพักให้ และปกป้องเขาจากการถูกทำร้าย อีกรายหนึ่งเป็นพนักงานหนุ่มน้อยที่งานถูกยุบเช่นกัน ต่อมาหางานใหม่ได้ และเป็นงานที่ต้องการให้เขาเริ่มทำใน 2 สัปดาห์ก่อนที่งานเดิมจะปิด ซึ่งตามกฎหมายแล้วเขาไม่สามารถรับค่าตอบแทนใดๆ จาก Leaf เลยแต่ผู้บริหารของ Leaf ยึดหยุ่นให้เขาทำงานพร้อมกัน 2 ที่ กับทั้งที่ Leaf และที่ใหม่ ในระยะสั้นๆ ระยะเวลาหนึ่ง เป็นผลให้เขามีสิทธิรับผลประโยชน์จาก Leaf การช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวทำให้พนักงานตระหนักถึงความอาทรที่บริษัทมีต่อพวกเขา ซึ่งบริษัทได้รับการตอบแทนด้วยการรักษาระดับการทำงานของพวกเขาตลอดช่วงก่อนปิดงาน

การสื่อสารกับพนักงาน

การสื่อสารเป็นเส้นทางสร้างสรรค์สู่ความเข้าใจ การเข้ามามีส่วนร่วมของพนักงาน

การสื่อสารหมายถึงทั้งที่เป็นลายลักษณ์และมิใช่สิ่งที่ควรคำนึงคือตัวผู้ที่สื่อสาร ต้องเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากพนักงานเป็นลำดับแรก สามารถเป็นสะพานเชื่อมผู้บริหารกับพนักงาน ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกในกรณีนี้คือ Sardar Shah-Kahn ลักษณะพิเศษของ Shah-Kahn คือเป็นได้ทั้งพี่ น้อง เพื่อน พ่อ และหัวหน้าพนักงานได้ ในขณะที่เดียวกัน จะร่วมดีใจเมื่อพนักงานมีสุข เป็นที่ปรึกษายามพนักงานมีปัญหา และที่สำคัญเป็นผู้เข้าใจ เห็นด้วยกับโปรแกรมการช่วยเหลือพนักงานที่งานถูกยุบของ Leaf กลยุทธ์การสื่อสารที่ใช้คือให้ Shan-Kahn เข้าร่วมประชุมฝ่ายบริหาร และให้พนักงานได้รับรู้ด้วย และ Shah-Kahn เป็นผู้ลงนามในบันทึกหรือหนังสือถึงพนักงาน เป็นผู้พูดหลักในการประชุมพนักงาน

อีกวิธีหนึ่งของการสื่อสารคือ การสื่อสารแบบสายเปิด วิธีการนี้มีการจัดตั้งทีมงานเป็นการเฉพาะ ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารของบริษัท Leaf เจ้าหน้าที่แผนงาน ที่ปรึกษาการหางานทำงานร่วมกับผู้จัดการของหน่วยที่จะปิด หน้าที่ของทีมงานคือ เตรียมพนักงานในช่วงหลังการปิดงานโดยมีเป้าหมาย 3 ประการ คือ

1. ปฏิบัติตามโปรแกรมการฝึกอบรมที่ออกแบบไว้
 2. สร้างความเข้าใจแก่พนักงาน ลดบรรยากาศซึ่งเครียดระหว่างกัน
 3. สื่อสารข่าวคราวการปิดงานทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
- ลักษณะที่ดีของการสื่อสารคือ เป็นกระบวนการ

ต่อเนื่อง และควรจะได้มีการตรวจสอบที่สื่อให้พนักงาน เพื่อทราบปฏิกิริยาความเข้าใจของพนักงานต่อสารนั้น

การสื่อสารจำเป็นมาก ๆ ในช่วงสัปดาห์สุดท้าย ก่อนการปิดงาน เพราะเป็นช่วงที่มีกิจกรรมมากมายที่ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นลงพร้อม ๆ กัน เริ่มจากการจัดตารางให้พนักงานแต่ละคนที่งานถูกยุบได้พบพูดคุยกับฝ่ายบริหารของ Lear อันเป็นการแสดงความใส่ใจ ความจริงใจในการให้ความช่วยเหลือ สำหรับกรณีของ Lear เนื่องจากพนักงานหลายคนเป็นกลุ่มผู้ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่ 2 จึงผ่อนผันให้เอาสมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนมาร่วมคุยด้วยได้ คล้ายเป็นล่ามเพื่อแก้ไขอุปสรรคเรื่องภาษา ในช่วงพบปะกันนี้เอง พนักงานจะได้รับเอกสารแจกแจงสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ค่าตอบแทน จากบริษัท บางที่อาจเขียนเป็นภาษาสเปน ซึ่งเป็นการประกันว่าทุกคนจะเข้าใจได้ถูกต้องตรงกัน จากนั้นจึงเตรียมการจ่ายค่าตอบแทนแก่พนักงานโดยทำในรูปเช็คแยกตามประเภทค่าตอบแทน เช่น เงินบำนาญ เงินประกัน เป็นต้น

และแล้วก็มาถึงวันสุดท้ายก่อนปิดกิจการ ในวันนั้น จะหยุดกิจกรรมการผลิตใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นคล้ายปาร์ตี้ย่อย ๆ ให้พนักงานได้พบปะกัน ได้แลกเปลี่ยนที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ บางก็แลกเปลี่ยนภาพและรับเช็คค่าตอบแทนของแต่ละคนในช่วงนี้ บรรยากาศในวันนั้นเต็มไปด้วยความอาลัย แต่ไม่พบที่ทำความเป็นศัตรู ความอหิวาต โกรธแค้นของพนักงานที่มีต่อ Lear เลย

แม้การผลิตในหน่วยงานดังกล่าวได้ปิดฉากลง ทั้งนี้ ไม่รวมถึงงานการเจ้าหน้าที่ คงมีงานศูนย์การอบรมวิชาชีพ งานศูนย์การหางาน ที่รอการเก็บกวาดต่อไป สำหรับ Lear ได้ใช้ระยะเวลาตลอด 2 เดือน ในการแยกชิ้นส่วน จัดเก็บเครื่องมือเครื่องใช้ และทำความสะอาด ซึ่งงานทั้งหมดใช้วิธีจ้างบุคคลภายนอก ในที่สุดมันเวทีกิโรยตัวลง เป็นสัญญาณการจบลงของศูนย์ ทั้ง 2 และการปิดงานงดจ้างอย่างแท้จริง ด้วยความสงบและสวยงาม

ก่อนบ้ายบายจากขอสรุปขั้นตอนการปิดงานงดจ้างของ Lear เป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. ประกาศปิดงานล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ - หรือยื่น การส่งสัญญาณเตือนแก่พนักงาน

2. สื่อสารพูดคุยกับพนักงานอย่างต่อเนื่องในเรื่องเกี่ยวกับพนักงาน - หรือขึ้นสร้างความวางใจ ปลอบขวัญพนักงาน

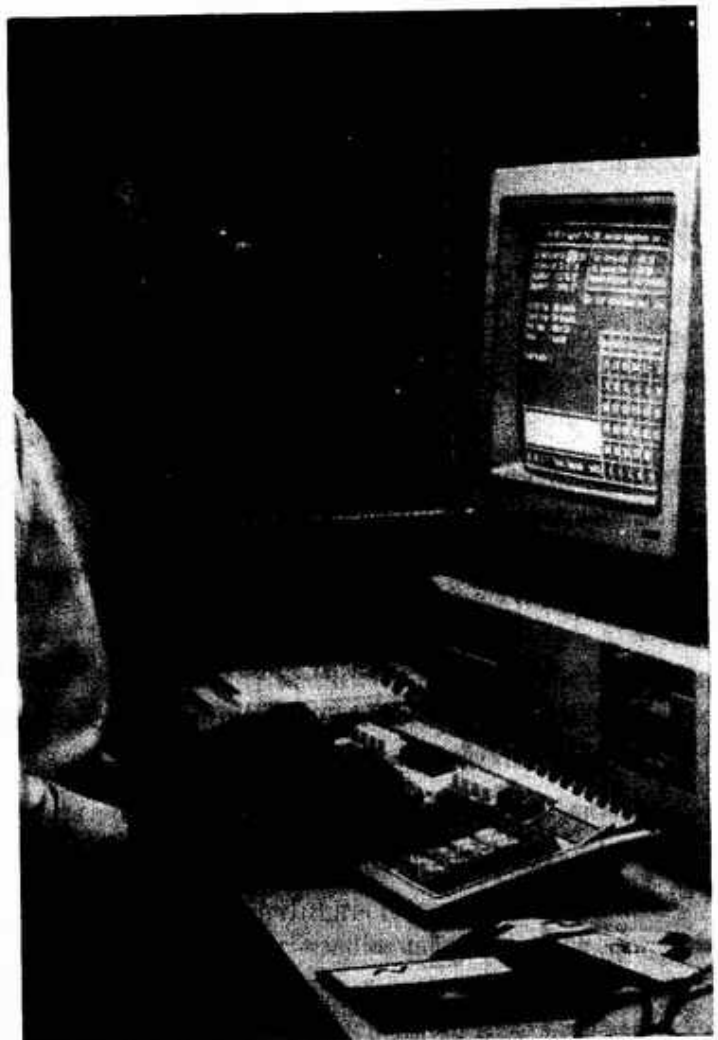
3. ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม ระหว่างฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบริหาร และที่ปรึกษาภายนอก - หรือขึ้นกำหนดขอข่วยการดำเนินงาน

4. ฝึกอบรมและให้ความช่วยเหลือแก่พนักงาน - หรือขึ้นผูกใจลดภาวะตึงเครียด

5. จ้างบริษัทที่ปรึกษาที่เชี่ยวชาญอย่างน้อย ควรปรึกษาการวางแผน - หรือขึ้นสานฝันให้เป็นจริง และ

6. เก็บบันทึกเกี่ยวกับพนักงาน เพื่อประโยชน์ ในการคำนวณค่าตอบแทน - หรือขึ้นเก็บเกี่ยวความประทับใจ

และแล้ว เรื่องราวที่มีเค้าจะยากยุ่ง กลับสงบราบรื่นด้วยประการฉะนี้

ท้อ ไอเลีย

เทอร์โบ

ท น้าร้อนที่ผ่านมา ได้มีโอกาสไป “ล้างปอด” ใน วันหยุดสุดสัปดาห์

ทำงานที่ไม่คุ้นกับคำว่า “ล้างปอด” อย่าเข้าใจผิดคิดว่า “เทอร์โบ” เข้าโรงพยาบาลเพราะคำว่า “ล้างปอด” นั้น ส่วนมากคนกรุงเทพฯ เขาใช้กัน

กรุงเทพมหานครของเราอากาศเป็นพิษพอสมควร แม้ว่าจะระยะนี้ดีขึ้นบ้าง เพราะรัฐบาลได้พยายามณรงค์ให้ประชาชนใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วกันมากขึ้น ซึ่งช่วยลดมลพิษไปได้มาก

แต่ปอดของคนกรุงเทพฯ ก็ยังรับภาระหนัก

เพราะจากรายงานผลการศึกษาพบว่า ขณะนี้อากาศในกรุงเทพมหานคร คละคลุ้งด้วยเขม่าฝุ่นและเขม่าควันดำ

ในรายงานยังแจ้งเพิ่มเติมว่า จากการตรวจวัดคุณภาพอากาศริมเส้นทางจราจรเส้นใหญ่ ปรากฏว่ามีปริมาณฝุ่นเกินมาตรฐาน

บางแห่งมีเขม่าฝุ่นเกินค่ามาตรฐานที่มนุษย์จะทนทานได้ถึง 2-3 เท่า

ดังนั้น คนกรุงเทพฯ จึงต้องหาโอกาสไป “ล้างปอด” คือออกไปสูดอากาศบริสุทธิ์ในต่างจังหวัดกันบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเล

จังหวัดที่ “เทอร์โบ” ได้มีโอกาสไป “ล้างปอด” นี้ก็เป็นจังหวัดชายทะเล ซึ่งก็อยู่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครเท่าใดนัก

การไปก็ไปแบบข้าราชการ ซึ่งปัจจุบันเขาเรียกกันว่า เป็นคนจวนรุ่นใหม่

นั่นก็คือ สวัสดิการเป็นคนจัดการหรือรับผิดชอบให้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นค่าพาหนะในการเดินทางซึ่งใช้รถบัส ค่าที่พักโรงแรมซึ่งแน่นอนในราคาที่ไม่แพงนัก รวมทั้งจัดอาหารให้รับประทานด้วย

ยกเว้นมือกลางวันของวันเดินทางกลับ จะต้องซื้อหา รับประทานกันเอง

ที่มาของเรื่องที่จะเขียนในวันนี้ ก็ได้มาจากการ รับประทานอาหารกลางวันที่จะต้องจ่ายเงินเองนี้แหละ

ไม่ใช่ไม่มีเงินจะจ่ายหรือครับ เพราะได้เตรียมการ ไว้อยู่แล้ว

นอกจากนี้ ร้านอาหารที่เข้าไปรับประทาน ก็เป็นร้าน
ธรรมดา...ธรรมดา

เป็นร้านอาหารคู่หาเดียว แล้วก็ไม่มีแอร์ อาหารที่
ขายก็แสนจะธรรมดา ประเภทข้าวผัดและก๋วยเตี๋ยว เท่านั้น

ไม่อาจหาญจะเข้าไปร้านอาหารที่จำหน่ายอาหาร
ซีฟู้ดกับเซาท์รอก แม้ว่าจะเป็นจังหวัดชายทะเลซึ่งอาหาร
ประเภทนี้ควรจะถูกก็ตาม

แต่เมื่อเรียกเด็กมาคิดค่าอาหาร ก็ตกใจ ต้องขอให้
แจกแจงราคาอาหารแต่ละอย่าง

เพราะราคาแพงเหลือเกิน ไม่น่าเชื่อว่าจะแพงอย่าง
นั้น

ถึงแพงอย่างไรก็ต้องจ่าย เพราะกินของเขาไป
แล้ว แต่ก็หัวเสียพอสมควร

ไม่ได้บอกกล่าวไว้ตั้งแต่ต้นว่า ร้านอาหารร้านนี้ไม่
มีรายการอาหารหรือเมนู

มีแต่เพียงชื่ออาหาร ติดไว้ที่ผนังติด แต่ก็ไม่มีราคา
อาหารกำกับไว้ด้วย

เคยทราบว่าการตรวจพาณิชย์ได้ประกาศให้มีการ
ปิดราคาสินค้า

และร้านอาหารในกรุงเทพมหานครเท่าที่พบเห็นมา
รวมทั้งร้านอาหารในที่ทำงานของ "เทอร์โบ" เอง ก็ปิด
ราคาอาหารทุกชนิดไว้ให้ทราบโดยทั่วกัน

ผู้ซื้อก็สามารถเลือกได้ว่าสมควรจะซื้อหรือไม่
ทำให้เกิดความอยากรู้ว่า การให้ปิดราคาสินค้าของ
กระทรวงพาณิชย์นั้น รวมถึงอาหารหรือไม่ และให้ปิดราคา
สินค้าเฉพาะในกรุงเทพมหานคร หรือไม่

เปิดดูพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกัน
การผูกขาด พ.ศ. 2522 ก็ถึงบางอ้อ

เพราะมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้
บัญญัติว่า

"เพื่อป้องกันการกำหนดราคาซื้อ ราคายขาย หรือการ
กำหนดเงื่อนไขและวิธีปฏิบัติทางการค้า อันไม่เป็นธรรม
คณะกรรมการกลางด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
มีอำนาจประกาศให้สินค้าใดเป็นสินค้าควบคุมได้

ประกาศของคณะกรรมการกลางตามวรรคหนึ่ง
ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา"

และคณะกรรมการกลางซึ่งชื่อเต็มๆ ว่า คณะกรรม-
การกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด ก็ได้
ประกาศให้ สินค้าหลายอย่างเป็นสินค้าควบคุม

รวมทั้ง "อาหารที่ปรุงแต่งแล้ว เฉพาะที่จำหน่ายใน
สถานที่จำหน่ายอาหาร" ด้วย

ทั้งนี้ ตามประกาศคณะกรรมการกลางกำหนดราคา
สินค้าและป้องกันการผูกขาดฉบับที่ 200 พ.ศ.2535 เรื่อง
ให้ผู้จำหน่ายปลีกแสดงราคาจำหน่ายปลีกสินค้าควบคุม
ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

โดยให้ผู้จำหน่ายปลีกสินค้าควบคุม แสดงราคา
จำหน่ายสินค้าควบคุมสำหรับจำหน่ายนั้น ในลักษณะที่
เห็นได้ชัดเจนและเปิดเผย สามารถอ่านได้โดยง่าย

การแสดงราคาสินค้าดังกล่าวข้างต้น ผู้จำหน่ายปลีก
จะกระทำโดยใช้วิธีเขียนราคา หรือพิมพ์ราคา หรือ
ใช้ฉลากแสดงราคา หรือกระทำโดยวิธีอื่นใดให้ปรากฏซึ่ง
ราคาไว้ที่สินค้าควบคู่กัน

สรุปแล้วได้ความว่า ร้านอาหารทั่วราชอาณาจักร
ไทยต้องมีเมนูหรือต้องเขียนราคาอาหารแต่ละอย่างไว้ให้ผู้
ซื้อเห็นได้อย่างชัดเจน

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติบท
ลงโทษไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 44 ว่า ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศ
ของคณะกรรมการกลางในเรื่องนี้ ต้องระวางโทษปรับไม่
เกินหนึ่งหมื่นบาท

ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาที่ไม่ดำเนินการ
ตามกฎหมาย

ก็คงจะมีคำถามกันต่อว่า ส่วนราชการใดที่เป็นผู้รับ
ผิดชอบในเรื่องนี้

ก็ต้องมาดูที่พระราชบัญญัติดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง
ถึงผู้มีอำนาจหน้าที่

คณะกรรมการกลาง ซึ่งมีอธิบดีกรมการค้าภายใน
เป็นเลขาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทั่ว
ราชอาณาจักร และทำหน้าที่คณะกรรมการส่วนจังหวัด
กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาดสำหรับกรุงเทพ-
มหานคร ด้วย

สำหรับในต่างจังหวัด คณะกรรมการส่วนจังหวัด
กำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด ซึ่งมีพาณิชย์
จังหวัดเป็นเลขานุการ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของอธิบดีกรมการค้า
ภายในและพาณิชย์จังหวัดที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็น
ไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

เท่าที่ทราบและได้ประสบมาด้วยตนเองนั้น ร้านอา-

หารในกรุงเทพมหานครไม่ว่าจะเป็นร้านเล็กหรือร้านใหญ่ หรือแม้กระทั่งร้านแผงลอยริมถนนบางร้าน ก็จะปฏิบัติตามประกาศของคณะกรรมการกลาง โดยมีเมนูอาหารหรือเขียนราคาอาหารไว้ให้เห็นอย่างชัดเจน

ก็ต้องขอยกย่องชมเชยกรรมการค้าภายใน ที่ได้ประชาสัมพันธ์เรื่องนี้อย่างกว้างขวาง

อย่างไรก็ตาม ก็มีร้านอาหารหลายร้านคิดราคาค่าอาหารไม่ตรงกับที่ระบุไว้ในรายการอาหารหรือเมนู หรือที่เขียนปิดประกาศไว้

ข้อแก้ตัวง่าย ๆ ก็คือ รายการอาหารหรือที่เขียนปิดประกาศไว้นั้นเป็นราคาเก่าขณะนี้ได้ขึ้นราคาแล้ว แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงราคาในรายการอาหาร

การจำหน่ายในราคาที่สูงกว่าราคาที่กำหนดนี้ มาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ.2522 กำหนดโทษไว้ว่า ต้องระวางโทษไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ก็ต้องฝากกรรมการค้าภายในช่วยประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกันด้วย และขอฝากกองตรวจสอบและปฏิบัติการ กรรมการค้าภายใน โปรดช่วยกันสอดส่องตรวจสอบ ควบคุมดูแลให้ร้านอาหารในกรุงเทพฯ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดด้วย เพื่อประชาชนผู้บริโภคจะได้ไม่เดือดร้อน

ร้านอาหารร้านใดอยากลองของ ก็ช่วยอนุเคราะห์ด้วย เพราะค่าปรับไม่ใช่บ่อย ๆ ตั้งแสนบาท จะได้นำมาเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

หันกลับมาดูที่ต่างจังหวัดกันบ้าง

ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดที่เอ่ยถึงในตอนต้นหรือจังหวัดอื่น ๆ อีกหลายจังหวัด

ต้องขอกล่าวหาว่าพาณิชย์จังหวัดเฉพาะจังหวัดที่มีเหตุการณ์เช่นนี้ว่า ท่านละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

ปล่อยให้ร้านอาหารจำหน่ายอาหารซึ่งเป็นสินค้าควบคุมไม่แสดงราคาสินค้า

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวจังหวัด ซึ่งอยู่ใกล้กับพาณิชย์จังหวัดมากที่สุด

ท่านอาจจะไม่เคยไปใช้บริการร้านอาหารคูหาเดียวที่ไม่มีแอร์ แต่ลูกน้องของท่านซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยอาจจะเคยไปใช้บริการอยู่บ้าง

หากพาณิชย์จังหวัดเอาใจใส่และปฏิบัติตามหน้าที่

ความรับผิดชอบอย่างจริงจัง ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเช่นกรณีนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น

อย่าว่าแต่ในตัวจังหวัดเลย แม้กระทั่งในตัวอำเภอหรือในตำบล

หากประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้อย่างทั่วถึงและจับกุมอย่างจริงจัง

ไม่มีร้านอาหารใดอยากจะชำระค่าปรับครึ่งละหนึ่งหมื่นบาทหรอก

คงไม่แก้ตัวว่า อัตราค่าปรับไม่เพียงพอที่จะคอยตรวจสอบดูแลเรื่องนี้อย่างทั่วถึง

ลองประชาสัมพันธ์ให้จริงจังและจับกุมผู้ฝ่าฝืนให้ดูเป็นตัวอย่างสักรายสองรายเถิด รับรองเห็นผลแน่

ที่จริงท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบสูงมาก

“เทอร์โบ” ไม่อยากจะรบกวนท่าน

อย่างไรก็ตาม หากท่านได้มีโอกาสอ่านข้อเขียนนี้ และในจังหวัดของท่าน ยังมีร้านอาหารที่ไม่มีเมนู หรือปิดราคาอาหารไว้ตามประกาศคณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด หรือมีรายการอาหารแล้ว แต่จำหน่ายอาหารในราคาที่สูงกว่าราคาที่กำหนดแล้ว

ในฐานะที่ท่านเป็นประธานคณะกรรมการส่วนจังหวัดกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

ได้โปรดกำชับพาณิชย์จังหวัดของท่าน ให้เอาใจใส่ในเรื่องนี้ด้วย

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในจังหวัดของท่าน และนักท่องเที่ยวที่ได้มีโอกาสมาเยือนจังหวัดของท่านด้วย ก็หวังว่า ค่าของ “เทอร์โบ” คงไม่ลอยไปตามลม

ปัญหากฎหมาย และระเบียบราชการ

41 ลาตพรวัว 120 เขตบางกะปิ กท 10310

15 สิงหาคม 2536

เรียน บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ด้วยกรมป่าไม้มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 7 ว. ว่าง 2 ตำแหน่ง มีผู้เสนอผลงานทางวิชาการ 4 คน คือ

1. เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 6 ว
2. เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 6
3. นักวิทยาศาสตร์ 6 ว
4. นักวิชาการป่าไม้ 6

จึงขอทราบว่

1. ตำแหน่งที่ว่าง 2 ตำแหน่ง ใครสมควรมีสิทธิได้รับการคัดเลือกบ้าง
2. ตำแหน่งที่มี 6 มีสิทธิแตกต่างกันอย่างไร
3. เมื่อมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 6 ว ว่าง นักวิชาการป่าไม้ 6 เจ้าหน้าที่แผนที่ 6 และนักวิทยาศาสตร์ 6 ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ไม่มี 6 จะย้ายไปดำรงตำแหน่งแทนได้หรือไม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและกรุณาแจ้งให้กระผมทราบด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายก่อไพโร พิทักษ์ไพโร)

ตามที่มิชอบหรือเกี่ยวกับการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในกรณีที่มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 7 ว ว่าง 2 ตำแหน่ง และมีข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 6 ว เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 6 นักวิทยาศาสตร์ 6 ว และนักวิชาการป่าไม้ 6 รวม 4 ท่าน ส่งผลงานเพื่อประเมินในตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว นั้น สรุปข้อหาหรือว่า

1. ผู้ใดมีสิทธิได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 7 ว ที่ว่าง 2 ตำแหน่ง นั้น
2. บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอยู่ก่อน หรือผู้ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอยู่ก่อน จะได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการแตกต่างกันหรือไม่

ขอเรียนชี้แจงข้อหาหรือดังกล่าว ดังนี้

1. การแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในสายงานใด ระดับใด บุคคลผู้นั้นต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่ ก.พ. กำหนด ดังต่อไปนี้

1.1 ต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น ๆ เช่น ตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 7 ก.พ. ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งไว้ว่า

“มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 3 คือ ได้รับปริญญาตรีหรือเทียบได้ ไม่ต่ำกว่านี้ทางวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมสำรวจ วิทยาศาสตร์สาขาภูมิศาสตร์ หรือเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 4 คือได้รับปริญญาโทหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ทางวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมสำรวจ และได้ดำรงตำแหน่งในระดับ 6 หรือที่ ก.พ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 5 หรือที่ ก.พ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี โดยจะต้องปฏิบัติราชการเกี่ยวกับงานทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ หรืองานรังวัดทำแผนที่หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี”

1.2 ต้องเป็นผู้ที่มีผลงานซึ่งผ่านการประเมินจาก ก.พ. แล้วว่า เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานที่จะปฏิบัติงานตามลักษณะหน้าที่ ความรับผิดชอบของตำแหน่งทางวิชาการที่จะแต่งตั้ง โดยผลงานดังกล่าวจะต้องมีเอกสารหรือหลักฐานที่ได้รับการรับรองจากบุคคลนั้น จากผู้บังคับบัญชา และจากหัวหน้าส่วนราชการที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ (ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0601/ว 10 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2529)

1.3 ผู้ที่จะได้เลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในระดับที่สูงขึ้นต้องได้รับเงินเดือนอยู่ก่อนวันเริ่มต้นปีงบประมาณที่จะเลื่อนตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัตราเงินเดือน ที่ ก.พ. กำหนดตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 0717/ว 13 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2533 เช่น การเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย 7 ว ในปีงบประมาณใด บุคคลนั้นต้องได้รับเงินเดือนก่อนวันเริ่มต้นปีงบประมาณที่จะเลื่อนตำแหน่งไม่ต่ำกว่าขั้น 8,650 บาท (เงินเดือนตามบัญชี ข.)

1.4 ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ได้พิจารณาแล้วว่า เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ประวัติการรับราชการ และผลงานซึ่งเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถแล้วว่า เป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการนั้นได้

2. บุคคลใดที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอยู่ก่อน หรือไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอยู่ก่อนก็ตามหากเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตรงตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนด ตามที่กล่าวไว้ในข้อ 1 ก็อาจได้รับการพิจารณาในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการได้เช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ หรือการย้ายไปดำรงตำแหน่งทางวิชาการ (หากเป็นการย้าย ไม่ต้องพิจารณาในเรื่องการรับเงินเดือนตามข้อ 1.3)

การสร้าง คุณภาพชีวิต

วสิน อินทสระ

ความทุกข์ เป็นสิ่งที่บุคคลพยายามหลีกเลี่ยง ส่วนความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาแต่ทำไมเล้ามนุษย์ส่วนมากจึงพบแต่สิ่งที่ตนพยายามหลีกเลี่ยง และรู้สึกว่าได้น้อยเหลือเกิน ซึ่งสิ่งที่ตนพยายามแสวงหา อาจจะเป็นเพราะเราต้องการมากเกินไปหรือไม่ หรือว่าเราแสวงหาผิดวิธี เหมือนไปรีดเอาน้ำมันจากเม็ดทราย

อันที่จริงความสุขเราไม่ต้องแสวงหามากก็ได้ เพียงแต่หาวิธีลดความทุกข์ลงเท่านั้นความสุขก็จะเกิดขึ้นเอง เหตุแห่งความทุกข์อย่างสำคัญประการหนึ่งของคนในสังคมเราก็คือ การคอยเปรียบเทียบตนกับผู้อื่น ทำให้เกิดปมด้อยบ้าง ปมเชื่องบ้าง ไม่เป็นตัวของตัวเอง เพื่อความสงบสุขของชีวิต ต้องพยายามลดปมให้ได้ ไม่มีทั้งปมด้อยและปมเชื่อง เป็นตัวของตัวเอง ใจเป็นอิสระ โดยปฏิบัติตามหลักต่อไปนี้

มีความอ่อนน้อมถ่อมตน

มนุษย์เราทุกคนไม่ชอบความเย่อหยิ่งจองหอง แต่ชอบคนอ่อนน้อมถ่อมตน ถ้าอยากให้เราเกลียดชัง ก็จงเย่อหยิ่งจองหอง ยกตนข่มผู้อื่น ถ้าอยากให้เรารัก ก็จงอ่อนน้อมถ่อมตนต่อคนทุกประเภท วางตนเหมาะสมแก่คนทุกชั้น ทุกเพศ ทุกวัย พยายามวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่สามวันดีสี่วันร้าย หรือประพฤติต่อผู้อื่นตามอารมณ์ตน คิดแต่จะให้คนอื่นเข้าใจตน โดยที่ตนไม่ต้องเข้าใจใคร ไม่มีใครเกลียดชังผู้อ่อนน้อมถ่อมตน

ยิ่งเราอ่อนน้อมเขายิ่งยกย่อง

ยิ่งเรากระด้าง ยกตน เขายิ่งอยากจะข่มลง

ควรฝึกตนให้เหมือนน้ำ ทำประโยชน์ทุกอย่าง แล้วไหลลงต่ำ อ่อนโยน ละมุนละไม แต่มีอำนาจยิ่งนัก คนยิ่งมีความดีมากก็ยิ่งอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เย่อหยิ่งอวดดี

คุณสมบัติที่จะตามผู้อ่อนน้อมถ่อมตนมากก็คือ การนิยมยกย่องผู้อื่นด้วยความจริงใจ จึงเป็นที่สำราญใจของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอย่างยิ่ง เขาจะจำดีต่ออยู่ในใจเป็นเวลานานแสนนาน 10 ปี 20 ปีผ่านไปแล้ว แต่คำยกย่องนั้นยังสดใสอยู่ในความทรงจำของผู้ฟัง

การรู้จักตัดตอน

มนุษย์เราผู้ที่ยังมีกิเลสอยู่ ย่อมทำดีบ้าง ทำชั่วบ้าง ตามอำนาจของคุณธรรมและกิเลสที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว

คนที่ได้รับยกย่องว่าเป็นคนดี ก็ต้องเคยทำความชั่ว หรือ อย่างน้อยก็มีอยู่ในใจ คนที่ใคร ๆ พากันเห็นว่าเป็นคนชั่วมักเคยทำความดีมาบ้าง ภายหน้าอาจเป็นคนดีมาก ๆ ก็ได้ ผู้มีปัญญาจึงไม่ควรด่วนตัดสินคนด้วยเห็นการกระทำเพียงครั้งเดียว แล้วตัดสินว่าเขาจะเป็นเช่นนั้นไปตลอดชีวิต บัณฑิตต้องรู้จักตัดตอน

มนุษย์เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามสิ่งแวดล้อมและคุณธรรมในใจ ไม่พึงด่วนแตกจากมิตร ไม่พึงผูกเวรกับใคร ๆ

ความทุกข์ยากลำบากทำให้เราเข้าใจตัวเอง เข้าใจเพื่อนและญาติ ภรรยาหรือสามีดีขึ้น ผู้มีจิตใจเข้มแข็งเมื่อมีความทุกข์ย่อมเข้มแข็งมากขึ้น และตั้งหน้าทำความดีมากขึ้น

เพื่อเอาชนะความทุกข์ยากลำบากนั้นโปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้

1. ไหม้นทำลายไม้และสิ่งอื่น ๆ เป็นอันมาก แต่ทำให้เหล็กแข็งขึ้น เหล็กที่ผ่านไฟแล้วเป็นเหล็กกล้าฉันทัดความทุกข์ยากลำบากได้ทำลายคนธรรมดาให้สิ้นหวังเสียคนไปมากแล้ว แต่สำหรับบุรุษเหล็ก คือคนเข้มแข็ง ความทุกข์ยากลำบากทำให้เขาเข้มแข็งยิ่งขึ้น

2. ดักน้ำใส่ตุ่มเพียงชั้นสองชั้น มองไม่ค่อยเห็นน้ำเลย แต่เมื่อดักบ่อย ๆ เข้า เป็นร้อยชั้น น้ำย่อมเต็มตุ่มฉันทัดทำความดีเพียงเล็กน้อยจะไม่ค่อยปรากฏแต่พอทำมากเข้า ความดีย่อมปรากฏ และเป็นผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยความดี ฉะนั้น

ฉะนั้น เราจะต้องมีความอดทน และเพียรพยายามอย่างสม่ำเสมอ อย่าทำถอย

3. ผลงานเป็นค่าอันแท้จริงของคน ถ้าเขาทำงานยิ่งใหญ่ได้ แสดงว่าเขามีความยิ่งใหญ่อยู่ภายใน และสิ่งนี้ไม่จำเป็นต้องหมายถึงความยิ่งใหญ่ทางอำนาจราชศักดิ์ แต่หมายถึงความยิ่งใหญ่ทางการงานในหน้าที่ของเขา

เขาอาจเป็นเหมือนน็อตตัวหนึ่งของเรือเดินทะเล แต่เป็นน็อตที่มีคุณภาพ ปราศจากปัญหา เรือลำนั้นจะไม่จมเพราะน็อตตัวนี้

เขาจะเป็นคนใหญ่หรือคนเล็กของสมาชิกของทีมงานในองค์การของเขาก็ตาม แต่เขาจะเป็นได้ดีที่สุด มีประสิทธิภาพมากที่สุด

เขาอาจเป็นเหมือนกระเบื้องแผ่นหนึ่งที่มุงหลังคาอยู่ แต่เป็นกระเบื้องที่ไม่แตก ไม่ร้าว ไม่ทะลุ หลังคาจะไม่รั่ว

เพราะกระเบื้องแผ่นนั้น

สมาชิกของทีมงานในองค์การต่าง ๆ ก็เหมือนกัน ถ้าแต่ละคนทำตนให้มีคุณภาพสมกับตำแหน่งฐานะของตนแล้ว องค์การนั้นจะมีประสิทธิภาพดีที่สุดในที่สุด

4. แม้สถานการณ์จะส่อไปในทางที่ทำให้เรารู้สึกว่าน่าจะสิ้นหวัง แต่เราก็ต้องไม่หมดหวังเสียโดยง่าย คิดไว้เสมอว่า

เมื่อเรายังมีความหวังและความเพียรอย่างสม่ำเสมอ ก็ย่อมจะต้องพบช่องทาง ตรงกันข้าม แม้เราจะหวังมากเพียงไร ก็ต้องเตรียมตัวสำหรับความผิดหวังไว้บ้างเป็นการไม่ประมาท

เมื่อประสบความทุกข์ยากลำบาก ขอให้มีความอดกลั้นทนทาน และรักษาความสงบใจไว้ก่อน ความสงบที่แท้จริงของดวงจิตนั้น มาจากการยอมรับสิ่งที่เลวร้ายที่สุดใน

อนึ่ง ขอให้ตระหนักไว้เสมอในสิ่งที่เรารู้สึกว่าเลวร้ายนั้น ยังมีสิ่งที่เลวร้ายกว่านี้อีก แต่เรายังไม่ได้พบในสิ่งที่เรารู้สึกว่าดีแล้วยังมีสิ่งที่ดีกว่านี้อีก แต่เรายังไม่ได้พบเช่นเดียวกัน

ความตระหนักเช่นนี้ทำให้เรามีกำลังใจในการที่จะต่อสู้กับความทุกข์ และแสวงหาสิ่งที่คิดว่าดีกว่า ไม่ติดตันอยู่ในคุณงามความดีเพียงเล็กน้อย

เราไม่ต้องไปหาจิตแพทย์ก็ได้ ถ้าเรามีจิตแพทย์ที่

ประเสริฐอยู่กับตัว นั่นคือ อาหารที่มีประโยชน์ (ไม่ใช่ราคาแพง)

อันที่จริงชีวิตของคนเรานั้น ถ้ามีข้าวปลาพอกิน มีน้ำจืดพอดื่ม มีปัจจัย 4 พอสมควรแก่ความต้องการอันจำเป็นแล้ว ก็ไม่ควรทุกข์ร้อนเรื่องใด ๆ อีก ถ้ามีโรคก็รักษาไป หายก็หาย ไม่หายก็ปล่อยไปช่างมัน

5. หัดให้รางวัลแก่ตนเองเสียบ้าง อย่าหวังรางวัลจากผู้อื่น

หัดชื่นชมตนเองเสียบ้าง ไม่ใช่คอยแต่จะลงโทษตัวเอง ซ้ำเติมตัวเองอยู่รำไป แต่ขอให้ชื่นชมอยู่เฉียบ ๆ แอบภูมิใจในตนเองอยู่เฉียบ ๆ เหมือนดอกไม้บาน อย่าไปชื่นชมตัวเองให้คนอื่นฟังบ่อยนัก เขาจะหมั่นใส่เบือหนายที่จะฟัง

หัดชื่อของขวัญให้ตัวเองเสียบ้าง เช่น วันเกิดของเรา วันเริ่มชีวิตใหม่ของเรา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาความระทมทุกข์ ความเศร้าหมองของใจอันเนื่องมาจากความคิดว่า ไม่มีใครเอาใจใส่ต่อเรา ไม่มีใครให้ของขวัญ หรือรางวัลแก่เรา

การช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเอง

คนเราต้องพึ่งพาอาศัยกันก็จริง แต่คนที่เราพึ่งได้มากที่สุดก็คือตัวเราเอง พระพุทธองค์ตรัสสอนไว้ว่า “ตนเป็นที่พึ่งของตน” เป็นความจริงที่พิสูจน์ได้เสมอ

นอกจากนี้ยังตรัสต่อไปอีกว่า “ตนที่ฝึกฝนดีแล้ว ย่อมได้สิ่งที่พึงซึ่งได้โดยยาก”

แสดงว่าหนทางแห่งการพึ่งตนเองก็คือการช่วยเหลือตนเอง ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่การงาน ขอให้ใช้เวลาบ่มความรู้ความสามารถให้สูงไว้

โอกาสย่อมมีเสมอสำหรับผู้มีความสามารถจริง แต่อย่าทะนงตนว่าเราไม่ต้องขอใคร การพึ่งตนเองได้นั้น เป็นความภาคภูมิใจ และเป็นศักดิ์ศรีของมนุษย์

การทำงาน เป็นวิธีการอันสำคัญอย่างหนึ่งในการพึ่งตนเอง อย่าหวังความช่วยเหลือจากภายนอกให้มากนัก พยายามช่วยเหลือตนเองจนสุดความสามารถ

สำหรับผู้ที่ต้องการปฏิบัติธรรมนั้น ขอให้ถือเอาการงานและหน้าที่ของตนนั้นแหละเป็นการปฏิบัติธรรม คือทำหน้าที่ให้ดีที่สุด นั่นเป็นการปฏิบัติธรรมที่ดีที่สุด ไม่ต้องเสียใจว่า เราไม่มีเวลาสำหรับการปฏิบัติธรรม แต่ทั้งนี้ต้องหมายถึงหน้าที่อันชอบธรรมสุจริต และเป็นประโยชน์เกื้อกูลทั้งแก่ตนและผู้อื่น

เกียจคร้านทำงาน

ความเกียจคร้านทำงาน เป็นความลุ่มจุ่มล้มละลายจริง ๆ

บุคคลถึงแม้จะเคยร่ำรวย มีทรัพย์นับไม่ถ้วน แต่ถ้ามีความเกียจคร้านในสันดานแล้วย่อมล้มจมได้ เข้าลักษณะพระพุทธานุญาตที่ว่าโชติตมปรายโน สว่างมาแล้วมืดไป

ในทางตรงกันข้าม คนแม้เคยต่ำต้อย เกิดมาไม่มีอะไรเลย แต่ขยันหมั่นเพียร พยายามสร้างเนื้อสร้างตัว ในที่สุดก็ตั้งตัวได้

คนบางคนมิได้ศึกษาเล่าเรียนอะไรสูงหนักหนา แต่เขามีความพยายามติดต่อสัมพันธ์ไม่จบ ๆ วาง ๆ ในที่สุดก็ก้าวล้ำหน้าพวกปริญญาเป็นแถวยาวเหยียด ซึ่งมีวอนอกอดปริญญาด้วยความภาคภูมิใจ

ผู้ขยัน พยายามทำเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แต่คนเกียจคร้านนึกบ่นว่าไม่มีอะไรทำและไม่ทำอะไร คำที่ว่า “ไม่มีอะไรจะทำ” นั้นเป็นคำของคนเกียจคร้าน คนขยันมีงานเต็มมืออยู่เสมอ และเป็นเหมือน ๆ กันทุกคน เมื่อว่างงานว่างการในหน้าที่ ก็จับหนังสือหาวิชาความรู้เพิ่มเติม หรือไปเยี่ยมเพื่อนฝูงสนทนาหาความรู้ เมื่อเหนื่อยก็พักผ่อน และจะหลับไปอย่างมีความสุขในเวลากลางคืน

วสิน อินทสระ

ผูกมัดจิตใจบริษัทบริหาร

บุคคลผู้เป็นนายจ้างที่ดี ผู้เป็นนายบังคับบัญชาบริษัทบริหารที่ดี มีความประสงค์จะทำตนให้เป็นที่เคารพยำเกรงของบริษัทบริหาร ต้องการให้บริษัทบริหารมีความจงรักภักดีต่อด่วนด้วยดีตลอดไป พึงเป็นคนมีน้ำใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่ตระหนี่เหนียว ไม่เป็นคนใจจัดใจดำ มีคุณธรรมอันเป็นมหรานิยมสร้างเสริมให้ในตัวเบื้องต้น 2 ประการคือ

1. ปุพพภาสิ มีปกติทักทายปราศรัยก่อน

2. อุดตานมุขี มีปกติยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่แสดงหน้าเจ้าหน้าถอ ไม่แสดงหน้ายักษ์หน้ามารใส่คนอื่น

ธรรมดาต้นไม้ใหญ่มีใบหนา มีผลดก ย่อมเป็นที่พึ่งของผู้วิหคคนกกาในอรัญ ต่างพากันเข้าอาศัย ตัวใดต้องการร่มเงาก็เข้าจับ ตัวใดต้องการผลก็บริโภค ฉันทุบุคคลผู้มีบุญวาสนาบารมีเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อโอบอ้อมอารีก็ย่อมเป็นที่พึ่งพาอาศัยของผู้น้อย เป็นประจักษ์ประจักษ์ รมโพธิ์ รมโทรเป็นที่อาศัยหนีร้อนมาพึ่งร่มเงาบุญบารมี ฉันทัน

โดยนัยตรงกันข้าม ต้นไม้ใหญ่แต่ไร้ใบ ปราศจากดอกผล นกตัวใดเล่าจะเข้าไปพึ่งพาอาศัย แม้นกที่เคย

พึ่งพาอาศัยมาก่อน ก็จะพากันบินหนีไป ฉันทุบุคคลที่เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ แต่ไม่มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ก็เปรียบฉันทันนั้นเหมือนกัน ผู้น้อยคนใดเล่าจะเข้าไปพึ่งบุญบารมี แม้นแต่คนที่เคยพึ่งบุญบารมีมาก่อน ก็จะพากันหลีกหนีไปให้ห่างไกล

เพราะเหตุนี้ บุคคลผู้เป็นนายจ้างหรือเป็นผู้บังคับบัญชาบริษัทบริหาร ต้องการจะสร้างบริษัทบริหารให้มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งให้ความจงรักภักดีต่อด่วนด้วยดี พึงพยายามสร้างตัวเองให้มีน้ำใจมากพอเสียก่อน แล้วจะไม่เกิดความผิดหวังในภายหลัง

ธรรมดาคนที่คิดจะเลี้ยงปลา เบื้องต้นจะต้องหาสถานที่มีน้ำบริบูรณ์ การเลี้ยงปลาจึงจะสำเร็จสมประสงค์ ฉันทุ คนที่จะคิดสร้างบริษัทบริหาร ก็ต้องมีน้ำใจเพียบพร้อมฉันทันนั้น ด้วยเหตุนี้จึงมีคำพังเพยโบราณกล่าวไว้ว่า

บริวารมา เพราะน้ำใจมี

บริวารหนี เพราะน้ำใจลด

บริวารหมด เพราะน้ำใจแห้ง

พระธรรมวิมลโมลี (บุญมา)

ที่ นี ส ก พ.

ชั้นสี่ 32

“การรู้จักพองจิตตนเองให้อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม โลกจะเป็นสุขกันทั่วหน้า” ในยามที่บ้านเมืองวุ่นวายด้วยการแก่งแย่งกันเป็นใหญ่ไม่มีอะไรจะดีไปกว่าใช้ธรรมะเตือนตนเพื่อความอยู่รอดของสังคมส่วนใหญ่ ชาวคราวประจำฉบับที่มีก็ขอเล่าสู่กันเป็นลำดับดังนี้

การจัดงานเฉลิมพระเกียรติ ครบรอบ 100 ปี พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ

เนื่องในวโรกาสวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เวียนมาบรรจบครบรอบ 100 ปี ในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2536 จึงนับเป็นมหามงคลสมัยสำคัญยิ่ง รัฐบาลจึงจะจัดงานเฉลิมฉลองถวายราชสักการะและแสดงกตัญญูตักเตือนใจ น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย โดยได้รับโครงการเฉลิมพระเกียรติ 100 ปี พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นโครงการของรัฐบาล และเพื่อให้การจัดงานนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติ นายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประกอบด้วย ประธานสภาผู้แทนราษฎร, ประธานวุฒิสภา, หม่อมเจ้ารัสสาทิส กฤดากร, ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช, หม่อมกอบแก้ว อากาศ ณ อยุธยา, ท่านผู้หญิงดุขภุมมา มาลากุล เป็นคณะที่ปรึกษา และมีคณะกรรมการซึ่งมีฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ, รองนายกรัฐมนตรีทุกท่านเป็นรองประธานกรรมการ, รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง, ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายกิจกรรมและ

อนุสรณ์สถาน, คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารจัดทำหนังสือที่ระลึกและจดหมายเหตุ เพื่อจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติและเผยแพร่พระเกียรติคุณในด้านต่างๆ ซึ่งมีเป็นอเนกอนันต์ อาทิเช่น ด้านการเมืองการปกครอง, ด้านการบริหารราชการ, ด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ, ด้านการศึกษาศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ในส่วนของกิจกรรมด้านการบริหารราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารงานบุคคลนั้น เพื่อร่วมน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของ พระองค์ท่านในฐานะที่ทรงเป็นผู้ให้กำเนิดสำนักงาน ก.พ. โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2471 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับแรกสำนักงาน ก.พ. จึงได้จัดเตรียมพิมพ์หนังสือ และจัดกิจกรรมทางวิชาการโดยมีการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับระบบข้าราชการพลเรือนไทย และจัดสัมมนาทางวิชาการซึ่งเน้นในเรื่องวิวัฒนาการของข้าราชการพลเรือนไทยในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้โดยกำหนดจัดงานเป็น 2 ช่วงคือช่วงแรกระหว่างวันที่ 8-12 พฤศจิกายน 2536 ณ สำนักงาน ก.พ. และช่วงที่สองระหว่างวันที่ 1-5 เมษายน 2537 ในงานวันข้าราชการพลเรือน ก็ขอเกริ่นกันไว้ล่วงหน้าเพื่อขอเชิญชวนเพื่อนข้าราชการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวตามวันและสถานที่ดังกล่าว ส่วนกำหนดการและรายละเอียดเพิ่มเติม จะได้บอกกล่าวผ่านที่นี้ สกพ. ครั้งต่อไปค่ะ

การตั้ง อ.ก.พ.วิสามัญ เฉพาะกิจฯ

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ที่กำหนดว่าจะปรับปรุงหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจทั้งในส่วนกลาง

และส่วนภูมิภาค โดยแก้กฎระเบียบต่าง ๆ ให้เกิดความ เป็นธรรมแก่ประชาชน ลดหรือจัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และปรับปรุงประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการ ปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ ประชาชน ๆ หนึ่ง นายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) จึงได้ประกาศแต่งตั้ง อ.ก.พ. วิสามัญเฉพาะกิจพิจารณา ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงาน เพื่อทำหน้าที่พิจารณา ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยพัฒนากระบวนการ บริหารราชการทั้งการบริหารแผน การบริหารเงิน การบริหารคนและการบริหารเครื่องมือเครื่องใช้ในการ ปฏิบัติงาน รวมทั้งกระบวนการปฏิบัติราชการอื่นตามที่ ก.พ.มอบหมาย ตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2536 เป็นต้นมา

อ.ก.พ. ชุดนี้มีร่องเลขที่การ ก.พ. (นางทิพาวดี เมฆ- สวรรค์) เป็นประธาน อ.ก.พฯ ประกอบด้วย รองเลขที่การ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, รองผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ (นายธงชัย ลำดับวงศ์), นายปรัชญา เวสารัมย์, นายกนก วงษ์ตระหง่าน, นายแพทย์ ดำรง บุญยิม, นายไกรยุทธ ธีรตยาคินันท์, นายกิตติพันธ์ กาญจนพิพัฒน์กุล, นายสมภพ อมาตยกุล, นายประสิทธิ์ ตันสุวรรณ, นายทศพร ศิริสัมพันธ์, และนายสุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ โดยมีผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหาร งานบุคคลภาครัฐ เป็น อ.ก.พฯ และเลขานุการ นายวิระ ไชยธรรมและผู้อำนวยการส่วนระบบและมาตรฐานการ บริหารงานบุคคล เป็น อ.ก.พ.ฯ และผู้ช่วยเลขานุการ

การรับสมัครสอบแข่งขัน เพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ ครั้งที่ 1/2537

สำนักงาน ก.พ. จะเปิดรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุ บุคคลเข้ารับราชการในส่วนราชการต่าง ๆ ครั้งที่ 1/ 2537 รวม 4 ชื่อตำแหน่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยที่ 1

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ 1 ผู้สมัครสอบจะต้องได้ รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าทางบัญชี พาณิชย์การ เลขานุการ หรือภาษาต่างประเทศ หรือประ- กาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนวิชา อาชีพ 2) ทางพาณิชย์การ

หน่วยที่ 2

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี 1 ผู้สมัคร สอบจะต้องได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) หรือเทียบ เท่าทางบัญชี พาณิชย์การ หรือได้รับประกาศนียบัตรมัธยม ศึกษาตอนปลาย (แผนการเรียนวิชาอาชีพ 2) ทางพาณิชย์การ

หน่วยที่ 3

ตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการ 2 ผู้สมัครสอบจะต้อง ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ทางบริหารธุรกิจ หรือประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญาทางบริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป การจัดการสำนักงาน ภาษา อังกฤษ ธุรการ ซึ่งมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปีต่อจาก มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือต่อจากประกาศ นียบัตรวิชาการศึกษา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น สูง (ปวส.) ทางบริหารธุรกิจ หรืออนุปริญญาทางบริหารธุรกิจ ซึ่งมีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี ต่อจาก มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

หน่วยที่ 4

ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 2 ผู้สมัคร สอบจะต้องได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ทางบัญชี พาณิชย์การ หรือประกาศนียบัตร หรืออนุปริญญา ทางบริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป ซึ่งมีระยะเวลาการ ศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี ต่อจากมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือต่อจากประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา ซึ่งมีการศึกษาวิชาบัญชีไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หรือประ- กาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางบัญชี พาณิชย์การ ผู้ที่สนใจจะซื้อคู่มือแนะนำการสอบให้ซื้อได้ ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2536 ถึงวันที่ 8 ตุลาคม 2536 ซึ่งมี วิธีการดังนี้

1. ซื้อด้วยตนเอง ติดต่อได้ที่โรงเรียนสันติราษฎร์ วิทยาลัย ถนนศรีอยุธยา เขตพญาไท กรุงเทพฯ โรงเรียน วัดราชาธิวาส (ตรงข้ามวิทยาลัยครูสวนสุนันทา) ถนนสาม- เสน แขวงวชิระ เขตดุสิต กรุงเทพฯ และโรงเรียนมัธยมวัด เเบญจมาพิตร (ในบริเวณวัดเบญจมบพิตร) ถนน ศรีอยุธยา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ในราคาชุดละ 20 บาท หรือ

2. ซื้อทางไปรษณีย์ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 เขียนชื่อ-นามสกุล และที่อยู่ของผู้สั่งซื้อ โดยจำ

หน้าของถึงตัวเองอย่างชัดเจนลงในกระดาษ ขนาด 5×10 ซม. จำนวน 1 แผ่น (เพื่อใช้ปิดหน้าของคู่มือฯ ส่งไปยังผู้สั่งซื้อ) ตามรูปแบบข้างล่างนี้

ชื่อ-นามสกุล.....
 ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ซอย.....
 ถนน.....จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์.....

2.2 ชื่อธนาณัติราคา 20 บาท เป็นค่าคู่มือฯ (ไม่รับเงินสด ตัวแลกเงิน หรือเช็คธนาคาร) ส่งจ่ายปลายทาง ปณ.ดุสิต ในนามกองทุนพัฒนาการสอบ

2.3 ส่งแผ่นกระดาษที่มีชื่อ-ที่อยู่ของผู้สั่งซื้อพร้อมธนาณัติ (ตามข้อ 2.1 และ ข้อ 2.2) ไปยังตู้ ปณ.1444 ศป.กท.10000 และวงเล็บมุมของด้านล่าง "สั่งซื้อคู่มือฯ"

เมื่อสำนักงาน ก.พ.ได้รับเอกสารการสั่งซื้อที่ครบถ้วนถูกต้องดังกล่าวแล้ว จะได้จัดส่งคู่มือแนะนำการสอบ พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับประกาศรับสมัครสอบไปให้

ทั้งนี้ จดหมายสั่งซื้อจะต้องประทับตราลงวันที่ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ต้นทาง ภายในวันที่ 8 ตุลาคม 2536 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการสั่งซื้อ และจะสอบประมาณเดือนมกราคม 2537 ส่วนการสมัครสอบนั้น จะรับสมัครระหว่างวันที่ 22 กันยายน-29 ตุลาคม 2536 รายละเอียดเพิ่มเติมได้จากศูนย์ข่าวการสอบ สำนักงานก.พ.ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด กระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือน และไปรษณีย์โทรเลขทุกแห่ง ก็ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน นะคะ

ฉบับนี้ก็ขอลาไปก่อนพร้อมรัฐบาลชุดชวน 1 แล้วพบกันใหม่ในยุครัฐบาลชวน 2 สวัสดีค่ะ

คุณทุ่มเทหลายสิ่ง. เพื่อทำให้คำสัญญาเป็นจริง

สัญญาที่ทำได้กับไทยสมุทร
 เป็นสิ่งที่ทำให้คุณมั่นใจว่า
 สัญญาของคุณจะเป็นจริงตลอดไป

- กรมธรรม์แบบสะสมทรัพย์ ส่วนแรกของ 200 เป็นสิ่งหนึ่งที่จะสร้างความมั่นใจให้คุณ
- ด้วยเงินสดจ่ายคืน 10x ทุก 3 ปี
- เพิ่มความคุ้มครองโดยเพิ่มทุนประกัน 15x ทุก 3 ปี
- ระยะเวลาเอาประกันและผลประโยชน์ 21 ปี
- ครบสัญญา คืนทุนประกัน 100x
- รับโบนัสพิเศษอีก 30x
- รวมรับเงินคืน 200x
- ไทยสมุทร ยังมีกรมธรรม์อีกหลายแบบ ที่จะช่วยสร้างหลักประกันให้กับคุณ
- สอบถามรายละเอียดจากตัวแทนไทยสมุทรทุกสาขา

ไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย
 สืบต้นคำสัญญา

ลักษณะของผู้นำการประชุม

นิรนาม

ห ัวหน้างานมักประสบปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้การดำเนินงานของที่ประชุม ได้บรรลุผลสำเร็จโดยราบรื่น

● ทำอย่างไรจึงจะได้พลังความคิดของทุกคนที่ร่วมประชุม มาใช้งานให้เกิดผล

ความสำเร็จในการแก้ปัญหาข้างต้นนี้ย่อมขึ้นอยู่กับ การใช้เทคนิคของผู้นำการประชุมหรือหัวหน้างานโดยเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตามกฎเกณฑ์แทบทุกอย่างย่อมหนีข้อยกเว้นไป ได้ยาก ฉะนั้นหัวข้อต่าง ๆ อันประกอบกันเข้าเป็นลักษณะ ของผู้นำการประชุม อันเป็นหัวข้อเรื่องนี้ จึงไม่อาจรับรองผล ได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าท่านจะใช้ได้ผลสำเร็จในทุก ๆ การ ประชุมปรึกษาหารือ แต่ท่านอาจจะนำไปใช้เป็นแนวทาง เพื่อช่วยให้การนำที่ประชุมของท่านดีขึ้นบ้างก็ได้

หัวหน้างานอาจนำการประชุมให้บรรลุผลสำเร็จ ถ้าท่านทราบว่

1. การประชุมคือการปรึกษาหารือร่วมกันทำงาน ในระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมอย่างเป็นกันเอง แต่ว่ามีระเบียบ เป็นการเป็นงาน

2. การประชุมจะได้ผลดี ถ้าจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม ในกลุ่มนั้นมีไม่น้อยกว่า 6 คน หรือไม่มากเกินไปกว่า 30 คน

3. วิธีดำเนินการประชุมที่จะได้กล่าวในต่อไป นี้ คือเครื่องมือที่หัวหน้างานจะนำไปใช้ดีดิ่ง หรือตะล่อมเอา ความคิดสร้างสรรค์ออกมาจากสมองของผู้ร่วมประชุมทั้ง กลุ่ม

ในบางกรณี ท่านอาจจะนำเอามาใช้เป็นวิธีการสร้าง ความร่วมมือ ให้การบริหารงานของท่านบรรลุผลสำเร็จ ก็เป็นได้ และก็เช่นเดียวกับเครื่องมือต่าง ๆ ของนายช่างถ้า จะใช้ให้ได้ผล ท่านก็ต้องรู้จักเลือกใช้ และมีความชำนาญ ชำนาญในการใช้มันอย่างแคล่วคล่องเทคนิคนี้เอง คือศิลปะ ของผู้นำ

วิธีดำเนินการประชุมมีประโยชน์อย่างไรบ้าง?

- การใช้วิธีดำเนินการประชุมปรึกษาหารือก็เพื่อ
1. รวบรวมความคิดเห็นทุกแง่ทุกมุมของกลุ่ม
 2. ผู้เข้าร่วมประชุมมีโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนกับผู้อื่น
 3. ช่วยให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้วิเคราะห์งาน และถ้างานนั้นมีภาระมากขึ้น ผู้รับภาระก็พร้อมที่จะรับผิดชอบต่องานนั้นมากขึ้น

4. ความคิดเห็นของที่ประชุม จะมีอิทธิพลต่อความนึกคิดของกลุ่ม และนำไปแก้ปัญหาลักษณะต่าง ๆ ได้
5. วิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบร่วมกัน และการมอบหมายหน้าที่การงานอันเหมาะสม

การประชุมไม่ลู่จะบรรลุผลสำเร็จ ถ้าหากว่า

1. มีการเสนอข้อคิดเห็นใหม่ ๆ มากเกินไป
2. ระดับของความรอบรู้ในเรื่องที่นำมาปรึกษาของผู้เข้าร่วมประชุมมีไม่เท่ากัน บางคนรู้น้อย บางคนรอบรู้มากเกินไป
3. วิธีแก้ปัญหของผู้ร่วมประชุมไปกันคนละทิศละทาง เกิดข้อโต้แย้งกันอย่างรุนแรง
4. ผู้นำการประชุมครอบงำความคิดเห็นของกลุ่ม
5. ผู้ร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจในเรื่องที่นำมาประชุมปรึกษา
6. อิทธิพลของฝ่ายบริหารไม่กระตุ้นให้เกิดการประชุมปรึกษา

ผู้นำการประชุมควรปรับปรุงตนเอง โดย

1. ใช้วิธีดำเนินการประชุมในโอกาสอันควร
2. ศึกษาวิธีดำเนินการประชุมจากผู้นำคนอื่น ๆ ที่มีความชำนาญมากกว่าตน
3. เมื่อนำการประชุมไปแล้ว จะรู้ว่าตนนำได้ดีหรือไม่เพียงไร โดยวิธีขอร้องให้ผู้ร่วมประชุมติชมโดยไม่ต้องแจ้งนาม

ผู้นำการประชุมที่สามารถ ต้องพยายาม

1. กระตุ้นให้ผู้ร่วมประชุมใช้ความคิดเห็นพิจารณาแก้ปัญหาาร่วมกัน
2. สนับสนุนให้ทุกคนเสนอความคิดเห็นยิ่งกว่าที่จะเป็นผู้ฟังเฉย ๆ
3. ขจัดเสียซึ่งความเลื่อมใส ความมีดีม่น สงสัย และเปลี่ยนความคิดเห็นในที่นั้นให้เป็นวิธีการดำเนินงาน และการวางแผนงานโดยเอกฉันท์

4. ส่งเสริมและยึดถือเอาข้อตกลงของกลุ่มที่เห็นว่าเหมาะสม และสามารถเป็นไปได้รับไปดำเนินการงาน

ในระหว่างการประชุม ผู้นำจะต้องสามารถ

1. ป้อนคำถามที่ท้าทายให้ทุกคนคิด
2. เปิดอก
3. รู้จักใช้กระดานดำ หรือแผนผังประกอบการอภิปรายอย่างเข้าใจ
4. รักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้เข้าร่วมประชุม
5. นำด้วยการป้อนคำถามด้วยความชำนาญ
6. รู้จักจับประเด็นคำถาม และทวนคำถามนั้น
7. เดินความคิดให้สว่างหน้ากลุ่มไปสักเล็กน้อย
8. แสดงความภาคภูมิใจต่อผู้บังคับบัญชา และหน่วยงานของตน

9. ขจัดเสียซึ่งการยกตน

10. สนับสนุนให้กลุ่มทำงานของเขาเอง

11. พยายามให้ทุกคนพูดอย่างเสรี และมีมรรยาท

12. ทำให้ทุกคนที่ร่วมประชุมคุ้นเคยซึ่งกันและกัน

13. ให้การประชุมดำเนินรวดเร็วไปด้วยความมีระเบียบวินัยของกลุ่ม

14. สร้างทำที่ของตนอันแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาที่จะช่วยเหลือร่วมมือระหว่างกัน

ความสำเร็จจะถูกจำกัดลงไป ถ้าผู้นำการประชุม

1. ตั้งตัวเป็นผู้ยิ่งใหญ่

2. ยัดเยียดความคิดเห็นของตนให้แก่กลุ่ม

3. รีบร้อนเกินไปในตอนเริ่มต้น

4. คอยดูเวลาเสียเรื่อย

5. ป้อนคำถามชนิดให้ตอบ "ครับ" หรือ "ไม่" มากไป

6. ยืนกระต่ายขาเดียว ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนานเกิน
ควรร
7. เปิดเผยความลับ
8. แสดงความไม่สนใจในเรื่องที่พิจารณากันเป็น
บางขณะ
9. นำเอาเศษของผู้เข้าร่วมประชุมมาเปรียบเทียบกัน
10. ยอมให้มีอิทธิพลหรือสภาวะอื่นๆ เข้ามาทำให้
การประชุมออกนอกกลุ่มนอกทาง
11. เลิกประชุมโดยปราศจากการสรุปผลของการ
อภิปราย

ต่อไปนี้เป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของผู้นำการประชุม ผู้นำจะต้องก้าวขึ้นบนโต๊ะแต่ละชั้น ๆ ดังต่อไปนี้
เตรียมการ ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบล่วงหน้า
จัดสถานที่ให้สะดวกสบาย มีเครื่องใช้ที่จำเป็นพร้อม รวมทั้งสิ่งที่จะนำมาอ้างอิงหรือแสดง วิเคราะห์วัตถุประสงค์ และลำดับเรื่องที่จะนำเข้าที่ประชุม หรือที่จะพูดก่อนหลังตามเหตุผล

รวบรวม คือรวบรวมข้อมูลและความเห็นต่าง ๆ ในเรื่องที่จะพูดจากกลุ่ม

เลือกเฟ้น คือเลือกเฟ้นเอาแต่ความเห็นหรือสิ่งใดที่
เกี่ยวข้องกับปัญหามาใช้พิจารณา

ขังใจ วัดคุณค่าโดยวิธีการขังใจ หรือขังนำหนักของ
ความคิดเห็น หรือสิ่งใดที่เราเลือกเอามาได้จากกลุ่ม ว่า
อย่างไรจะเหมาะสมดีกว่ากัน

ประสาน เอาความคิดเห็นหรือสิ่งที่เลือกเฟ้นขังใจ
แล้ว มาประสานต่อกันให้มั่นคง โดยการปรึกษาพิจารณา
อย่างเสรี จนกระทั่งความคิดเห็นของส่วนรวมนั้นออกมา
เป็นข้อสรุป

ก่อรูป นำเอาข้อสรุปที่สานต่อกันมั่นคงดีแล้วมาก่อ
ให้เกิดรูปร่างอันสมบูรณ์ ได้แก่การวางแผน การวางโครง
การ การกำหนดหน้าที่ กำหนดความรับผิดชอบ และวิธี
การดำเนินงานให้บรรลุผล

ติดตามผล รวบรวมข้อวินิจฉัยและข้อสรุปทั้งหมด
ออกมาเป็นคำแนะนำเป็นคำสั่ง ชี้แจงให้ฝ่ายดำเนินงานจัด
การต่อไปวางกำหนดเวลาให้ปฏิบัติทุก ๆ ชั้น ทุก ๆ ระยะเวลา
เพื่อให้กิจการนั้นได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดหมายปลายทาง

ชั่วโมงการทำงานของ ข้าราชการประเทศต่าง ๆ

	ชม./สัปดาห์
อิสราเอล	43
ญี่ปุ่น เกาหลี เซกและสโลวัก	42
อเมริกา เยอรมนี	40
ฝรั่งเศส เดนมาร์ก สวิตเซอร์แลนด์	39
เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม	38
แคนาดา สเปน นอร์เวย์	37
อังกฤษ อิตาลี ออสเตรเลีย	36
ไทย อียิปต์	35
เม็กซิโก โปรตุเกส	32

!! แต่ละประเทศต่างมีการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกัน นอกจากความเหนือกว่าในด้านทรัพยากร คุณภาพของประชากรที่เกิดจากการทุ่มเทเวลาในการทำงานอย่างจริงจังเพื่อให้ทรัพยากรที่มีอยู่เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดก็สำคัญไม่แพ้กัน

จึงไม่น่าแปลกใจที่ประเทศอย่างอิสราเอล ญี่ปุ่น ฯลฯ แม้จะมีทรัพยากรไม่มากมายนัก แต่ก็พัฒนาไปได้ไกลกว่าบางประเทศที่เข้าซามเย็นซาม

ที่มา : หนังสือพิมพ์นิกเคอิชิบุน (โตเกียว)

วันที่ 3 เม.ย.2535

คัดจาก : หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันสุดสัปดาห์

weekend ฉบับวันเสาร์-อาทิตย์ที่ 12-13 ธ.ค.2535

หนังสือ

ภูมิปัญญาจาก

นักบริหาร

เกาหลี

อำนวยการโดย ปฏิพันธ์เผ่าพงษ์
แปลและเรียบเรียง

EVERY STREET IS PAVED WITH GOLD

เขียนโดย
คิม วู ซอง

“นี่เป็นตอนหนึ่งในหลายตอนที่ถูกนำมารวบรวมในหนังสือเล่มนี้ชื่อว่าถนนทุกสายปูลาดด้วยทองคำ ฮีฮยาและถูกยกเป็นหัวข้อสนทนา บนโต๊ะอาหารของนักธุรกิจ ระดับแนวหน้าของเมืองไทย นำมาตีพิมพ์เป็นตัวอย่างเพื่อเรียกน้ำย่อย และเร้าต็ดสติใจเพราะหากคุณซักซ้าอยู่ คนอื่นก็ไปโลดแล้ว”

คุณต้องสามารถทำให้คนอื่นเกิดความประทับใจในความคิดของคุณ ทว่าการกระทำต่างหากที่ทำให้ผู้คนคล้อยตามคุณ การพูดจาไม่เป็นผล แต่การกระทำไม่รู้จักความล้มเหลว

หลังจากรับประทานอาหารเช้าในภัตตาคารจนอิ่มหน้ากันดีแล้ว ชาวต่างประเทศจำนวนมากจะขอให้พนักงานเสิร์ฟนำอาหารที่เหลือ “ใส่ถุง” เพื่อนำกลับไปรับประทานที่บ้าน คุณไม่จำเป็นต้องไปถึงเมืองนอกเมืองนาเพื่อดูเรื่องนี้ให้เห็นกับตาหรอก เพราะชาวต่างประเทศหลายคนก็ทำกันในเกาหลีนี่เอง แต่เราชาวเกาหลีไม่ทำอย่างนี้ไม่ว่าอาหารมีอนั้นจะมีราคาแพงขนาดไหนก็ตามสำหรับเราแล้ว การขอให้พนักงานเสิร์ฟใส่อาหารที่เหลือในถุง ดูจะเป็นการกระทำที่น่ากระอักกระอ่วน และเราไม่อนุญาตให้ตัวเองทำเช่นนั้น รวากับว่ามันจะสะท้อนถึงภาพพจน์อันเลวร้ายของเรา เราเกรงว่าคนอื่นอาจคิดว่าเราเป็นคนจนมากหรือไม่ก็มมรรยาททรมเอามาก ๆ

แต่สิ่งนี้มีความหมายต่อชาวต่างประเทศอย่างไร ? มันหมายความว่าพวกเขาเป็นคนขี้เหนียวหรือเปล่า, หมายความว่าพวกเขาเป็นคนจนหรือเปล่า, หรือมันเป็นอะไรบางอย่างที่สะท้อนถึงภาพพจน์อันเลวร้ายของพวกเขา ?

สำหรับผมนั้นดูเหมือนว่าเราจะยึดติดกับภาพภายนอกมากเกินไป เราอยากจาทาตัวเองให้มีภาพพจน์ที่ดี คนที่ไม่รู้อะไรมากชอบแสร้งทำตัวเป็นนักวิชาการ และคนที่ไม่มีเงินพอเก็บมักใช้จ่ายเงินทองอย่างฟุ่มเฟือย เพียงเพื่อทำให้คนอื่นเกิดความ

ประทับใจ แน่นอนนี้ไม่ได้หมายถึงพวกเราทุกคน แต่พวกเราหลายคนถึงกับยอมสละความงามภายใน เพื่อแลกกับรูปโฉมภายนอก เราคิดว่าเราต้องคุ้ยโตไอ้อวดเพื่อให้อื่นเกิดความประทับใจ และพวกเราจำนวนมากที่ข้างในไม่มีอะไรเลย พวกกันประดับประดาตัวเองเพื่ออวดคนอื่น เราเรียกการกระทำนี้ว่า "ตกแต่งภายนอก ภายในว่างเปล่า"

แต่ผมหวังว่าคนหนุ่มสาวอย่างคุณคงไม่ประพฤติปฏิบัติตนแบบนี้อย่าทำให้ชีวิตของคุณเปล่าเปลืองโดยขายสิ่งงามตาภายนอกของคุณ ช่วงหนุ่มสาวคือช่วงเวลาในชีวิตที่คุณต้องอุทิศตัวเองให้กับการพัฒนาภายใน คุณค่าและสไตล์ที่แท้จริงไม่สามารถเกิดจากด้านนอกของชีวิตคุณ มันคือสิ่งที่เกิดจากภายในสไตล์ภายนอกเป็นเรื่องเล่น ๆ ที่ไม่จริงจิงอะไร แต่สไตล์ที่แท้จริงจากภายในเป็นสิ่งที่สูงส่ง และสไตล์อันเรียบร้อยเหล่านี้แหละที่คงทนถาวร ระหัดวิดน้ำที่ว่างเปล่าจะส่งเสียงดัง แต่ระหัดวิดน้ำที่มีน้ำเต็มจะปราศจากลุ่มเสียง

คนหนุ่มสาวมีจิตใจที่อ่อนไหวเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว และเนื่องจากความอ่อนไว่นี้เองจึงทำให้ตกลงไปในกับดักของการใช้ชีวิต เพื่อสร้างความประทับใจภายนอกได้ง่าย ๆ นั่นคือสาเหตุที่ทำให้นักร้องและนักแสดงหลายคนประกวดประชันกันเรื่องการแต่งตัว คนหนุ่มสาวจำนวนมากติดเนื้อต้องใจคนในวงการบันเทิง เพราะการแต่งเนื้อแต่งตัวที่หรูหราฟู่ฟ่าของพวกเขา ซึ่งก่อให้เกิดกระแสคลั่งไคล้แบบชั่วครั้งชั่วคราว และในที่สุดก็นำไปสู่การซุบซิบนินทาเกี่ยวกับคนเหล่านั้นโดยที่พวกเขาไม่รู้ตัว

ผมไม่ได้กำลังพูดว่า การชอบเพลงบางเพลง และนักแสดงบางคนเป็นเรื่องเลวร้ายอะไร แต่สิ่งที่ผมอยากเน้นคือช่วงหนุ่มสาวเป็นช่วงที่สำคัญมากในชีวิตของคุณแต่ก็เป็นช่วงเวลาที่สั้นมากด้วย ดังนั้นจงอย่าผลาญเวลาช่วงนี้อย่างเปล่าดาย โดยตกลง

ไปในกับดักของความคลั่งไคล้ชั่วครั้งชั่วคราว และสไตล์ภายนอก ซึ่งมันก็จะผ่านพ้นไปอย่างรวดเร็ว ผมคิดจริง ๆ ว่าช่วงหนุ่มสาวเป็นช่วงชีวิตที่คุณควรใช้เวลาและพลังงานของคุณ พัฒนาความเข้มแข็งและสไตล์ภายใน

โครงการแรกในชุดานของเรา คือสร้างเรือนพักรับรองของประธานาธิบดีและต้องสร้างตรงบริเวณฟากตรงข้ามกับบ้านพักประธานาธิบดี รัฐบาลชุดานไม่ได้สนใจที่จะทำความตกลงกับเรามากนัก บางทีอาจเป็นเพราะพวกเขาตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเกาหลีเหนือ ซึ่งกำลังสร้างศูนย์เยาวชนอยู่ในชุดานก็ได้ นอกจากนั้นรัฐบาลชุดานยังมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับเกาหลีเหนือ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับเกาหลีใต้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากสถานการณ์โดยรวมแล้ว เราจึงตกอยู่ในสถานะลำบาก

อย่างไรก็ตาม ผมรู้สึกถ้าเราปล่อยให้ออกาสนี้ผ่านไป เราจะไม่มีวันสามารถเข้าสู่ตลาดชุดานได้เลย และผมตัดสินใจที่จะหาทางไปของผมนจนได้แทนการเอาแต่พูดว่าอยากเข้าสู่ตลาดชุดานแต่ปากเท่านั้นทำไมนะหรือ ? เพราะผมเชื่อว่าการกระทำเพียงครั้งเดียว ยั้่น่าประทับใจว่าการพูดอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ดังนั้นผมจึงเร่งสร้างเรือนพักรับรองทั้งวันทั้งคืน และไม่ต้องสงสัยเลยว่าแสงสว่างกลางค่ำคืนจะไม่สาตส่อง ไปถึงบ้านพักประธานาธิบดีซึ่งอยู่อีกฟากหนึ่งของถนน เราทำงานเหมือนคนบ้า และสร้างเสร็จก่อนกำหนด บางทีประธานาธิบดีอาจเปรียบเทียบงานของเรากับงานของชาวเกาหลีเหนือก็ได้ และเราสร้างความประทับใจให้กับเขามาก ทั้งในแง่ความก้าวหน้าของงาน และในแง่ด้านเทคโนโลยีของเรา เป็นอันว่าเราได้เปิดประตูความสัมพันธ์ทางการทูตและการค้ากับชุดานไปแล้วเรียบร้อย

การพูดไม่ใช่วิธีโน้มน้าวใจที่ทรงอำนาจมากที่สุด การพูดสำคัญก็จริงอยู่และ

คุณต้องมีความสามารถที่จะพูดได้ดีและพูดอย่างจริงจัง คุณต้องสามารถทำให้คนอื่นเกิดความประทับใจในความคิดของคุณ ทว่าการกระทำต่างหากที่ทำให้ผู้คนคล้อยตามคุณ การพูดอาจไม่เป็นผล แต่การกระทำไม่รู้จักความล้มเหลว ถ้าคุณอยากให้คนอื่นเชื่อคุณและเชื่อในตัวคุณ คุณต้องกระทำอย่างจริงจังและอย่างน่าเชื่อถือ

ความเข้มแข็งภายในอันยิ่งใหญ่จะแฝงไว้ด้วยความสามารถที่แท้จริง คนที่เราต้องการอย่างแท้จริงในโลกนี้ไม่ใช่คนที่ยืนเฉยๆ ภายใต้อำนาจที่ดูดี เราต้องการคนที่มีความสามารถอันแท้จริง พวกเขาอาจจะไม่คุยโม้คุยโต แต่พวกเขาได้รับการต้อนรับอย่างใหญ่โตทุกหนแห่ง ผู้คนไม่เชื่อคนที่เอาแต่อวดรูปโฉมภายนอก ทว่าไร้ความสามารถ

เพราะฉะนั้นในขณะที่คุณยังเป็นหนุ่มเป็นสาว คุณจึงต้องพัฒนาความสามารถของคุณให้ดีที่สุดเท่าที่คุณจะทำได้ คุณต้องมีวัฒนธรรมและทัศนียภาพอันกว้างไกล และคุณต้องพัฒนาความรู้และความสามารถเฉพาะทางอีกด้วยช่วงหนุ่มสาวสิ้นเกินกว่าที่จะใช้ให้หมดไปอย่างไร้ค่า ด้วย การฉาบทาภายนอกและด้วยการใช้ชีวิตอย่างเหลวไหล มีฉะนั้นในยามที่คุณแก่ตัวลง คุณจะใช้เวลาแต่ละชั่วโมงกันเศร้าเสียใจ กับแต่ละนาทีที่คุณผลาญมันทิ้งไปในตอนเป็นหนุ่มสาว

จากตัวเลขทางสถิติที่รวบรวมขึ้นเมื่อ 2 ถึง 3 ปีที่ผ่านมา ระบุว่าประเทศเรามีนักศึกษาระดับวิทยาลัย 2,500 คนต่อประชากร 100,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่าของช่วงทศวรรษที่ 1970 สถิติเหล่านี้บอกเราว่า แต่ละปีเราได้เพิ่มแรงงานถึง 250,000 คน เข้าไปในหมู่ผู้ใช้แรงงานที่ได้รับการศึกษาระดับสูง แต่เราไม่มีงานมากพอสำหรับพวกเขา นี่แสดงให้เห็นว่าการแข่งขันในสังคมทุกวันนี้มีมากเพียงใด ดังนั้นคุณจึงไม่สามารถผลาญเวลาของคุณให้หมดไป

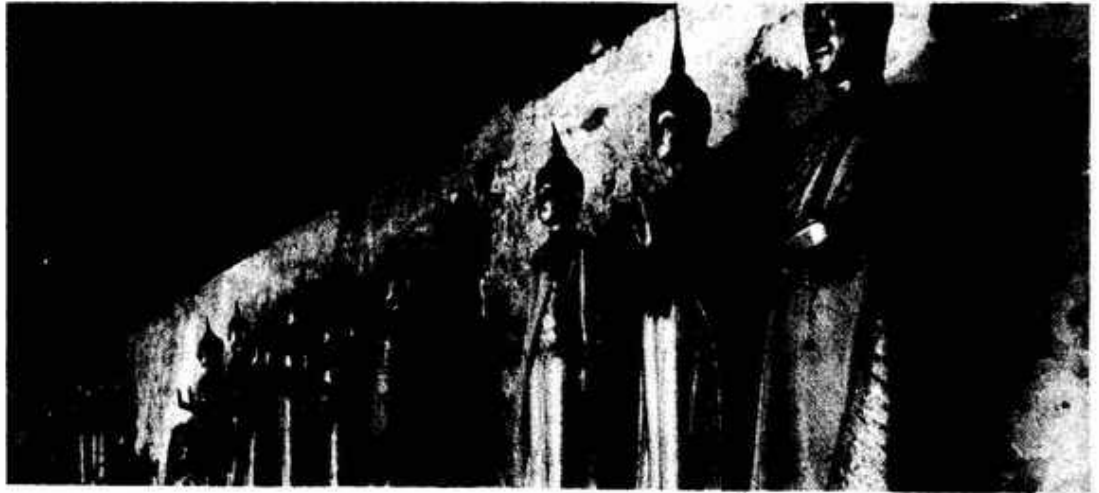
กับการใช้ชีวิตในรูปแบบเล่นๆ ไม่เอาจริงจัง วันนี้คุณจึงต้องพัฒนาความสามารถของคุณให้บรรลุถึงขีดสุดเพียงเพื่อให้แน่ใจว่าคุณจะไม่ถูกทอดทิ้งไว้เบื้องหลัง ไม่ใช่ในฐานะหลักประกันแห่งความสำเร็จ

ถ้าคุณพัฒนาความเชื่อมั่นโดยพัฒนาความสามารถ และความเข้มแข็งด้านในของคุณให้บรรลุถึงขีดสุด คุณจะมีส่วนเกื้อกูลต่อสังคมในอนาคตที่ดีกว่าและสดใสกว่าได้มาก แต่ถ้าคุณไม่ทำ อนาคตของสังคมก็จะมีมืดสลัว อนาคตของชาติ-อนาคตที่สดใสขึ้นหรืออนาคตที่มีดมัวลง-อยู่ในมือของคุณแล้ว อย่าทำตัวเป็นระหัดวิดน้ำที่ว่างเปล่า จงพัฒนาความสามารถและความเข้มแข็งภายในของคุณ

จงทำตัวให้กลายเป็นเสาหลักที่แข็งแกร่ง เพื่อค้ำจุนการพัฒนาประเทศชาติ

ธรรมะคืออะไร

พ.อ.ปิ่น มุกขนันต์

รถยนต์จะวิ่งได้ ต้องมีของดีหลายอย่างช่วยกันทำให้มันวิ่ง แต่ว่าของดีอันแรกที่จำเป็นอย่างยิ่งก็คือ เครื่องยนต์รถคันนั่นเอง

เครื่องยนต์ต้องดี รถจึงจะวิ่งได้ ถ้าเครื่องยนต์เสียเสียอย่างเดียว แม้น้ำมันจะดี ถนนจะดีและคนขับดีเท่าไรก็ตาม รถก็คงวิ่งไปไม่ได้ของมันเอง

คนเราก็เหมือนกัน จะเจริญก้าวหน้าได้ต้องมีดีหลายอย่าง แต่ที่สำคัญที่สุดและขาดเสียมิได้มีอยู่อย่างหนึ่งคือ "ตัวเราเอง" ต้องเป็นคนดีไว้ก่อน

ลงได้ตัวเราเป็นคนเสียแล้ว แม้ตระกูลจะดี หรือได้เจ้านายดีแสนดี เราก็ก้าวหน้าไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นคนที่มุ่งจะก้าวหน้าจึงต้องทำงานอย่างหนึ่งเสียก่อน คืองานทำตัวให้เป็นคนดี

อะไรเล่าที่จะทำให้ตัวเราเป็นคนดี?

อาหารหรือ?

ไม่ใช่

อาหารช่วยเราได้เพียงทำให้เป็นคนแข็งแรง

ทรัพย์หรือ

ผิดอีก

ทรัพย์ช่วยเราได้เพียงทำให้เป็นคนมั่งมี

ความรู้หรือ?

เข้าที่ แต่ไม่ตรงแท้ เพราะความรู้เพียงทำให้เราเป็นคนฉลาด คนฉลาดแกมอะไร ๆ ก็ยังมี

สิ่งที่ทำให้คนดีโดยตรงมีอยู่ทางเดียวเท่านั้นคือ
ธรรมะ

ธรรมะเป็นสิ่งแปลกมาก เมื่อผู้ใดมีไว้แล้วผู้นั้นจะ
เป็นคนดี ซึ่งยอมรับกันทั่วไปทั้งทางโลกทางธรรม

พ่อแม่ที่มีธรรมะก็เป็นพ่อแม่ดี ลูกที่มีธรรมะก็เป็น
ลูกดี ผู้ที่มีธรรมะก็เป็นผู้ดี เมียมีธรรมะก็เป็นเมียดี

ไม่ว่าใครจะเป็นอะไร เป็นครู เป็นศิษย์ เป็นนายจ้าง
เป็นลูกจ้าง เป็นโจทก์ เป็นจำเลย เป็นผู้พิพากษา จนกระทั่ง
ถึงเป็นผู้คุม เป็นนักโทษ และเป็นอย่างที่ว่าท่านเป็นอยู่
เวลานี้ก็ตาม และไม่ว่าใครจะอยู่ที่ไหน ตั้งแต่ในโรงงาน
กระทั่งถึงในท่าเรือรัฐบาล และในรัฐสภาถ้าผู้นั้นเป็นคน
มีธรรมะแล้ว เขาก็เป็นคนดี

คำว่า "ธรรมะ" แปลว่า ความถูกต้อง ความดี ถูกกับดี
นั่นแหละคือธรรมะ

ไม่ว่าเราจะทำอะไรก็ตาม ถ้าทำให้ถูกต้องด้วยทำให้
ดีด้วย ก็เรียกว่าทำถูกต้องธรรมะ ถ้าทำผิดทำเสีย ก็ผิดธรรมะ
ถูกกับดีนั้นอยู่ที่ไหน?

ถูกกับดีนั้นอยู่กับงาน มีงานอยู่ที่ไหนก็มีถูกมีดีอยู่
ที่นั่น และที่ไหนมีถูกมีดี ที่นั่นก็มีธรรมะ

บางคนคิดว่า ตนกำลังงานยุ่ง ไม่มีเวลาที่จะปฏิบัติ
ธรรมะ ต้องคอยให้ว่าง ๆ สักหน่อยเสียก่อน

ที่คิดอย่างนี้ คงคิดว่าธรรมะเป็นของวัดและเป็นของ
คนว่างงาน ความจริงธรรมะก็อยู่กับงานนั่นเอง งานที่ท่าน
ว่ายุ่ง ๆ นั้น ในการทำจะต้องการทำให้ถูกต้องหรือไม่?
ถ้าต้องการทำให้ถูกต้อง ก็หมายความว่า งานนั้นต้องการ
ธรรมะอยู่แล้ว

พูดง่าย ๆ ก็คือ อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติธรรมะได้ แม้ครัว
ทำกับข้าว การก่อไฟดี ๆ หุงข้าวดี ๆ หั่นผักดี ๆ ล้างชามดี ๆ
 ฯลฯ เป็นการปฏิบัติธรรมะอยู่ในตัวแล้ว

แม้คนทั่วไปพูดกันดี ๆ ฟังกันดี ๆ ถามกันดี ๆ ตอบ
กันดี ๆ ซื่อกันดี ๆ ชายกันดี ๆ หรือนักเรียนฟังครูสอนดี ๆ
ทำเลขดี ๆ เขียนหนังสือดี ๆ ฯลฯ ก็เป็นการปฏิบัติธรรมะ

ข้าพเจ้าใครจะย่ำว่า ธรรมะนั้นเป็นเครื่องมือสำหรับ
ทำงานโดยตรง ยิ่งคนงานมาก ความจำเป็นที่ต้องใช้ธรรมะ
ก็ยิ่งมีมาก เหตุใดท่านจึงหลงคิดไปว่า จะให้ธรรมะรอคอย
อยู่ก่อนจนกว่าท่านจะว่างงาน

เมื่อเข้าใจความหมายของธรรมะแล้วก็หมดกังวล
เพราะความจริงนั้น การทำงานด้วยการหันหลังให้ธรรมะ
คือทำผิด ๆ ทำเสีย ๆ ยิ่งทำให้เสียเวลามาก และก็เพราะกลัว

เสียเวลานี้แหละ บางคนที่ทำมาหากินโดยสุจริตแล้วกลัว
จะรวยช้า จึงหันไปหากินโดยทางผิดธรรมะ แล้วผลที่สุด
ต้องเสียเวลาทำมาหากินคนละสิบปียี่สิบปี

บางคนวิตกไปว่า ถ้าตนปฏิบัติธรรมะแล้วจะทำให้
ความสุขสนุกสนานลดลง คล้าย ๆ กับว่าเป็นการกินรั้วซึ่ง
ตัวเอง จะทำอะไรก็ไม่สะดวก ซึ่งก็เป็นเรื่องเข้าใจผิดอีก
เหมือนกัน

ชีวิตของคนมีธรรมะไม่คับแคบเลย คนมีธรรมะจะรัก
กันก็ได้ รักอย่างมีธรรมะ จะแต่งงานเป็นสามีภรรยา
กันก็ได้ เป็นอย่างมีธรรมะ จะไปดูหนังดูลิเก จะไปตากอากาศ
ที่ไหนก็ได้ทั้งนั้น ข้อสำคัญไปอย่างมีธรรมะเท่านั้น

มีธรรมะแล้วจะยิ้มก็ได้ จะตีหน้าตึง ๆ ก็ได้ จะดูใคร
ก็ได้ แต่อย่าลืมนึกถึงดีเป็นใช้ได้

ท่านที่เคารพ ท่านก็เป็นผู้หนึ่งที่ห่วงความก้าวหน้า
โปรดคิดว่า เราได้ทิ้งธรรมะมาตั้งแต่ยังอยู่ในท้องแม่แล้ว
ธรรมะทำให้พ่อแม่มีเมตตากรุณาต่อเรา ธรรมะทำให้เพื่อน
มนุษย์มองเราในฐานะเป็นมิตร

ในคราวเราเจ็บ ถ้าหมอมิธรรมะเราก็จะได้รับความ
เห็นใจ ในคราวที่เราพลาดพลั้งไปทำความผิด แต่ตำรวจ
มิธรรมะ ผู้พิพากษามิธรรมะ จนกระทั่งถึงผู้คุมมิธรรมะ
เราก็ยังพอประทังตัวเราไปได้

ธรรมะแม้จะเกิดอยู่ในใจคนอื่น ก็ทำให้เราพลอยได้
รับความร่มเย็นเพียงนี้ ถ้าเราเพาะปลูกธรรมะขึ้นในใจเรา
เองดูบ้าง เราจะได้รับ ความร่มเย็นขึ้นอีกหลายร้อยหลายพันเท่า

ธรรมะนี้แหละจะช่วยให้เราก้าวหน้าธรรมะนี้แหละ
จะช่วยให้เราสุขสบาย แม้เราตายแล้วก็ธรรมะนี้แหละที่
จะคลายใจให้ญาติพี่น้องมิตรสหายพากันเผาศพให้ พากัน
สร้างฮวงซุ้ยให้ และก็ธรรมะนี้แหละที่จะคลายใจให้ลูกหลาน
ทำบุญสุนทานอุทิศไปให้ แม้ว่าตัวเราล้มตายไปแล้วสักสิบ
ปียี่สิบปี

ด้วยเหตุนี้ธรรมะจึงอยู่ในความต้องการของมหาชน
ไม่รู้จักเสื่อมช้า การเรียกร้องหาธรรมะมีอยู่ทั่วไป ทั้งในวัด
ในบ้าน ตามถนนหนทาง ในรถ ในเรือ บนรถไฟ บนโรง
ศาล ในคุกในตาราง ในสนามม้า สนามมวย ทุกแห่งต้อง
การธรรมะทั้งนั้น เสียอยู่ชนิดเดียวตรงที่ว่า เรารำร้องแต่จะ
ให้คนอื่นแจกจ่ายธรรมะให้ตัว แต่ตัวเราเองไม่ยอมปลูก
ธรรมะขึ้นไว้จ่ายให้แก่คนอื่น ทำให้กระแสรวมชาติการ
หมุนเวียน บ้านเมืองเลวชาดแคลนธรรมะ

คนดีเท่านั้นที่ก้าวหน้า และธรรมะเท่านั้นทำให้คนดี

คุณธรรมใด: ควรมีอยู่ในใจ ข้าราชการ

ดำรงค์ ชลสุข

คคุณธรรม หมายถึง นำใจที่จะปฏิบัติความดีต่าง ๆ
ให้เกิดขึ้นแก่ทั้งตนเองและผู้อื่น คุณธรรมเป็น
๑รากฐานที่สำคัญของจริยธรรม

ข้าราชการ คือ ทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญ
อย่างยิ่งในการบริหารงานขององค์กรให้มีความเจริญ
ก้าวหน้า หน่วยงานหรือองค์กรจะประสบผลสำเร็จในการ
ดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ
ประสิทธิภาพการทำงานของข้าราชการ

ข้าราชการจะทำงานได้ผลดีมีประสิทธิภาพนั้น
จะต้องมีการพัฒนาคุณธรรมในตนเองให้เกิดขึ้นอย่างสม่า
เสมอ การพัฒนาคุณธรรมในตนเองมีหลายวิธีเช่น การเข้า
รับการฝึกอบรมด้านคุณธรรม/จริยธรรม การฝึกสมาธิ
การปฏิบัติหน้าที่ให้ดีให้ถูกต้อง การละลดสิ่งชั่วร้ายทั้ง
ปวงและการปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลในธรรมอันดี เป็นต้น

คุณธรรมที่นับว่าเหมาะสมกับข้าราชการในปัจจุบัน
ก็คือ “ราชภทธรรม” ราชภท หมายถึง ผู้อันพระราชาเลี้ยง
(ข้าราชการ) ดังนั้น ราชภทธรรม จึงหมายถึงธรรมของ
ข้าราชการนั่นเอง

ราชภทธรรม ประกอบด้วย สัจจธรรม คุณธรรมและ
จริยธรรม

ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะ คุณธรรมของข้าราชการ
ซึ่งมี 4 ประการ คือ

1. ปัญญา

คือ ความรู้ทั่ว ความฉลาดเกิดแต่เรียนและคิด ความเข้าใจชัดเจน ความรู้เข้าใจอย่างลึกซึ้งที่สามารถแยกแยะอะไรดีอะไรชั่ว อะไรมีคุณมีโทษ และมีประโยชน์มิใช่ประโยชน์เป็นต้น ปัญญา ในที่นี้ จึงเป็นลักษณะที่เรียกว่า รู้มากกว่าที่เห็น เข้าใจมากกว่าที่ได้ยิน เช่น ขณะที่ลูกของเราไม่สบาย เมื่อไปจับศีรษะก็รู้ว่าลูกศีรษะร้อนผิดปกติ จึงพาไปหาหมอ พอหมอดตรวจอาการดูเท่านั้นทราบได้ทันทีว่าเป็นไข้หวัด และให้ยาไปรับประทาน จนโรคหวัดนั้นหาย แสดงว่าที่รู้ว่าลูกศีรษะร้อนเป็นความรู้ระดับธรรมดา แต่ความรู้ของหมอเป็นความรู้ระดับปัญญา

ข้าราชการจึงต้องเป็นผู้มีปัญญาอย่างรอบรู้เท่าทัน คือ ต้องรู้คน รู้ตน และรู้งาน หรือรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่และรอบรู้ในบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

จะขอยกตัวอย่างประกอบดังนี้ ในสมัยสมเด็จพระเจ้าเสือ เมื่อพระองค์เสด็จพระราชดำเนินโดยทางเรือจากกรุงศรีอยุธยาเพื่อไปนมัสการพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี ทหารที่เป็นผีพายเป็นเรือพระที่นั่งเมื่อมองเห็นมหาดเล็กคนสนิทของพระเจ้าเสือกำลังนั่งหลับอยู่หน้าพระที่นั่ง ก็เกิดความอิจฉาว่าทำไมมหาดเล็กคนนี้ช่างสบายจริง ๆ ไม่ทำอะไรเลย พวกเราผีพายเป็นเรือกันจนเหนื่อยแทบจะแย่แล้ว

เมื่อเสด็จประทับแรมที่พลับพลาชั่วคราว พระองค์ทอดพระเนตรเห็นสุนัขคลอเคลียอยู่ข้างล่าง จึงตรัสว่า... พระราชา เธอไปดูซิ ข้างล่างเป็นอะไร

ผีพาย คลานเข้าไปแล้วกลับออกมาทูลว่า สุนัขออกลูก พระเจ้าค่ะ

พระราชา แล้วก็ตัวละ

ผีพาย คลานเข้าไปครั้งที่ 2 แล้วกลับมาทูลว่า 4 ตัวพระเจ้าค่ะ

พระราชา แล้วตัวผู้ก็ตัว ตัวเมียก็ตัวละ

ผีพาย คลานเข้าไปครั้งที่ 3 แล้วออกมาทูลว่า ตัวผู้ 2 ตัวเมีย 2 พระเจ้าค่ะ

พระราชา แล้วมีสืออะไรบ้างละ

ผีพาย คลานเข้าไปครั้งที่ 4 แล้วออกมาทูลว่า สิดำ 2 ตัวสีน้ำตาล 2 ตัว พระเจ้าค่ะ

พระราชา แล้วแม่มันสืออะไรละ

ผีพาย คลานเข้าไปครั้งที่ 5 แล้วออกมาทูลว่า แม่สีนวลพระเจ้าค่ะ

หลังจากนั้นพระองค์รับสั่งให้เรียกมหาดเล็กคนสนิทมาพบ แล้วตรัสว่า เธอลงไปดูซิว่าข้างล่างมีอะไร เมื่อเข้าไปดูมหาดเล็กกลับมาถวายรายงาน ทูลว่าได้หมดทุกอย่าง โดยไม่ต้องคลานเข้าไปหลายครั้งเหมือนกับทหารคนแรก แสดงว่ามหาดเล็กคนนี้ใช้ปัญญา

ข้าราชการที่มีปัญญาจะสามารถแก้ปัญหาและปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ดี รวดเร็ว ถูกต้องและถูกใจผู้บังคับบัญชาดังตัวอย่างที่กล่าวข้างต้น

ปัญญามี 3 ชนิด คือ

1.1 ปัญญาที่เกิดจากการรับฟังข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากการทำ การฟัง การเข้ารับการประชุม/อบรม เข้าร่วมสังเกตการณ์ และอื่น ๆ เรียกว่า "สุตมยปัญญา"

1.2 ปัญญาที่เกิดจากการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่รับมาจากการฟังหรือการอ่าน การพินิจพิจารณาไตร่ตรอง เรื่องที่ฟังหรืออ่าน รวมถึงการตรวจสอบแหล่งข่าวข้อมูล หรือหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ

ข้าราชการบางคนจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากมาย แต่วิเคราะห์ไม่เป็น บางคนเก่งระเบียบแบบแผนกฎหมาย แต่ไม่สามารถตีความในระเบียบหรือกฎหมายนั้น ๆ ได้ ปัญญาในข้อ 1.2 นี้เรียกว่า "จินตามยปัญญา"

1.3 ปัญญาที่เกิดจากประสบการณ์ จากการลงมือปฏิบัติหรือจากการทำจริง ๆ ปัญญาชนิดนี้เรียกว่า “ภาวนามยปัญญา” ซึ่งเป็นตัวการให้เกิดมีผลงานเป็นรูปธรรม ข้าราชการบางคนมีความรู้ (สุตามยปัญญา) และมีความคิดที่ดี (จินตามยปัญญา) แต่ไม่มีผลงานเพราะไม่ยอมลงมือทำตามความคิด หรือบางคนมีความรู้ดี แต่ไม่สามารถนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้ได้ทันเวลาที่ เพราะข้าราชการประเภทนี้ขาดความชำนาญในการปฏิบัติ ดังคำกล่าวที่ว่า “มีเงินให้เขากู้ มีความรู้อยู่ในตำรา” เมื่อเกิดความจำเป็นก็ไม่สามารถเรียกความรู้ที่นั่นมาใช้ได้ ดังนั้น ปัญญาที่เกิดจากประสบการณ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานราชการ เพราะเป็นปัญญาที่เกิดจากการแปรทฤษฎีเข้าสู่ภาคปฏิบัติ

เรามักจะพบเห็นข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ หลายคน เป็นผู้ที่มีปัญญานิดที่ 1 และชนิดที่ 2 พวกนี้อยู่กันเยอะ เขาก็กลายเป็นพวกที่ไม่ชอบทำอะไร ไม่ลงมือปฏิบัติรออยู่ แต่ว่าถ้างานมีผลประโยชน์ก็ทำ หรือจะเลือกทำเฉพาะงานที่ตนชอบ นาน ๆ เข้าผู้บังคับบัญชาก็ไม่อยากเอ่ยปากใช้ ไม่มอบงานให้ทำ เพื่อนร่วมงานก็เบื่อบอว่า ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไรกับบุคคลประเภทนี้ดี

2. ความเพียร หรือความขยัน

ข้าราชการส่วนมากจะพบกับอุปสรรคหรือปัญหาในการทำงานบ้างไม่มากก็น้อย ถ้าเป็นผู้บริหารมักจะพบกับปัญหาเรื่องการใช้คน การปกครองบังคับบัญชา การสั่งการ และอื่น ๆ เป็นข้าราชการระดับปฏิบัติมักจะพบกับปัญหาทางานมาก งานยาก ทำงานไม่ตรงที่ตนถนัด ซึ่งปัญหาหรืออุปสรรคที่ข้าราชการประสบอยู่ถ้าไม่ใช้ความเพียรหรือความขยันเพื่อต่อสู้หรือจัดอุปสรรคให้หมดไปแล้ว ก็จะทำให้ตัวเองหมดกำลังใจไปในที่สุด ความเพียรหรือความขยันนี้เรียกว่า “วิริยะ”

การจะฝ่าฟันปัญหาหรืออุปสรรคจะประสบผลสำเร็จได้ด้วยดีนั้น มีหลักอยู่ 3 ประการ คือ

2.1 จะต้องเป็นผู้ริเริ่ม การทำงานจะต้องทำด้วยความคิดริเริ่มที่ดี มีแผนงานที่ถูกต้องไม่ใช่ทำตามคนอื่น

เขาทำกันสืบต่อ ๆ มา เช่นชาวนาเคยปลูกพืชชนิดใดก็ปลูกพืชชนิดนั้นอยู่ตลอดมาจนข้าวลูกข้าวหลาน ไม่มีการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ หรือมีการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ ถ้าวงราชการมีข้าราชการที่ริเริ่มสร้างสรรค์ประเทศชาติก็จะเจริญก้าวหน้าพัฒนาไปอีกไกล หลักนี้เรียกว่า “อารีพระ”

2.2 ก้าวให้ทันอุปสรรคอย่างไม่ท้อถอย หรืออาจเรียกว่า “กัดไม่ปล่อย” ซึ่งหมายถึงทำงานอย่างไม่ละทิ้งกระทำอย่างต่อเนื่อง เอาใจใส่ผูกพันในงานที่ตนรับผิดชอบ บางคนเมื่อรับมอบงานจากผู้บังคับบัญชาแล้ว พอทำไปได้สักระยะหนึ่งก็นำงานที่ได้รับมอบหมายคืน บอกว่าทำไม่ได้ เพราะงานยากไม่ได้ร่ำเรียนมาทางนี้ ทำให้ผู้บังคับบัญชาต้องเสียเวลากับการมอบหมายงานชิ้นใหม่อีก ข้าราชการที่ดีจึงไม่ควรทำงานแบบขอไปที ไม่แก้ปัญหาก็ไม่ชอบอุปสรรคชอบแต่ของตอบแทนหรือรางวัลเพียงอย่างเดียวดังคำกล่าวที่ว่า ข้าราชการเดี๋ยวนี้พฤติกรรมแบบ “มักลิม มักกรอมักง่าย มักได้”

มักลิม คือ พวกที่จ่าระเบียบไม่ได้ หาเรื่องเดิมไม่พบ เสนอหนังสือไม่แนบเรื่องเดิม ลิมวันกำหนดส่งงาน เป็นต้น
มักกรอม คือ พวกที่ทำงานชักช้า อู้งาน ไม่รีบทำ
มักง่าย คือ พวกที่ทำงานขอไปที ทำงานไม่เรียบร้อย ไม่รอบคอบ งานผิดพลาด

มักได้ คือ พวกที่ทำงานฉาบฉวย ทำไม่จริง แต่ชอบของตอบแทน ชอบได้สูง ๆ เป็นต้น หลักในข้อนี้ก็กล่าวข้างต้นเรียกว่า “นิกกมะ”

2.3 บุคต่อหรือสู้ต่อไป การทำงานแม้ว่าจะก้าวพ้นปัญหาอุปสรรคไปแล้วก็อย่างอมืองอเท้าดีกว่างานได้สำเร็จแล้วจึงบุกหรือสู้ต่อไป เสมือนนักกีฬาจะต้องฝึกซ้อมอยู่เสมอ และฝึกซ้อมอยู่เรื่อยไปไม่มีวันหยุด อย่าประมาทว่าเราเก่งแล้ว เลิกซ้อมก็ได้ นักกีฬาหลายคนประสบกับความพ่ายแพ้ก็เพราะไม่บุกต่อไม่ต่อสู้ตัวเอง การเป็นข้าราชการก็เช่นกัน ถ้าไม่บุกงานต่อหรือสู้ต่อไป งานจะหยุดชะงักไม่ต่อเนื่อง บางครั้งอาจจะทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายท้อถอยขาดกำลังใจในการทำงานได้อีกเหมือนกัน การบุกต่อหรือสู้ต่อไปเรียกว่า “ปรักกมะ”

3. ชื่อสัตย์ สุจริต

หรือมีความประพฤติและ หน้าที่การงานสุจริต ไม่มีข้อบกพร่องเสียหาย ทำให้ถูกต้อง ตามระเบียบ กฎ และกติกา ในทางธรรม เรียกว่า "อนวัชระ"

ในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตนี้ พระเมธีธรรมมารักษ์ (ประยูร ธมฺมจิตโต) กล่าวว่าชีวิตของคนเราเปรียบเสมือน เรือที่แล่นไปในมหาสมุทร เรือส่วนมากรักจะอับปางก่อน ถึงจุดหมายปลายทางเพราะมีรูรั่ว ไหลให้น้ำทะเลไหลเข้า ข้างใน เรือจึงจมลงอย่างรวดเร็ว เหมือนข้าราชการหลายคน ที่ต้องเสียคนเสียอนาคต เพราะถูกจับได้ว่าทุจริตต่อหน้าที่ หรือมีประวัติต่างพร้อย นาวาชีวิตของพวกเขาจึงมีรูรั่วบ้าง ก็ถูกไล่ออกจากราชการ ทั้งชีวิตของเขาจึงประสบแต่ความ ทุกข์ทรมานไปตลอด

รูรั่วของชีวิตนี้ทางศาสนาพุทธ เรียกว่า อบายมุข แปลว่าทางแห่งความเสื่อมข้าราชการบางคนต้องเสียอนาคต หมดความก้าวหน้า เพราะถูกผิอบายมุขเข้าสิง ผิอบายมุข มีอยู่ 6 ตัว ดังนี้

ผีหนึ่ง ขอบดื่มสุราเป็นอาภิน

ไม่ชอบกินข้าวปลาเป็นอาหาร

ผีสอง ขอบท่องเที่ยวยามวิกาล

ไม่รักลูกรักบ้านของตน

ผีสาม ขอบเที่ยวดูการเล่น

ไม่ละเว้นบาร์คลับละครโขน

ผีสี่ ขอบคนชั่วมั่วกับโจร

หนีไม่พ้นอาญาตราแผ่นดิน

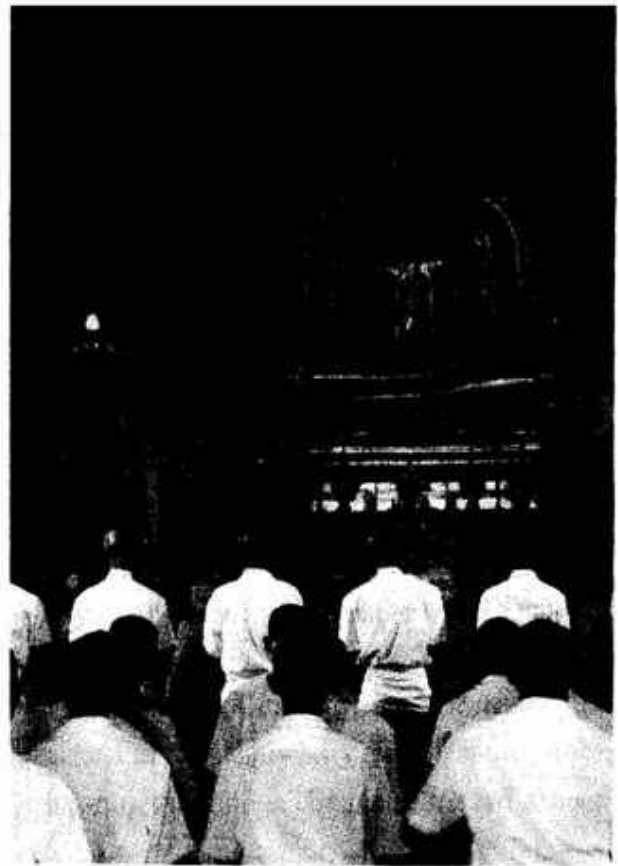
ผีห้า ขอบเล่นไพ่เล่นม้าก็ฟาบัตร

สาระพัดถั่วไปไฮโลว์สิ้น

ผีหก ขอบเกียจคร้านการหากิน

มีทั้งสิ้นหกผิอบปรีภัย

ผีทั้ง 6 ตัวดังกล่าวก็คือ อบายมุข 6 นั่นเอง ข้าราชการที่ถูกอบายมุขเข้าสิงในตัวแล้วมักจะใส่ผิ้ออกจากตัวเอง ได้ยากมาก เพราะข้าราชการผู้นั้นคิดใจในอบายมุข ข้าราชการบางคนติดการพนัน ชอบเข้าสนามม้า ชอบเล่นหวย ถูเถื่อน ฯลฯ สิ่งที่ไม่ดีที่ตัวก็จะเข้าสิงสู่จนชนิดที่เรียกว่าติด อย่างงอมแงมทั้ง ๆ ที่ข้าราชการผู้นั้นฉลาด มีปัญญาดี

แต่ก็ไม่สามารถเลิกอบายมุขเหล่านั้นได้

พระพุทธเจ้าสอนว่า คนที่ติดอบายมุข หากต้องการ จะถอนตัวออกมาต้องใช้วิธีดังนี้

จะต้องช่วยตัวเองก่อนด้วยการคิดที่ถูกต้อง คือ การคิดถึงโทษภัยของอบายมุขและอธิษฐานจิตว่าจะต้อง เลิกให้จงได้ วัดถ้ากระบอกรักษาคนติดยาเสพติดด้วยการ จัดพิธีสาบานตนในเบื้องต้นก่อนที่จะให้ยานำบำบัดรักษา คนเราถ้าใจไม่คิดจะเลิกอบายมุขเสียแล้ว ไม่ช้าก็เร็วเขา ต้องหวนกลับเข้าหาอบายมุขนั้นอีก

เมื่ออธิษฐานจิตอย่างแน่วแน่แล้ว ผู้ที่ติดอบายมุข จะต้องขอรับความช่วยเหลือจากเพื่อนหรือภักตมิตร เช่น ในกรณีของคนติดยาเสพติดก็ต้องรับการบำบัดรักษา จากแพทย์ ขอคำแนะนำจากพระสงฆ์ หรือการปลอบให้ กำลังจากญาติสนิทและมิตรสหาย เป็นต้น

ข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจะต้องหลีกเลี่ยง จากอบายมุขทั้งปวง ถ้าหากใครได้ถล่ำตัวไปแล้วของงได้ ใช้วิธีของพระพุทธเจ้าดังกล่าวในการป้องกันแก้ไขด้วย 2 วิธี คือด้วยการคิดที่แยบคายหรือคิดถูกวิธี คือ โยนิโสมนสิการ จนเกิดปัญญารู้เท่าทันที่เรียกว่า รู้เท่าเอาไว้ป้องกัน รู้ทันเอาไว้แก้ไข และวิธีคบเพื่อนที่ดีหรือภักตมิตร เพราะเพื่อนดีจะไม่นำพาให้เราประพฤติชั่วหรือไปในทาง เสื่อมเสีย แต่เพื่อนดีจะนำพาให้เราทำดีหรือกระทำในสิ่ง ไม่ถูกต้องของคลองธรรม

4. มนุษย์สัมพันธ์ หรือ “สังคหะ”

แปลว่ากำลังแห่งการสงเคราะห์ ธรรมข้อนี้มี ความสำคัญมากสำหรับข้าราชการ เพราะข้าราชการจะต้องเกี่ยวข้องติดต่อกับและสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเฉพาะข้าราชการที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชน จำเป็นจะต้องมีธรรมข้อนี้ให้ มาก ๆ

พระพุทธเจ้าทรงสอนหลักการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ไว้ เรียกว่า สังคหวัตถุ คือ วิถีผูกใจคนหรือครองใจคน พระองค์ตรัสว่า รถม้าแล่นไปได้เพราะมีลิ่มสลักคอยตรึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ของรถม้าเข้าด้วยกันฉันใด คนในสังคห หรือองค์การก็ฉันนั้น คือรวมตัวกันเป็นกลุ่มแล้วรวมกำลัง กันทำงานได้ ก็เพราะลิ่มสลักทำหน้าที่เป็นกาวใจเชื่อมประสาธคนทั้งหลายให้เข้าด้วยกัน ลิ่มสลักดังกล่าวคือ สังคหวัตถุ

หลักการสงเคราะห์หรือวิธีการผูกใจคนมี 4 ข้อ ดังนี้

4.1 โอบอ้อมอารี หมายถึงการให้ (ทาน) ข้าราชการที่ดีจะต้องเป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้ทานแก่เพื่อนร่วมงาน ประชาชน และบุคคลอื่น ๆ การให้ทานมี 3 อย่างคือ ให้สิ่งของซึ่งเรียกว่า “อามิสทาน” ให้ความรู้ คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานและประชาชน เรียกว่า “วิทยาทานหรือธรรมทาน” และให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานหรือล่วงเกินซึ่งกันและกันเรียกว่า “อภัยทาน”

4.2 วจีไพเราะ หมายถึง การพูดถ้อยคำไพเราะ อ่อนหวาน (ปิยวาจา) ข้าราชการจะต้องรู้จักผูกใจคนอื่น ๆ ด้วยความจริงที่ว่า เมื่อคำพูดที่หยาบคายจะผูกใจใครไม่ได้ จากความจริงที่ว่าเมื่อจะมัดสิ่งของจะต้องใช้ของอ่อน เช่น เชือก หรือลวดมัด ถ้าจะมัดใจคนจำจะต้องใช้ถ้อยคำอ่อนหวานเป็นเครื่องมือมัดดั่งคำโคลงที่ว่า

อ่อนหวานมานมิตزلัน	เหลือหลาย
หยาบบ่มีเกลอกราย	เกลื่อนใกล้
ดุจดวงศศิฉาย	ดาวดาษประดับนา
สุริยส่องดาราไว้	เมื่อร้อนแรงแสง

4.3 สงเคราะห์ประชาชน หมายถึง การทำตัวให้

เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น (อัตถจริยา) ข้าราชการสามารถกระทำตนให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้หลายอย่าง เช่น บริการประชาชนให้รวดเร็ว ไม่หวังผลจากการบริการนั้น ๆ ช่วยเหลือประชาชนในทุกกรณีด้วยความเต็มใจ ถือว่าประชาชนเสมือนญาติของเรา

4.4 วางตนพอดี หมายถึง การวางตัวสม่ำเสมอ (สมานัตตดา) ข้าราชการจะต้องวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ ถูกกาลเทศะ เข้ากับคนได้ทุกคน ไม่เอาเปรียบคนอื่น ไม่ทอดทิ้งผู้ร่วมงาน

เมื่อข้าราชการมีหลักมนุษย์สัมพันธ์ 4 ประการ คือ โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน และวางตนพอดี แล้ว ข้าราชการผู้ปฏิบัติตามหลักดังกล่าวจะมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีสามารถผูกใจคนไว้ได้ ทำให้การปฏิบัติราชการในการให้บริการประชาชนประสบผลดีมีประสิทธิภาพ ถ้าเป็นผู้บังคับบัญชา หากนำหลักดังกล่าวไปใช้ก็จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานรักใคร่ชอบพอไม่เกลียดชัง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า คุณธรรมที่เหมาะสมสำหรับข้าราชการ คือราชภฏธรรม ซึ่งประกอบด้วยปัญญา ความเพียร ซื่อสัตย์สุจริต และ มนุษย์สัมพันธ์ ธรรมทั้ง 4 ประการมีความสอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ถ้าจะประพฤติปฏิบัติให้ครบทั้ง 4 ประการแล้วเชื่อได้ว่า การประกอบอาชีพราชการจะเจริญก้าวหน้า และงานที่ทำงานจะประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง